

CHAPTER

3

การดำเนินงานสำคัญ

พันธกิจหลักของ สปท.

- / สร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินพันธกิจ
เพื่อมุ่งรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ
การเงิน
- / นวัตกรรมเพื่อเตรียมพร้อมรับ
ความเปลี่ยนแปลง และสร้างโอกาสในการเติบโต
- / คำนึงถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- / สร้างความเชื่อถือเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน
- / เสริมความเข้มแข็งภายในองค์กร

การดำเนินการในระยะต่อไป

พันธกิจหลัก
ของ รพท.

สร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินพันธกิจ เพื่อมุ่งรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน

การรักษาเสถียรภาพ เศรษฐกิจการเงิน

การดำเนินนโยบายการเงิน

ธปท. ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยควบคู่กับการดูแลความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อ ในปี 2565 เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวต่อเนื่องและทั่วถึงมากขึ้นหลังการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการระบาดและการเปิดประเทศ โดยแรงส่งหลักมาจากภาคท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชนที่ฟื้นตัวต่อเนื่อง ประกอบกับการจ้างงานและค่าจ้างแรงงานที่ปรับดีขึ้นและกระจายตัวทั่วถึงมากขึ้น ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นจากราคาพลังงานและอาหาร โดยคาดการณ์ว่ามีแนวโน้มลดลงตามราคาน้ำมันโลกและจะกลับเข้าสู่กรอบเป้าหมายที่ 1-3% ในปี 2566 อย่างไรก็ดี ยังต้องติดตามความเสี่ยงจากเงินเฟ้ออย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการส่งผ่านต้นทุนที่อาจเพิ่มขึ้น ด้านระบบการเงินโดยรวมมีเสถียรภาพ แต่ฐานะการเงินของภาคธุรกิจและครัวเรือนบางส่วนยังเปราะบางจากรายได้ที่ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ และอ่อนไหวต่อค่าครองชีพและมีภาระหนี้ที่เพิ่มขึ้น

คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ประเมินว่า นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายมากเป็นพิเศษมีความจำเป็นลดลง เนื่องจากเศรษฐกิจไทยฟื้นตัวต่อเนื่อง ประกอบกับมีความเสี่ยงจากเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น จึงเห็นควรให้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเข้าสู่ระดับที่เหมาะสมกับการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพในระยะยาวอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อเอื้อให้ต้นทุนทางการเงินไม่ปรับสูงขึ้นเร็วเกินไป ประชาชนและภาคธุรกิจสามารถปรับตัวได้ โดยเริ่มทยอยปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายครั้งละ 0.25% ตั้งแต่เดือนสิงหาคม จำนวน 3 ครั้ง จาก 0.50% มาอยู่ที่ 1.25% ณ สิ้นปี 2565

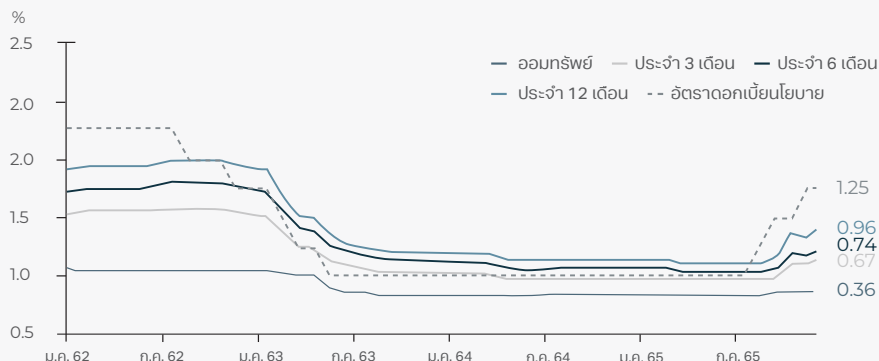
อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์และอัตราผลตอบแทนตราสารหนี้ทยอยปรับขึ้นสอดคล้องกับการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่การระดมทุนของภาคเอกชนยังดำเนินได้ต่อเนื่องทั้งในตลาดสินเชื่อและตลาดตราสารหนี้ โดยธนาคารพาณิชย์ทยอยปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยชั้นดี (Minimum Retail Rate: MRR) ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (Minimum Loan Rate: MLR) เนื่องจากค่านึงถึงความเปราะบางของลูกค้าหนี้รายย่อยที่ส่วนใหญ่อ้างอิง MRR ในด้านปริมาณการระดมทุนของภาคเอกชนยังขยายตัวได้สะท้อนจากปริมาณสินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่ที่ยังขยายตัว ขณะที่สินเชื่อธุรกิจ SMEs หดตัวเล็กน้อยในช่วงปลายปี 2565 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการชำระคืนหนี้มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (soft loan) เป็นสำคัญ สำหรับการระดมทุนของภาคธุรกิจผ่านตลาดตราสารหนี้ยังขยายตัวและดำเนินไปได้เป็นปกติ

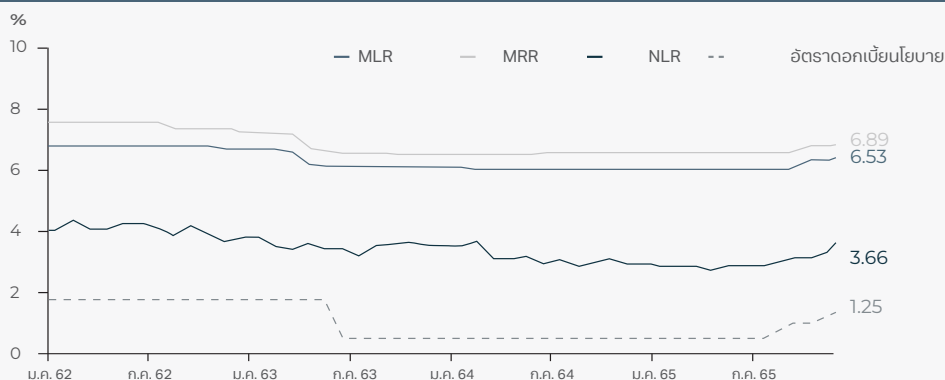
ดร.ปิติ ดิสายัตต์ แถลงข่าวผลการประชุม กนง.

¹² ธนาคารพาณิชย์ปรับขึ้น MRR 0.32% และ MLR 0.49% ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 30 ธันวาคม 2565 ทั้งนี้ คำนวณจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิง MRR และ MLR ของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย 13 แห่งของไทย

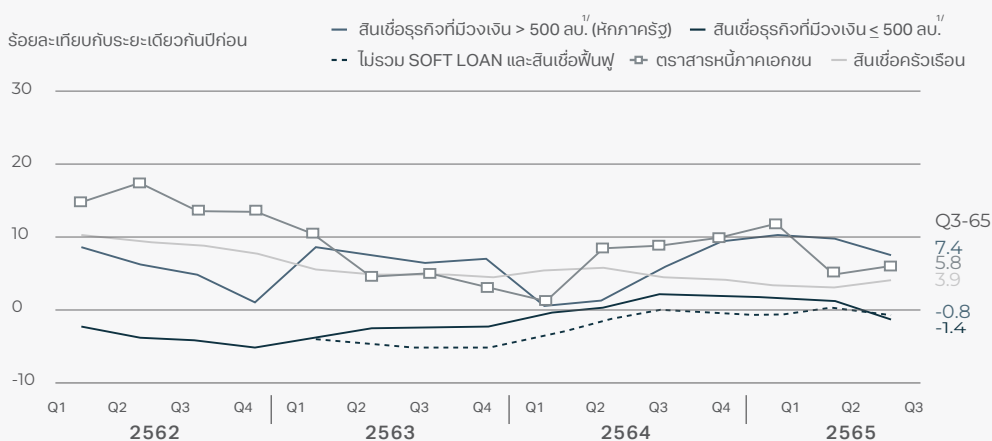
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

การกู้ยืมของภาคธุรกิจและครัวเรือน

หมายเหตุ: อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้เฉลี่ยรายเดือนของธนาคารพาณิชย์ 13 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2565) ทั้งนี้ ในเดือนพฤศจิกายน 2565 อัตราเงินฝากออมทรัพย์และอัตราเงินฝากประจำบางผลิตภัณฑ์ ปรับลดลงเล็กน้อยหลังธนาคารยูโอบี (UOB) เข้าซื้อกิจการกลุ่มลูกค้าบุคคลของธนาคารซิตี้ (CITI) ที่มา : ธปท.

หมายเหตุ: ^{1/} วงเงินสินเชื่อเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง ไม่รวมธุรกิจการเงิน

BOX 4

7 ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของ รปท.

ค่าเงิน

1

รปท. กำหนดค่าเงินได้ (ตามใจชอบ)

→ ค่าเงินบาทขึ้นกับปัจจัยภายนอกเป็นหลัก

- * ไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ (managed floating exchange rate) ซึ่งค่าเงินจะถูกกำหนดจากกลไกตลาดตามปัจจัยพื้นฐานเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงแรงซื้อขายในตลาดการเงินเป็นสำคัญ โดย รปท. จะเข้าดูแลไม่ให้ค่าเงินผันผวนสูงจนเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวของภาคเศรษฐกิจ หรือส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินเท่านั้น
- * ประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเช่นเดียวกับไทย ได้แก่ เกาหลีใต้ บราซิล มาเลเซีย อินโดนีเซีย

2

การเปลี่ยนแปลงของเงินสำรองระหว่างประเทศ (เงินสำรองฯ) เกิดจากการดูแลเสถียรภาพค่าเงินบาทเท่านั้น

→ เงินสำรองฯ อาจเปลี่ยนแปลงจากผลตอบแทนและการตีมูลค่าสินทรัพย์ด้วย

- * มูลค่าเงินสำรองฯ สามารถเปลี่ยนแปลงจาก 3 ปัจจัยคือ ผลตอบแทนการลงทุน การตีมูลค่าของสินทรัพย์ (mark-to-market) และการดำเนินนโยบายค่าเงินของ รปท.
- * เงินสำรองฯ ไม่ได้เป็นสินทรัพย์ที่เก็บไว้เฉย ๆ แต่มีการนำไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศที่มีความมั่นคงสูง มีสภาพคล่องดี และมีการกระจายความเสี่ยงที่เหมาะสม โดย รปท. ยึดหลักการบริหาร 3 ด้าน ได้แก่ (1) รักษามูลค่าของเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศ (security) (2) มีสภาพคล่องเพียงพอต่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน (liquidity) และ (3) ได้รับผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk-adjusted return)
- * ในปี 2565 การลดลงของเงินสำรองฯ ส่วนใหญ่เป็นผลจากการตีมูลค่าสินทรัพย์ที่ลงทุนมาเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงที่เงินดอลลาร์สหรัฐปรับแข็งค่า

เมื่อเทียบกับสกุลอื่น ๆ ทั่วโลก ย่อมส่งผลให้มูลค่าการถือครองสินทรัพย์ในสกุลเงินอื่น ๆ ปรับลดลง

3

เงินบาทอ่อนค่าลงมาก สะท้อนเสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยน่ากังวล

→ การอ่อนค่าของเงินบาทขึ้นอยู่กับทั้งปัจจัยภายนอกและภายในประเทศ ขณะที่เสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยยังแข็งแกร่งและสูงกว่าเกณฑ์สากลในหลายมิติ

- * เงินบาทที่อ่อนค่าลงเป็นผลจากปัจจัยจากต่างประเทศเป็นหลัก โดยข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนชี้ว่า การอ่อนค่าของเงินบาทในปี 2565 เป็นผลมาจากการแข็งค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐเป็นหลัก สอดคล้องกับทิศทางค่าเงินของประเทศอื่น ๆ
- * การพิจารณาเสถียรภาพด้านต่างประเทศต้องพิจารณาตัวชี้วัดทั้งด้านสินทรัพย์และหนี้สินประกอบกัน เช่น เงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศ
- * ปัจจุบันไทยมีเสถียรภาพด้านต่างประเทศที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง โดยมีเงินสำรองฯ สุทธิ 246 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็น 49% ของ GDP ซึ่งสูงเป็นอันดับ 11 และ 6 ของโลกตามลำดับ ด้านหนี้ต่างประเทศคิดเป็น 37% ของ GDP ซึ่งต่ำเป็นอันดับ 8 ของโลก นอกจากนี้ เงินสำรองฯ อยู่ในระดับที่สูงกว่าหนี้ต่างประเทศระยะสั้นเกิน 3 เท่า (สูงกว่าเกณฑ์สากลขั้นต่ำที่ 1 เท่า) รวมทั้งยังมีเงินสำรองฯ ครอบคลุมมูลค่าการนำเข้าได้เกือบ 10 เดือน (มากกว่าเกณฑ์สากลขั้นต่ำที่ 3 เดือน)

4

เงินเฟ้อสูงขึ้นเกิดจากเงินบาทที่อ่อนค่าเป็นหลัก

→ เงินเฟ้อเป็นผลมาจากราคาสินค้าและราคาพลังงานในตลาดโลก การอ่อนค่าของเงินบาทส่งผลต่อเงินเฟ้อไม่มากนัก

- * การปรับอ่อนค่าของค่าเงินอาจส่งผลให้การนำเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศมีราคาสูงขึ้น ซึ่งส่งผลต่ออัตราเงินเฟ้อโดยรวมได้

สำหรับไทย ผลกระทบจากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลงต่อเงินเฟ้อเป็นไปอย่างจำกัด เนื่องจากปัจจุบันไทยมีสัดส่วนสินค้านำเข้าในตะกร้าเงินเฟ้อค่อนข้างต่ำ (16%) โดยส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในหมวดพลังงาน ซึ่งมีแนวโน้มเคลื่อนไหวผันผวนตามราคาในตลาดโลก แต่ช่วงที่ผ่านมารัฐบาลมีการออกมาตรการดูแลราคาครองชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชน ขณะที่ปัจจัยพื้นฐานอื่น อาทิ อาหาร และเครื่องนุ่งห่มที่คนไทยส่วนใหญ่ยังคงนิยมใช้สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศเป็นหลัก จึงส่งผลให้การอ่อนค่าของเงินบาทกระทบต่อเงินเฟ้อโดยรวมของไทยอย่างจำกัด

5

ค่าเงินบาทเป็นตัวชี้ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดโลก

→ **ดัชนีเงินบาทสำคัญกว่าค่าเงินบาท และการส่งออกขึ้นกับเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้ามากกว่าค่าเงินบาท**

※ ค่าเงินบาทที่คนส่วนใหญ่พูดถึงคือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่าง 2 สกุลเงิน (bilateral exchange rate) อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีการค้าขายและแข่งขันกับหลายประเทศ ดังนั้น ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทย ควรพิจารณาจากดัชนีค่าเงินบาท (NEER) และดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบค่าเงินบาทกับค่าเงินของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งมากกว่า โดยดัชนีค่าเงินบาทอาจเคลื่อนไหวแตกต่างจากเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐได้ เช่น ปี 2565 ที่ค่าเงินบาทอ่อนค่า 3.6% แต่ดัชนีค่าเงินบาทปรับแข็งค่า 2.9% ซึ่งหมายความว่าแม้ค่าเงินบาทจะอ่อนค่าเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ แต่แข็งกว่าสกุลเงินคู่ค้าและคู่แข่ง ซึ่งทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทยลดลงเมื่อเทียบกับประเทศคู่ค้าและคู่แข่ง

※ การศึกษาข้อมูลระดับมหภาคพบว่า มูลค่าการส่งออกส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและกำลังซื้อของประเทศคู่ค้ามากกว่า ส่งผลให้ยอดมูลค่าการส่งออกอาจเคลื่อนไหวไม่สอดคล้องกับค่าเงินบาทได้ อาทิ ปี 2553-2554 ที่แม้เงินบาทมีทิศทางแข็งค่า แต่การส่งออกยังขยายตัวได้ ตรงข้ามกับปี 2557-2559 ที่เงินบาทปรับอ่อนค่า แต่การส่งออกกลับหดตัวลง ซึ่งล้วนแต่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของกำลังซื้อจากต่างประเทศ

เงินทุนเคลื่อนย้าย

6

ส่วนต่างดอกเบี้ยติดลบจะทำให้มีเงินทุนไหลออก

ส่วนต่างดอกเบี้ยมีส่วนทำให้เงินทุนไหลออก แต่ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้เงินทุนเคลื่อนย้าย

※ แม้ส่วนต่างดอกเบี้ยระหว่างประเทศจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุน แต่นักลงทุนยังพิจารณาประกอบกับปัจจัยอื่นด้วย อาทิ การคาดการณ์ส่วนต่างดอกเบี้ย แนวโน้มของราคาสินทรัพย์และความเสี่ยงของประเทศที่ลงทุน

※ ในปี 2565 อินเดียและอินโดนีเซียเป็นประเทศที่ยังมีดอกเบี้ยนโยบายสูงกว่าสหรัฐฯ (ส่วนต่างดอกเบี้ยเป็นบวก) แต่กลับมีเงินทุนไหลออกสุทธิ ขณะที่ไทยและเกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีดอกเบี้ยนโยบายต่ำกว่าสหรัฐฯ (ส่วนต่างดอกเบี้ยติดลบ) แต่ยังมีเงินทุนไหลเข้าสุทธิ ซึ่งสะท้อนว่า นักลงทุนต่างชาติพิจารณาปัจจัยอื่นร่วมด้วย

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย

7

แบงก์ชาติควรกำหนดอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ดอกเบี้ยเฉลี่ย (Net Interest Margin: NIM) ของธนาคารพาณิชย์ใหม่

ไม่ควรเนื่องจากหากกำหนด NIM จะส่งผลกระทบต่อภาระการดำเนินงาน ความเป็นอิสระ และแรงจูงใจในการแข่งขันของธนาคาร รวมถึงความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของลูกค้า โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่มี credit cost สูง

※ NIM (Net Interest Margin) เป็นเพียงเครื่องชี้หนึ่งในการวัดผลกำไรเบื้องต้นจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิเท่านั้น ซึ่งไม่ได้ครอบคลุมรายได้และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ โดยเฉพาะค่าความเสี่ยงจากการให้สินเชื่อ (credit cost) และค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายพนักงานและเครือข่ายสาขา เพราะธนาคารแต่ละแห่งมีลักษณะธุรกิจ กลยุทธ์การดำเนินงาน และกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกัน

การดำเนินการในตลาดการเงิน

การดำเนินการในตลาดการเงินของ ธปท. มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับทิศทางของอัตราดอกเบี้ยนโยบายตามที่ กนง. กำหนด ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งผ่านนโยบายการเงินไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ ธปท. ดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินโดยการปรับสภาพคล่องในตลาดการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของระบบธนาคารพาณิชย์ ทั้งเพื่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในส่วนที่เป็นเงินฝากกระแสรายวันที่ ธปท. ตามอัตราที่กำหนด และการชำระดุลการหักบัญชี (demand for settlement balances)

ในปี 2565 สภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงินไทยปรับลดลง ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินนโยบายของ ธปท. และความต้องการถือครองเงินสดของประชาชนที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ ธปท. ดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินลดลง 552,030 ล้านบาท จากสิ้นปี 2564 โดยดำเนินการผ่านเครื่องมือหลัก 4 ประเภท ดังนี้

1 / การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

การออกพันธบัตร ธปท. เป็นช่องทางหลักในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงิน และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้มีสภาพคล่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย ธปท. พิจารณาออกพันธบัตรให้เหมาะสมกับปริมาณสภาพคล่องและภาวะตลาดในแต่ละช่วง รวมทั้งคำนึงถึงแผนการออกตราสารหนี้ของภาครัฐโดยรวมด้วย

ในปี 2565 อุปทานพันธบัตรภาครัฐโดยรวมยังอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง ธปท. จึงทำงานร่วมกับสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) อย่างใกล้ชิดในการวางแผนการออกพันธบัตรภาครัฐในภาพรวมให้เหมาะสม โดยกำหนดปริมาณการออกพันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลัง และพันธบัตร ธปท. อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน¹³ ในการนี้ ธปท. ได้ปรับลดยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ที่ 494,399 ล้านบาท ทำให้ยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ณ สิ้นปี 2565 อยู่ที่ 2,403,266 ล้านบาท (ในจำนวนนี้เป็นส่วนที่ ธปท. ซื้อคืน

20,675 ล้านบาท) หรือคิดเป็น 40% ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

57

สำหรับแผนการออกพันธบัตร ธปท. ปี 2566 ธปท. ยังให้ความสำคัญกับแผนการออกพันธบัตรภาครัฐในภาพรวม และวางแผนลดยอดคงค้างพันธบัตรบางรุ่นต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้กับพันธบัตรรัฐบาลรุ่นอายุใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ ยังวางแผนเพิ่มยอดคงค้างพันธบัตรประเภทอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Floating Rate Bond: FRB) อิงอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงธุรกรรมซื้อคืนระยะข้ามคืน (Thai Overnight Repurchase Rate: THOR) ต่อเนื่องจากปี 2565 เพื่อส่งเสริมการใช้อัตราดอกเบี้ยอ้างอิง THOR ในธุรกรรมการเงินและเพิ่มทางเลือกการลงทุนในตลาดตราสารหนี้

¹³ รายละเอียดแผนการออกพันธบัตร ธปท. ปี 2565 สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2022/Pages/n0165.aspx>

2 / ธุรกิจซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี

ธปท. ทำธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase: BRP) กับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็น คู่ค้า (BRP Primary Dealers: BRP PDs) เพื่อปรับสภาพคล่อง ในแต่ละวันให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะการ ปรับสภาพคล่องระยะสั้นจากผลกระทบของการรับจ่ายเงิน ของภาครัฐ หรือจากปัจจัยด้านฤดูกาล อาทิ ความต้องการ เงินสดหมุนเวียน โดย ธปท. ทำธุรกรรม BRP ระยะ 1 วัน ที่อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (fixed-rate tender) เพื่อส่ง สัญญาณนโยบายการเงินให้สอดคล้องกับที่ กนง. กำหนด และทำธุรกรรม BRP ระยะยาวกว่า 1 วัน (term BRP) ในลักษณะ variable-rate tender โดย BRP PDs เป็นผู้เสนอส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเป็น spread อ้างอิงกับ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (indexed BRP) ซึ่งทำให้อัตรา ผลตอบแทนรวมของธุรกรรม term BRP แปรผันตามการ ปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อาจเกิดขึ้นในช่วง อายุของธุรกรรมนั้น

ธปท. ทำธุรกรรม BRP ในช่วงเช้าของทุกวันทำการ กับ BRP PDs ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางส่งผ่านสภาพคล่อง ระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงินอื่นหรือธุรกิจเอกชน ผ่าน ธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo) และ/หรือตลาด กู้ยืมระหว่างธนาคารโดยไม่มีหลักประกัน (uncollateralized interbank market) กลไกดังกล่าวเป็นการช่วยสนับสนุน การพัฒนาตลาดการเงิน รวมทั้งเสริมสร้างให้แนวปฏิบัติ มีความรัดกุมสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ปี 2565 ธปท. เพิ่มการดูดซับสภาพคล่องผ่าน ธุรกรรม¹⁴ BRP จำนวน 38,142 ล้านบาท ส่งผลให้ยอด คงค้างธุรกรรม BRP ณ สิ้นปี 2565 อยู่ที่ 2,505,905 ล้านบาท คิดเป็น 42% ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับ สภาพคล่องรวม

3 / ธุรกิจสวอปเงินตราต่างประเทศ

ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นเครื่องมือที่ใช้เสริม เครื่องมืออื่น ๆ ในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินซึ่งดำเนินการ ตามความเหมาะสมของภาวะตลาด ในปี 2565 ธปท. ปรับลด ยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศในรูปสกุล เงินบาทที่ 49,959 ล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้าง ณ สิ้นปี 2565 อยู่ที่ 1,074,354 ล้านบาท หรือเทียบเท่ากับฐานะ คงค้างการซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐล่วงหน้าสุทธิจำนวน 29,560 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 18% ของยอด คงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

นอกจากนี้ ในปี 2565 ธปท. ได้ปรับรูปแบบการทำ ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นการประมูลแบบ แข่งขันราคา ซึ่งจัดสรรด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Swap) เพื่อเพิ่มความโปร่งใส และเพิ่มประสิทธิภาพการทำธุรกรรม สวอปทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน

4 / การทำธุรกรรมซื้อขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐ

ธปท. สามารถปรับสภาพคล่องในระบบการเงินแบบถาวร ผ่านการทำธุรกรรมซื้อขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐกับ สถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (e-outright counterparties) ในปี 2565 ธปท. ซื้อตราสารหนี้ภาครัฐ รวม 105,883 ล้านบาท ขณะที่พันธบัตรภาครัฐที่ ธปท. ถือครองครบกำหนดจำนวน 107,489 ล้านบาท ทำให้สุทธิ ธปท. ถือครองพันธบัตรภาครัฐลดลง 1,606 ล้านบาท

นอกจากนี้ ธปท. ยังมีหน้าต่างปรับสภาพคล่อง สั้นวันที่มีลักษณะเป็นหน้าต่างตั้งรับ (standing facility) ซึ่งเปิดให้สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องหรือมีสภาพคล่อง ส่วนเกิน ณ สิ้นวัน สามารถกู้ยืมหรือฝากเงินได้ในระยะ ข้ามคืน (overnight) ที่อัตราดอกเบี้ยสูงหรือต่ำกว่าอัตรา ดอกเบี้ยนโยบาย 0.50% ตามลำดับ เพื่อใช้เป็นกลไกหลัก ที่ช่วยจำกัดความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นใน ตลาดเงิน โดยในปี 2565 ธุรกรรมส่วนใหญ่เป็นธุรกรรม ฝากเงินเฉลี่ยประมาณ 796 ล้านบาทต่อวัน

¹⁴ ยกเว้นในวันประชุม กนง. ที่ ธปท. จะทำธุรกรรม BRP ในช่วงบ่าย หลังการแถลงผลการประชุม กนง.

การพัฒนาลาดการเงิน

เนื่องจากการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดการเงินโลกส่งผลให้มีการหยุดเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย LIBOR (London Interbank Offered Rate) สกุลดอลลาร์สหรัฐ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2566 เป็นต้นไป และอัตราดอกเบี้ย THBFIX (Thai Baht Interest Rate Fixing) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงที่ใช้ในตลาดการเงินไทยต้องหยุดการเผยแพร่ไปพร้อมกันด้วยนั้น ในปี 2565 ธปท. ได้เตรียมความพร้อมของผู้ร่วมตลาดและสนับสนุนให้ผู้ที่มีสัญญาค้างเร่งปรับสัญญาเปลี่ยนไปใช้อัตราดอกเบี้ยอื่นต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบหลังการยุติการเผยแพร่ THBFIX เช่น เปลี่ยนไปใช้อัตราดอกเบี้ย THOR (Thai Overnight Repurchase Rate) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ ธปท. และผู้ร่วมตลาดร่วมกันพัฒนาขึ้นในปี 2563 เพื่อทดแทนอัตราดอกเบี้ย THBFIX

นับตั้งแต่ ธปท. เริ่มเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย THOR พบว่ามีผลิตภัณฑ์การเงินอ้างอิง THOR แพร่หลายมากขึ้น ทั้งสินเชื่อ พันธบัตร ธปท. หุ้นกู้ รวมถึงหุ้นกู้ที่มีอนุพันธ์แฝงของสถาบันการเงิน ซึ่งหุ้นกู้บางรุ่นได้ผนวกวัตถุประสงค์การนำเงินที่ระดมทุนไปปล่อยสินเชื่อแก่โครงการที่สนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนด้วย

การแพร่หลายของผลิตภัณฑ์การเงินที่อ้างอิง THOR ส่งผลให้ปริมาณธุรกรรมอนุพันธ์ THOR Overnight Indexed Swap (OIS) ปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2565 ทั้งในด้านปริมาณและความหลากหลายของผู้เล่น โดยมูลค่าของธุรกรรม THOR OIS เพิ่มขึ้นเป็น 5.5 ล้านล้านบาท จาก 2.7 แสนล้านบาท ในปี 2564 ซึ่งสะท้อนสภาพคล่องของตลาดอนุพันธ์ที่ดีขึ้นต่อเนื่อง และช่วยในการบริหารความเสี่ยงของภาคธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น

59

ในด้านการพัฒนาลาดเงินตราต่างประเทศ Bank for International Settlements (BIS) ธนาคารกลาง 16 แห่ง และภาคเอกชนได้จัดทำ FX Global Code เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสากลสำหรับผู้ร่วมตลาดทั่วโลกในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศขนาดใหญ่ เพื่อยกระดับมาตรฐานการทำธุรกรรมให้มีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส เป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี ในเดือนมกราคม 2565 ธปท. จึงได้เผยแพร่ Statement of Commitment เพื่อประกาศว่าการดำเนินงานของ ธปท. ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเป็นไปตามหลักการของแนวปฏิบัติ FX Global Code นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ผู้ร่วมตลาดทุกประเภทในประเทศไทยที่ทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศขนาดใหญ่ปฏิบัติตามแนว FX Global Code โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ ซึ่ง ธปท. คาดหวังว่าจะสามารถปฏิบัติตามแนวปฏิบัติดังกล่าวได้ภายในปี 2567

การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ในเดือนเมษายน 2565 ธปท. ได้ผ่อนคลายเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินเพิ่มเติมตามแผนผลักดันให้เกิดระบบนิเวศตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนและผู้ประกอบการในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ และเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนสะดวก คล่องตัว และสามารถรับมือกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนได้ดียิ่งขึ้น โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1 / ลดข้อจำกัดการโอนเงินตราต่างประเทศ

ธปท. ลดข้อจำกัดการโอนเงินตราต่างประเทศเพื่อช่วยสนับสนุนการค้าการลงทุนของภาคธุรกิจ และช่วยให้ประชาชนทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศได้คล่องตัวมากขึ้น เช่น ผ่อนคลายให้บริษัทในประเทศสามารถโอนเงินเข้าบัญชีตนเองในต่างประเทศเพื่อชำระรายจ่ายในต่างประเทศ หรือซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระรายจ่ายให้แก่บริษัทในประเทศด้วยกันได้ตามความจำเป็น เช่น ชำระค่าสินค้าที่มีราคาอ้างอิงตามตลาดโลก รวมทั้งให้พนักงานไทยสามารถลงทุนในสินทรัพย์สกุลเงินตราต่างประเทศได้หลากหลายมากขึ้น

2 / เพิ่มความคล่องตัวในการป้องกันความเสี่ยงจากค่าเงิน

ธปท. เพิ่มความคล่องตัวในการป้องกันความเสี่ยงจากค่าเงินเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารความเสี่ยงค่าเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรับมือกับความผันผวนของค่าเงินได้ดีขึ้น เช่น สามารถป้องกันความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนจากการซื้อขายสินค้าในประเทศที่มีราคาอ้างอิงตามตลาดโลก และสามารถประมาณการรายรับรายจ่ายเงินตราต่างประเทศในการทำธุรกรรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงได้โดยไม่จำกัดระยะเวลา

3 / ลดภาระการแสดงเอกสารในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ

ธปท. ลดภาระการแสดงเอกสารในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเพื่อลดต้นทุนและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยลูกค้าที่ผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้า (Know Your Business) ของธนาคารพาณิชย์ ไม่ต้องแสดงเอกสารประกอบการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศในทุกครั้งที่ทำธุรกรรม

นอกจากนี้ ในปี 2565 ธปท. ยังได้ผ่อนคลายหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจแลกเปลี่ยนธนบัตรเงินตราต่างประเทศของผู้ให้บริการที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (non-bank/money changer) เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและเอื้อต่อการให้บริการรับคำสั่งการทำธุรกรรมกับลูกค้าทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งกระทรวงการคลังได้ปรับปรุงกรอบการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศตามที่ ธปท. เสนอ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและรองรับการประกอบธุรกิจที่เป็นนวัตกรรมใหม่ เช่น ให้ขึ้นทะเบียนเพื่อทดสอบการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการพัฒนาบริการ (sandbox) ยกระดับมาตรฐานกำกับดูแลการประกอบธุรกิจให้นำเชื่อถือและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ปรับการให้ใบอนุญาตจากเดิมที่เป็นรายสถานประกอบการเป็นรายนิติบุคคล และใช้ใบอนุญาตได้กับสถานที่ประกอบธุรกิจทุกแห่ง อีกทั้งผ่อนคลายให้คนไทยนำรายได้จากต่างประเทศมาทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศกับผู้ประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศได้อย่างคล่องตัวขึ้น ซึ่งจะช่วยเอื้อต่อแผนการปรับปรุงภูมิทัศน์ของการประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศ (FX service provider landscape) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการผลักดันให้เกิดระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem) ที่ ธปท. จะดำเนินการในระยะต่อไป

การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศปี 2565

เศรษฐกิจการเงินโลกในปี 2565 มีความเปราะบางจากปัจจัยกดดันสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูงและยืดเยื้อจากสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ทวีความรุนแรงเป็นผลให้เกิดวิกฤตพลังงานในทวีปยุโรป ผลักดันให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลกปรับสูงขึ้น ประกอบกับข้อจำกัดด้านอุปทานยังคงไม่คลี่คลายส่งผลให้ธนาคารกลางทั่วโลกเร่งปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะธนาคารกลางสหรัฐฯ เพื่อควบคุมอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูงสุดในรอบกว่า 40 ปี (2) เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะถดถอยทั้งจากผลกระทบของสงครามที่ทำให้เงินเฟ้อปรับสูงขึ้นกดดันรายได้ภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรม รวมถึงผลจากการดำเนินนโยบายการเงินที่ตึงตัวขึ้นอย่างฉับพลันของธนาคารกลางทั่วโลก ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจจีนที่อ่อนแอภายใต้นโยบายโควิดที่เข้มงวดและปัญหานี้สินในตลาดอสังหาริมทรัพย์ และ (3) สถานการณ์ความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่รุนแรงขึ้นระหว่างสองขั้วมหาอำนาจสหรัฐฯ และจีน อาทิ สงครามการค้าในกลุ่มเทคโนโลยีขั้นสูง และความตึงเครียดในสถานการณ์ช่องแคบไต้หวัน

ธปท. ติดตามพัฒนาการเศรษฐกิจการเงินโลกอย่างใกล้ชิด และวิเคราะห์ความเสี่ยงรอบด้าน เพื่อทยอยปรับสัดส่วนการลงทุนอย่างรอบคอบและรัดกุม ภายใต้หลักการลงทุนในสินทรัพย์ที่มั่นคง ปลอดภัย และสภาพคล่องสูง รวมถึงให้ผลตอบแทนที่ดีภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงและหลักเกณฑ์การลงทุนที่กำหนดโดยคณะกรรมการ ธปท. ทั้งนี้ ธปท. เน้นการลงทุนแบบกระจายความเสี่ยงภายใต้การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก (global mega trends) เพื่อรักษามูลค่าเงินสำรองในระยะยาวโดย (1) ขยายการลงทุนไปยังประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีศักยภาพสูง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงท่ามกลางความผันผวนของตลาดการเงินอย่างต่อเนื่อง และ (2) ผลักดันกรอบการบริหารเงินสำรองที่คำนึงถึงความยั่งยืน (sustainable investment) ให้ทัดเทียมมาตรฐานสากลผ่านกระบวนการลงทุนที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance: ESG) ประกอบการตัดสินใจลงทุน เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาวควบคู่ไปกับการสร้างผลกระทบเชิงบวกหรือลดผลกระทบเชิงลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในโลกจริง (real-world impact)

61

งานด้านอุปทานและโครงสร้างเศรษฐกิจ

การติดตาม วิเคราะห์ และจับชีพจรภาคเศรษฐกิจจริง

การดำเนินงานด้านอุปทานและโครงสร้างเศรษฐกิจของ ธปท. มีวัตถุประสงค์ในการติดตาม วิเคราะห์ และจับชีพจรภาคเศรษฐกิจจริง ตลอดจนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้บริโภค และการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ ทั้งในมิติสาขาเศรษฐกิจและพื้นที่ เพื่อให้มีข้อมูลและเครื่องมือที่สอดคล้องกับสถานการณ์และความท้าทายที่เกิดขึ้น สำหรับนำเสนอ

ต่อ กนง. ซึ่งจะนำไปใช้ตัดสินใจนโยบายการเงินบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์ และมีความเหมาะสม ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการผลักดันเชิงนโยบายที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านการทำงานของสำนักงานภาคของ ธปท. ในภูมิภาคทั้ง 3 แห่ง คือ สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้¹⁵

¹⁵ ได้แก่ สำนักงานภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่น และสำนักงานภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา

ในปี 2565 งานด้านอุปทานและโครงสร้างเศรษฐกิจของ ธปท. ยังมีบทบาทสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินไทย และการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและยั่งยืน เนื่องจากเศรษฐกิจไทยมีความท้าทายและมีมิติที่ซับซ้อนมากขึ้นในช่วงการฟื้นตัวจากวิกฤตโควิด 19 และต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของระเบียบเศรษฐกิจการเมืองโลก

การเข้าถึงเศรษฐกิจในระดับสาขาและพื้นที่ช่วยยกระดับการทำงานของ ธปท. ให้ใกล้ชิดกับประชาชนและเข้าใจเศรษฐกิจจริงมากขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นกับภาคธุรกิจและสมาคมต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานของรัฐเพื่อรับฟังเสียงสะท้อนและสถานการณ์หรือผลกระทบจริงที่ผู้ประกอบการกำลังเผชิญ ช่วยให้ ธปท. มีข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลกระทบและแนวโน้มของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันท่วงที และสามารถสื่อสารแนวนโยบายและมาตรการทางการเงินได้ดีขึ้นด้วย

โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจ (Business Liaison Program: BLP) ที่ ธปท. ทำต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2547 นั้น ถือเป็นหนึ่งในหน่วยงานหลักที่ลงพื้นที่รับฟังเสียงสะท้อนของภาคเศรษฐกิจจริง โดยในปี 2565 ได้มุ่งเน้นการทำงานเชิงรุก ปรับตัว เปิดกว้าง และเชื่อมโยงกับสังคมมากขึ้น เพื่อช่วยเตรียมความพร้อมภาคธุรกิจในแต่ละสาขา ตลอดจนภาคครัวเรือนให้สามารถรับมือกับอนาคต โดยได้พบปะและพูดคุยกับผู้ประกอบการภาคธุรกิจและครัวเรือนมากกว่า 1,000 ราย กระจายไปในทุกภูมิภาค

ครอบคลุมสาขาเศรษฐกิจสำคัญ อาทิ ภาคการค้า ภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคอสังหาริมทรัพย์

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ลงพื้นที่เพื่อรับฟังและหารือโดยตรงกับภาคธุรกิจ โดยเฉพาะสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาหภาพการค้าแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมโรงแรมไทย รวมถึงสมาคมธนาคารไทย เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา และข้อจำกัดที่ภาคธุรกิจเผชิญ เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาและข้อจำกัดของผู้ประกอบการไทยในช่วงฟื้นตัวหลังโควิด 19 ได้ดียิ่งขึ้น เพื่อนำมาวางแผนมาตรการทางการเงินที่มีความยืดหยุ่น ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลาย และตอบโจทยได้อย่างตรงจุด เช่น มาตรการสินเชื่อเพื่อการปรับตัว ซึ่งไม่ใช่แค่เยียวยาหรือพยุงธุรกิจในระยะสั้น แต่ช่วยสนับสนุนการปรับตัวในระยะข้างหน้าอย่างมั่นคง

ในปี 2565 ธปท. ยังยกระดับการทำงานเชิงนโยบายให้ครอบคลุมสาขาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนมากขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ยังเข้าไม่ถึงมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ในช่วงที่ผ่านมา ดังนั้น สำนักงานภาคของ ธปท. ทั้ง 3 แห่ง ซึ่งเปรียบเสมือนธนาคารกลางในแต่ละภูมิภาคจึงมีบทบาทสำคัญในการ (1) ติดตาม วิเคราะห์ และจับชีพจรเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ โดยอาศัยทั้งข้อมูลเชิงสถิติและเชิงคุณภาพ ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจและความใกล้ชิดกับหน่วยเศรษฐกิจในพื้นที่ และ (2) ช่วยเหลือและพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ผ่านการให้มุมมองเชิงวิชาการ ทั้งการให้ข้อมูลและคำแนะนำเรื่องเศรษฐกิจการเงินที่เชื่อมโยงและเป็นประโยชน์กับภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและการประกอบธุรกิจ และสนับสนุนเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน

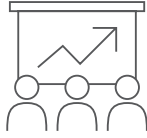
62

คุณเมธี สุภาพงษ์ รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพการเงิน บรรยายพิเศษเรื่องนโยบายจัดการค่าเงินบาทท่ามกลางความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ณ สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

การลงพื้นที่พบผู้ประกอบการในภูมิภาคต่าง ๆ

งานสัมมนาวิชาการ

การจัดสัมมนาวิชาการเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสื่อสารการดำเนินนโยบายของ ธปท. และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง (stakeholder engagement) กับคนในพื้นที่ในระดับภูมิภาค โดยสำนักงานภาค ทั้ง 3 แห่ง ได้จัดสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวกับพื้นที่โดยเฉพาะ ได้แก่ สำนักงานภาคเหนือ หัวข้อ “Moving beyond the curve: ก้าวข้ามความท้าทายสู่อนาคตเศรษฐกิจการเงินใหม่ภาคเหนือ” สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หัวข้อ “อีสานพร้อมปรับ...รับกระแสเศรษฐกิจการเงินใหม่” และสำนักงานภาคใต้ หัวข้อ “ก้าวใหม่เศรษฐกิจภาคใต้...ปรับกระบวนทัพรับกระแสโลก”

การสัมมนาทั้ง 3 ครั้ง จัดขึ้นในรูปแบบเดียวกัน คือ (1) สันทนากับผู้ว่าการ ธปท. เรื่องชีพจรและแนวโน้มเศรษฐกิจการเงินทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค ทิศทางของนโยบายการเงินและมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ภายใต้เศรษฐกิจไทยที่ค่อย ๆ พื้นตัวชัดเจนขึ้น และการวางนโยบายเพื่อก้าวไปสู่โลกใหม่ (2) เปิดผลการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญ ธปท. เพื่อฉายภาพอนาคตเศรษฐกิจการเงินของแต่ละภูมิภาค ภายใต้กระแส “ดิจิทัล” และ “ความยั่งยืน” และชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของภูมิภาคในการยกระดับเศรษฐกิจการเงินไปกับกระแสโลกใหม่ และ (3) เสวนากับตัวแทนจากภาคธุรกิจและหน่วยงานภาครัฐมาร่วมหาแนวทางการปรับตัวของธุรกิจ และ how to ในการเข้าสู่โลกใหม่

63

อีกทั้ง ธปท. ยังมีรายการ “แบงก์ชาติชวนคุย Special” ต่อยอดจากงานสัมมนา โดยผู้บริหาร ธปท. ได้ลงพื้นที่ทั้ง 3 ภูมิภาค เพื่อรับฟังความเห็นและสร้างการมีส่วนร่วม ได้แก่ ตอน “เดวแฉ่วช่างมอย พลิกพื้นย่านเมืองเก่าเชียงใหม่” และ “พาเดินสำรวจ Creative Economy ย่านเมืองเก่าสงขลา” ซึ่งเกิดจากความร่วมมือกันของภาคธุรกิจ ภาครัฐ และคนในชุมชน ที่ช่วยกันสานพลังให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่จะต่อยอดมูลค่าเพิ่มของธุรกิจในพื้นที่ได้จริง รวมทั้ง “พาเดินสำรวจ Smart City เมืองขอนแก่น” ที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาเมือง โดยมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้ชุมชนขอนแก่นมีความน่าอยู่

นอกจากนี้ ธปท. ยังจัดการประชุมโต๊ะกลม เพื่อสื่อสารและรับฟังข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายของ ธปท. อาทิ การเงินดิจิทัล มาตรการด้านการเงิน จากตัวแทนผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา และสถาบันการเงิน และที่สำคัญ ธปท. เล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มคนรุ่นใหม่ จึงได้มีการพูดคุยกับนักเรียน นักศึกษาผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาและเริ่มทำงาน (first jobber) ในประเด็น “ต้องการเห็นภาคหรือจังหวัดที่ตนอาศัยอยู่เป็นอย่างไรในอีก 10 ปีข้างหน้า” เพื่อสนับสนุนการทำงานในพื้นที่และการเติบโตได้โดยไม่ย้ายไปทำงานที่อื่น ซึ่งจะช่วยผลักดันการยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ได้

การรักษาเสถียรภาพ ระบบสถาบันการเงิน

การออกหลักเกณฑ์และแนวนโยบายกำกับดูแลสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ปรับปรุงและออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงิน เพื่อให้ระบบสถาบันการเงินมีความมั่นคง มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี และสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงได้ติดตามประสิทธิผลของนโยบายอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดทิศทางการกำกับดูแลและปรับเปลี่ยนนโยบายให้เหมาะสมกับสถานการณ์

1 / การกำกับดูแลสถาบันการเงินที่สำคัญในช่วงที่เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว

(1) นโยบายการจ่ายเงินปันผลประจำปีของสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ออกมาตรการเชิงป้องกันในช่วงสถานการณ์โควิด 19 เพื่อให้สถาบันการเงินมีเงินกองทุนที่เข้มแข็ง โดยจำกัดอัตราการจ่ายเงินปันผลของสถาบันการเงินไม่เกิน 50% ของกำไรสุทธิประจำปี อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสถานการณ์โควิด 19 เริ่มคลี่คลาย และเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวได้ต่อเนื่อง รวมถึงผลการทดสอบภาวะวิกฤต (stress test) พบว่าระบบสถาบันการเงินมีความแข็งแกร่ง มีระดับเงินกองทุนและเงินสำรองเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงในระยะข้างหน้า ธปท. จึงยกเลิกนโยบายจำกัดอัตราการจ่ายเงินปันผลของสถาบันการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการกำกับดูแลในต่างประเทศส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ธปท. ยังคงให้สถาบันการเงินพิจารณาจ่ายเงินปันผลจากกำไรสุทธิประจำปี โดยยึดหลักความระมัดระวังและความสอดคล้องกับฐานะผลการดำเนินงานของสถาบันการเงิน ตลอดจนคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

(2) การจัดตั้งกิจการร่วมทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ

แม้เศรษฐกิจไทยในภาพรวมมีแนวโน้มฟื้นตัว แต่ยังคงมีความเปราะบางของประชาชนและธุรกิจที่รายได้ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ โดยเฉพาะภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ธปท. จึงเห็นความจำเป็นของการเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับสถาบันการเงิน เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพที่อาจทยอยเพิ่มสูงขึ้นในระยะถัดไป โดยได้ออกมาตรการส่งเสริมให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถร่วมลงทุนในกิจการร่วมทุนได้เป็นการชั่วคราว ซึ่งมีระยะเวลา 15 ปีในการดำเนินกิจการร่วมทุนเพื่อบริหารจัดการสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ มาตรการนี้จะช่วยให้การบริหารสินทรัพย์ด้อยคุณภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่างธนาคารพาณิชย์ที่รู้จักลูกหนี้เป็นอย่างดี และบริษัทบริหารสินทรัพย์ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการบริหารสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ รวมทั้งมีกลไกกำหนดให้กิจการร่วมทุนดังกล่าว จะต้องให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างต่อเนื่องแก่ลูกหนี้ด้อยคุณภาพที่ได้รับโอนมา ซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้มีโอกาสดำเนินการช่วยเหลือและไม่ถูกเร่งรัดให้จำหน่ายทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน ธปท. กำหนดให้การจัดตั้งกิจการร่วมทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพแล้วเสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2567 ซึ่งในปี 2565 มีการจัดตั้งกิจการร่วมทุนดังกล่าวแล้ว 1 แห่ง

(1) การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

ธปท. ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจและทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset) เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยยกเลิกเพดานการลงทุนในธุรกิจเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) และให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถขออนุญาตต่อ ธปท. เพื่อประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลได้ ภายใต้เพดานการลงทุนในธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset business limit) ที่จำกัดปริมาณการลงทุนธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 3% ของเงินกองทุนกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ทั้งนี้ หากพิสูจน์ได้ว่าบริษัทดังกล่าวมีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจตามเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด การลงทุนดังกล่าวจะไม่ถูกนับรวมใน digital asset business limit เพื่อสนับสนุนให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

นอกจากนี้ ธปท. ได้กำหนดแนวทางการกำกับดูแลความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เช่น (1) ด้านธรรมาภิบาลเพื่อป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างบริษัทแม่และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (2) ด้านความเพียงพอของเงินกองทุนเพื่อให้มั่นใจว่าธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธุรกิจทางการเงินมีเงินกองทุนเพียงพอรองรับความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ (3) ด้านความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงภายในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (intragroup contagion risks) โดยเฉพาะความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้มีการแยกระบบงานที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งหมดออกจากระบบงานหลักของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลมีแนวทางการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์เทียบเท่าสถาบันการเงิน และ (4) ด้านการคุ้มครองลูกค้าผู้ใช้บริการ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินดูแลลูกค้าอย่างเหมาะสมตามระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และการยอมรับความเสี่ยงของลูกค้าโดยไม่ทำให้ลูกค้ากลุ่มเปราะบางเข้าถึงสินทรัพย์ดิจิทัลมากขึ้น และไม่ส่งผลกระทบต่อระบบ

การเงินโดยรวม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2565

(2) การกำกับดูแลสิ่งหาริมทรัพย์รอการขาย

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสิ่งหาริมทรัพย์รอการขาย (Non-Performing Assets: NPA) โดยยังคงเจตนารมณ์ให้สถาบันการเงินดำเนินการจำหน่าย NPA ภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อไม่ให้เกิดการถือครองเป็นจำนวนมากและนานเกินจำเป็น และปรับเกณฑ์ให้เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ NPA ตามความจำเป็น ดังนี้ (1) ปรับระยะเวลาการถือครอง NPA ให้เข้าใจง่ายและเป็นมาตรฐานเดียวกัน (2) เพิ่มการกั้นเงินสำรองสำหรับ NPA ที่ถือครองเป็นระยะเวลานาน (3) เพิ่มความยืดหยุ่นของระยะเวลาถือครองสำหรับกลุ่ม NPA ที่มีอุปสรรคจำหน่ายยาก (4) ยกเว้นการบังคับใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวในปี 2565-2566 ทั้งในส่วนระยะเวลาถือครองและการกั้นเงินสำรองเพื่อรองรับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 และ (5) ให้สถาบันการเงินรายงานข้อมูล NPA ภาพรวมและ NPA กลุ่มที่มีอุปสรรคจำหน่ายยากแก่ ธปท. เพื่อใช้ติดตามการบริหารจัดการของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 กันยายน 2565

(3) การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ด้านธรรมาภิบาลและกลไกการควบคุมภายในของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และส่งเสริมให้หน่วยงานควบคุมภายในทำหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็งและเป็นอิสระ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

หลักเกณฑ์ด้านธรรมาภิบาล มีมาตรการสำคัญ ได้แก่ (1) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถาบันการเงินแบบใช้ “หลักการเป็นที่ตั้ง (principle-based)” และกำหนดรายชื่อนโยบายสำคัญที่คณะกรรมการสถาบันการเงินต้องอนุมัติ (2) การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสถาบันการเงินเพิ่มเติมในกรณีกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินนั้นประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (3) การเพิ่มเติมแนวคิดเรื่องการธนาคารอย่างยั่งยืนในกรอบการกำกับดูแลความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

(4) การกำหนดให้บริษัทแม่จัดให้บริษัทลูกที่มีนัยสำคัญ มีหน่วยงานควบคุมภายในของตนเอง และ (5) การเพิ่มเติมการเปิดเผยข้อมูลคำตอบแบบแยกประเภทของผู้บริหารระดับสูง

หลักเกณฑ์ด้านกลไกการควบคุมภายใน มีมาตรการสำคัญ ได้แก่ (1) ยกระดับแนวปฏิบัติเรื่องการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (compliance) และเรื่องการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (internal audit) เป็นประกาศ ธปท. เพื่อให้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย (2) ส่งเสริมให้หน่วยงานด้าน compliance และ internal audit ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิสระ ป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และมีความโปร่งใส (3) เพิ่มเติมนำข้อกำหนดให้สถาบันการเงินต้องยื่นขอความเห็นชอบต่อ ธปท. ก่อนการแต่งตั้งหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว และ (4) สนับสนุนให้หน่วยงานดังกล่าวมีบทบาทการทำงานในเชิงรุกและตรวจสอบกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ โดยนำเครื่องมือระบบงานหรือเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

(4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

ธปท. ได้จัดทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ในปี 2565 พบว่า กฎหมายดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป็นประโยชน์ต่อ

การบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพในระบบสถาบันการเงิน โดยเฉพาะในสถานการณ์โควิด 19 ที่บริษัทบริหารสินทรัพย์มีความจำเป็นในการทำหน้าที่ยอมรับสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่อาจทยอยเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวควรได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และสนับสนุนให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาหนี้ของครัวเรือนและธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งดำเนินธุรกิจด้วยหลักธรรมาภิบาลที่ดีและดูแลลูกค้าอย่างเหมาะสม

สาระสำคัญของการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ คือ (1) การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถรับจ้างบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพและรับเป็นที่ปรึกษาในการปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์และหน่วยงานของรัฐตามรายชื่อที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนด และ (2) การยกระดับการกำกับดูแล เช่น การยกระดับคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนการเพิ่มอำนาจ ธปท. ในการกำกับดูแล การกำหนดเงื่อนไขในการเพิกถอนการจดทะเบียนและปิดกิจการ ตลอดจนการปรับหลักเกณฑ์ให้มีความชัดเจนขึ้นและลดภาระที่เกินความจำเป็นในการดำเนินงานของบริษัทบริหารสินทรัพย์

ทั้งนี้ ธปท. อยู่ระหว่างยกร่างปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ให้เป็นไปตามผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวเพื่อเสนอกระทรวงการคลังพิจารณาต่อไป

3 / การสนับสนุนประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน

(1) การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์

ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตและการกำกับดูแลธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ภายใต้โครงการ Regulatory Impact Assessment (RIA) โดยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมอนุพันธ์ได้เป็นการทั่วไปในลักษณะ principle-based ภายใต้กรอบการกำกับดูแลและหลักเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นขึ้น เพื่อสนับสนุนพัฒนาการของธุรกรรมอนุพันธ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็วตรงตามต้องการ โดยไม่กระทบต่อความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ ขณะเดียวกันลูกค้ายังคงได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาความเหมาะสมในการเสนอธุรกรรมอนุพันธ์ให้กับกลุ่มลูกค้าประเภทต่าง ๆ และดูแลให้มีเงินกองทุนเพียงพอรองรับความเสี่ยงด้านตลาดสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์บางประเภทที่มีความเสี่ยงเพิ่มเติม (residual risk) โดยคำนวณเงินกองทุนตามวิธีมาตรฐาน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2565

(2) การปรับปรุงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลสาขาและสำนักงานผู้แทนในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ไทย และสำนักงานผู้แทนในประเทศไทยของสถาบันการเงินต่างประเทศ

ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลสาขาและสำนักงานผู้แทนในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ไทย และสำนักงานผู้แทนในประเทศไทยของสถาบัน

การเงินต่างประเทศตามหลักการ RIA เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ ลดภาระต้นทุนการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์และสำนักงานผู้แทน โดยยังคงหลักการกำกับดูแลความเสี่ยงอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2565

(3) งานพิจารณาอนุญาตและการผ่อนผันที่สำคัญ

ธปท. พิจารณาการโอนและรับโอนกิจการสถาบันการเงินและการเลิกประกอบกิจการ โดยใช้หลักการพิจารณาการดำเนินการตามแผนที่เน้นให้ความสำคัญต่อการดูแลสินทรัพย์และหนี้สิน การดูแลสิทธิของลูกค้าและพนักงานอย่างเป็นธรรม ผลกระทบต่อฐานะและผลการดำเนินงาน รวมถึงการเตรียมความพร้อมในการดำเนินธุรกิจของธนาคารอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ งานโอนและรับโอนกิจการสถาบันการเงิน และการเลิกประกอบกิจการที่สำคัญในปี 2565 มีดังนี้

งานโอนและรับโอนกิจการสถาบันการเงิน	การเลิกประกอบกิจการและคืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจสถาบันการเงิน
1. โครงการโอนและรับโอนกิจการบางส่วนที่สำคัญของธนาคารซีทีแบงก์ เอ็น. เอ. สาขากรุงเทพมหานครให้แก่ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ธปท. ได้ให้ความเห็นชอบโครงการโอนและรับโอนกิจการบางส่วนที่สำคัญของธนาคารซีทีแบงก์ เอ็น. เอ. สาขากรุงเทพมหานครให้แก่ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) โดยได้ออกประกาศ สนส.4/2565 เรื่อง การให้ความเห็นชอบโครงการโอนและรับโอนกิจการบางส่วน of ธนาคารซีทีแบงก์ เอ็น. เอ. สาขากรุงเทพมหานคร ให้แก่ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ซึ่งประกาศลงราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 26 สิงหาคม 2565 ทั้งนี้ การโอนและรับโอนกิจการดังกล่าวมีผลทางกฎหมายแล้วเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565	1. ธนาคารเอเอ็นแซด (ไทย) จำกัด (มหาชน) เลิกประกอบกิจการและคืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยต่อกระทรวงการคลังแล้วเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2565 ธปท. อนุญาตให้ธนาคารเอเอ็นแซด (ไทย) จำกัด (มหาชน) เลิกประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย เนื่องจากธนาคารมีความประสงค์ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ โดยได้คืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ใบอนุญาตประกอบธุรกิจให้เป็นธนาคารรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และใบอนุญาตให้บริการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ ธนาคารเอเอ็นแซด จำกัด (มหาชน) ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งสำนักงานผู้แทนในประเทศไทย และคาดว่าจะเปิดดำเนินการในช่วงต้นปี 2566
2. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โอนพอร์ตบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับบางส่วนที่มีนัยสำคัญของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ให้แก่บริษัท คาร์ด เอกซ์ จำกัด ธปท. ได้ให้ความเห็นชอบธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โอนพอร์ตสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับบางส่วนที่มีนัยสำคัญให้แก่ บริษัท คาร์ด เอกซ์ จำกัด และได้รายงานต่อกระทรวงการคลังเพื่อทราบแล้วเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565 ซึ่งบริษัท คาร์ด เอกซ์ จำกัด ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สินเชื่อบัตรเครดิต การให้บริการรับชำระเงินแทน รวมทั้งเป็นหนึ่งในบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัท เอสซีบี เอกซ์ จำกัด (มหาชน) ทั้งนี้ การโอนธุรกิจในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการปรับโครงสร้างการถือหุ้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความยืดหยุ่นในการประกอบธุรกิจ โดยการโอนกิจการดังกล่าวมีผลทางกฎหมายแล้วเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2565 ดังนี้	2. บริษัทเงินทุน ศรีสวัสดิ์ จำกัด (มหาชน) เลิกประกอบธุรกิจเงินทุนและคืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนต่อกระทรวงการคลังแล้วเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2565 ธปท. อนุญาตให้บริษัทเงินทุน ศรีสวัสดิ์ จำกัด (มหาชน) เลิกประกอบกิจการเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2565 เนื่องจากกลุ่มบริษัทมีความประสงค์ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ และได้คืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 โดยภายหลังการคืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุน บริษัท เงินทุน ศรีสวัสดิ์ จำกัด (มหาชน) ได้เปลี่ยนชื่อเป็น ศรีสวัสดิ์ แคปปิตอล 1969 จำกัด (มหาชน)

BOX 5

REGULATORY IMPACT ASSESSMENT (RIA) :

การใช้หลัก คิดรอบ-ตอบได้ ในการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินในโลกใหม่

* สถานการณ์

ระบบเศรษฐกิจการเงินกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่โลกดิจิทัล เทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยเร่งให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องปรับตัวในการดำเนินธุรกิจเพื่อเข้าถึงประชาชนในวงกว้างและรวดเร็วมากขึ้น ธปท. ในฐานะผู้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินและผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) จึงได้ทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเป็นระยะเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานวัตกรรมและส่งเสริมการปรับตัวของธุรกิจ

แผนภาพ) มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การกำกับดูแลเหมาะสมกับภูมิทัศน์ของภาคการเงิน (financial landscape) ในระยะถัดไป ซึ่งหัวใจสำคัญของการปรับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลคือ เพื่อลด ละ เลิก หลักเกณฑ์ที่เป็นภาระแก่ภาคธุรกิจและประชาชนมากเกินไป และเพิ่มประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินและ non-bank ในการให้บริการแก่ประชาชนและผู้ประกอบการ

การใช้ RIA จะช่วยให้ผู้ออกนโยบายกำกับดูแลได้รับฟังและแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของแต่ละทางเลือก เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ อย่างรอบคอบและรอบด้านมากขึ้น

68

“Regulatory Impact Assessment (RIA)” เป็นเครื่องมือสำคัญที่ ธปท. นำมาใช้ในการประเมินและทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้หลักการ “คิดรอบ-ตอบได้” (ขั้นตอนการดำเนินการตาม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

Collection & Review
ทบทวนเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
รวบรวม pain point

Stakeholder Engagement
หารือถึงสถาบันการเงิน
ภาคเอกชน ผู้กำกับดูแล
ผ่านการจัดประชุมรับฟังความเห็น
และแบบสอบถาม

Analysis
ประมวลผลข้อมูลทั้งหมด
ประเมินผลกระทบและข้อดีข้อเสีย
ของแต่ละทางเลือก

Conclusion
นำเสนอผลการทบทวน
จัดทำ Roadmap สรุปประเด็น
และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
แก้ไขเกณฑ์

* จาก “กฎเกณฑ์” สู่ “หลักการ” : การกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้โลกใหม่

ที่ผ่านมา ธปท. ได้จัดทำแบบสอบถามและประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้หลักเกณฑ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะหรือแนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์และกระบวนการทำงานจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายใน ธปท. และภายนอก อาทิ สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อทะเบียนรถ และตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ทางเลือกและกำหนดแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์และกระบวนการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

จากการรับฟังความคิดเห็น ธปท. พบว่า ประเด็นปัญหาอุปสรรคสำคัญของหลักเกณฑ์เป็นเรื่องการจำกัดขอบเขตธุรกิจและรูปแบบการลงทุนของธนาคารพาณิชย์ที่ ธปท. ยังเน้นให้ธุรกิจธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก โดยการกำกับดูแลแบบใช้ “กฎเกณฑ์เป็นที่ยึด (rule-based)” ที่อาจเข้มงวดเกินไปในบางเรื่องจนทำให้การให้บริการไม่ยืดหยุ่นพอที่จะรองรับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำกับดูแลทุกประเภทธุรกิจในรูปแบบเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับพื้นฐาน ต้นทุนการดำเนินงาน และความเสี่ยงของธุรกิจที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ที่ซ้ำซ้อนกับผู้กำกับดูแล/กฎหมายอื่น เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ยังเป็นภาระให้แก่ผู้ประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามอีกด้วย

ดังนั้น ธปท. จึงมุ่งเน้นที่จะผลักดันหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโดยใช้ “หลักการเป็นที่ยึด (principle-based)” มากขึ้น เพื่อให้การบังคับใช้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ควบคู่กับการใช้ “หลักกำกับดูแลตามระดับความเสี่ยง (risk-proportionated)” เพื่อให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละประเภทมากขึ้น นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงการแข่งขันที่เท่าเทียมและสมดุลของธุรกิจแต่ละประเภท (level of playing field) เพื่อให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ภายใต้การกำกับดูแลที่ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินให้ได้รับความเป็นธรรมด้วย

การกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินในโลกใหม่เป็นเรื่องที่มีความท้าทายอย่างยิ่ง และจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างใกล้ชิด เพื่อหาสมดุลของเป้าหมายด้านต่าง ๆ ในปี 2566 ธปท. จึงมีแผนที่จะรับฟังความคิดเห็นจากภาคธุรกิจและผู้แทนประชาชนเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจในแต่ละประเด็นเป็นไปอย่าง “คิดรอบ ถอดได้” และบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

69

* สปท. อยากเห็นอะไร

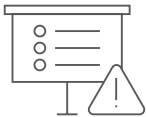
ธปท. คาดหวังว่าการทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ตามโครงการ RIA นี้จะทำให้ประชาชนและภาคธุรกิจเข้าถึงบริการทางการเงินที่หลากหลาย ด้วยต้นทุนทางการเงินที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงมากขึ้น ขณะเดียวกันก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกิจ ลดต้นทุนจากการ

กำกับดูแลที่เข้มงวดเกินไป และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับสถาบันการเงินและ non-bank ทำให้ภาคธุรกิจสามารถจัดสรรทรัพยากรและพัฒนาต่อยอดธุรกิจเพื่อรองรับโลกทางการเงินในอนาคตได้ โดยยังรักษาเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินได้อย่างเหมาะสม

การกำกับตรวจสอบและวิเคราะห์สถาบันการเงิน

ในปี 2565 ธปท. ยังคงยกระดับกระบวนการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง (ongoing supervision) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบงานและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อรองรับการกำกับตรวจสอบการวิเคราะห์และติดตามฐานะผลการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน รวมทั้งได้สื่อสารและติดตามการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (risk culture) ที่เข้มแข็งให้เกิดขึ้นในระบบสถาบันการเงิน ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันการเงินมีความมั่นคง สามารถดำเนินธุรกิจได้ท่ามกลางความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว รวมทั้งสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไปได้ นอกจากนี้ ธปท. ยังคงให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องด้วย

1 / การทดสอบภาวะวิกฤต (SUPERVISORY STRESS TEST) ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธปท. กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยทดสอบภาวะวิกฤต (supervisory stress test) โดยคำนึงผลกระทบจากความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitical risk) ที่เพิ่มขึ้น การระบาดของโควิด 19 รวมถึงความเสี่ยงอื่น ๆ เช่น ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ความเสี่ยงจากข้อมูลสำคัญรั่วไหล และความเสี่ยงจากการทุจริตของกิจการที่ไปลงทุน ที่จะมีผลต่อฐานะการดำเนินงาน ความมั่นคง และสภาพคล่องทั้งในระดับธนาคาร (solo basis) และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (consolidated basis) ในช่วงเวลา 3 ปี (ปี 2565-2567) ตามสถานการณ์จำลองทางเศรษฐกิจที่ ธปท. กำหนด (adverse scenario) ซึ่งผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงมีความมั่นคงและมีระดับของเงินกองทุนเพียงพอรองรับผลกระทบดังกล่าว

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างดำเนินการสนับสนุนและยกระดับกระบวนการทดสอบภาวะวิกฤตของสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้มีมาตรฐาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมสร้างความมั่นคง และยกระดับการกำกับดูแลของระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจในภาพรวม

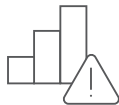
2 / การพัฒนาเครื่องมือรองรับการกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่อง (ONGOING SUPERVISION)

เพื่อยกระดับการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินแบบ ongoing ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาข้อมูล ระบบงานและเครื่องมือต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

(1) โครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน (Regulatory Data Transformation: RDT) ในส่วนของข้อมูลเครดิต ธปท. ได้ประชุมหารือกับสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันการเงิน สำหรับการปรับโครงสร้างข้อมูล (data model) ให้เหมาะสม ปัจจุบันอยู่ระหว่างหารือกระบวนการทดสอบข้อมูล (industry wide test) ซึ่งคาดว่าจะสถาบันการเงินจะเริ่มส่งข้อมูลให้ ธปท. ได้ในช่วงกลางปี 2566

(2) การพัฒนาระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับตรวจสอบและวิเคราะห์สถาบันการเงิน ธปท. ได้พัฒนา dashboard ต่าง ๆ เพื่อติดตามความเสี่ยงของสถาบันการเงินมาอย่างต่อเนื่อง โดย dashboard ที่ได้พัฒนาเพิ่มเติมในปี 2565 ได้แก่ ระบบติดตามมาตรการแก้หนี้ยั่งยืนและมาตรการรวมหนี้ ระบบติดตามความเสี่ยงด้านไอที และการชำระเงิน (payment & IT cyber dashboard phase 3) และระบบติดตามคุณภาพการให้บริการทางการเงิน (market conduct dashboard phase 3) เพื่อให้ทราบภาพรวมเรื่องร้องเรียนจากประชาชน นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างเตรียมนาระบบงาน supervisory tool มาใช้ให้ครอบคลุมกระบวนการกำกับตรวจสอบแบบ ongoing ทั้งหมด เพื่อยกระดับงานด้านการกำกับตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

71

3 / การยกระดับวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

หลังจาก ธปท. ได้ออกแนวนโยบายเรื่อง วัฒนธรรมด้านความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564 เพื่อใช้เป็นแนวทางเสริมสร้างวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงที่เข้มแข็งให้กับธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ในปี 2565 ธปท. จึงได้ขยายขอบเขตการส่งเสริมความรู้ดังกล่าว รวมทั้งสื่อสารแนวนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ดีไปยังสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพิ่มเติมด้วย

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างเตรียมการประเมินการปฏิบัติงานของสถาบันการเงินตามแนวนโยบายด้านวัฒนธรรมความเสี่ยง โดยเริ่มจากธนาคารพาณิชย์ที่มีความสำคัญต่อระบบในประเทศ (DSIBs) เพื่อให้ทราบจุดแข็งและจุดที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการยกระดับวัฒนธรรมความเสี่ยงของระบบสถาบันการเงินในภาพรวม โดย ธปท. จะส่งแบบสอบถามให้สถาบันการเงินประเมินตนเอง (self-assessment) และนำส่งข้อมูลสนับสนุนให้ ธปท. เพื่อประกอบการประเมินร่วมกับการสัมภาษณ์คณะกรรมการและผู้บริหารของสถาบันการเงินต่อไป

4 / การตรวจสอบและติดตามฐานะการดำเนินงาน และความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ในปี 2565 ธปท. มีแผนงานในการตรวจสอบสถาบันการเงินทั้งสิ้นจำนวน 24 แห่ง โดยสามารถตรวจสอบได้ครบถ้วนทุกแห่งตามแผนงานที่วางไว้ รายละเอียดดังตาราง

สถาบันการเงิน	จำนวนสถาบัน การเงินที่ ธปท. ตรวจสอบ ในปี 2565 (แห่ง)
ธนาคารพาณิชย์ไทย/ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย	14
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ	7
บริษัทบริหารสินทรัพย์	2
บริษัทที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและ/หรือสินเชื่อ ส่วนบุคคลที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน	1
รวม	24

ธปท. ได้ตรวจสอบและออกหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบแก่สถาบันการเงินตามแนวทางการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง โดยขอบเขตการตรวจสอบจะมุ่งเน้นธุรกรรมที่มีนัยสำคัญ เพื่อประเมินฐานะความเพียงพอของเงินสำรองและเงินกองทุน ความสามารถในการหารายได้ ธรรมาภิบาลและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และการให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) นอกจากนี้ ธปท. ได้ติดตามการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ กลุ่มธุรกิจและแนวโน้มธุรกิจของสถาบันการเงินที่เปลี่ยนไปสู่ดิจิทัลมากขึ้น รวมทั้งสอบทานรายการที่สถาบันการเงินขอชดเชยดอกเบี้ยและความเสียหายจากการให้สินเชื่อตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พรก. soft loan)

ภาพรวมระบบสถาบันการเงินมีความเข้มแข็ง โดยมีเงินกองทุน เงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง สามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและความต้องการสินเชื่อของภาคธุรกิจและครัวเรือนได้ในระยะถัดไป นอกจากนี้ สถาบันการเงินยังบริหารจัดการคุณภาพสินเชื่อและให้ความช่วยเหลือลูกหนี้อย่างต่อเนื่องด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ ขณะที่ผลประกอบการปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวสินเชื่อเป็นสำคัญ

5 / การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

(1) การประสานความร่วมมือระหว่างผู้กำกับดูแล เพื่อเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาวิกฤตในระบบการเงิน โดย ธปท. ได้ร่วมกับคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และสถาบันคุ้มครองเงินฝาก (สคฟ.) ปรับปรุงคู่มือการแก้ไขปัญหาวิกฤตในระบบการเงินร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้กำกับดูแล (interagency playbook for crisis management) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งได้ทำการทดสอบการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้กำกับดูแลในประเทศตามสถานการณ์จำลองที่กำหนด นอกจากนี้ ธปท. ได้เข้าร่วมทดสอบการประสานความร่วมมือ (cross border crisis simulation exercise) กับผู้กำกับดูแลในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิกด้วย

(2) การประสานงานด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน โดย ธปท. ร่วมหารือกับ ก.ล.ต. และ คปภ. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรื่องร้องเรียน รวมทั้งลดภาระของผู้ร้องเรียนและผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การร่วมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจการให้กู้ยืมเงินเพื่อผู้บริโภคของสถาบันการเงินเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) รวมทั้งการมอบหมายผู้แทน ธปท. เป็นกรรมการในคณะกรรมการกำกับกำกับการทวงถามหนี้ และเป็นอนุกรรมการในคณะอนุกรรมการกำกับกำกับการทวงถามหนี้ เพื่อให้ความเห็นเรื่องการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ และจำนวนครั้งที่เหมาะสมในการติดต่อทวงถามหนี้

73

(3) การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ โดย ธปท. ได้ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ยกระดับการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์มีเสถียรภาพ สามารถให้บริการทางการเงินแก่สมาชิกได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนของประเทศ โดย ธปท. ได้ร่วมจัดทำและให้ความเห็นต่อร่างกฎกระทรวง ตามมาตรา 89/2 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อออกเกณฑ์กำกับดูแลความเสี่ยงของสหกรณ์ใน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) การให้กู้และการให้สินเชื่อ (2) การรับฝากเงิน ก่อหนี้ สร้างภาระผูกพัน กู้ยืมเงิน คำประกัน (3) การบริหารสินทรัพย์และสภาพคล่อง (4) การจัดชั้นสินทรัพย์และกันเงินสำรอง และ (5) การฝากเงินหรือลงทุน

นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมจัดทำข้อเสนอแนวทางการยกระดับการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์เพิ่มเติมและการวางภูมิทัศน์ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยในระยะข้างหน้า ซึ่งประกอบด้วย (1) การยกระดับการกำกับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีความสำคัญต่อระบบ (2) การยกระดับศักยภาพการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ (3) การผลักดันให้สหกรณ์ออมทรัพย์มีบทบาทช่วยดูแลแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนเพิ่มเติม (4) การจัดตั้งกลไกรักษาเสถียรภาพของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาวะวิกฤต (safety net infrastructure) และ (5) การขยายบทบาทของชุมชนมุสลิมสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับประเทศ

BOX 6

DATA AS THE NEW OIL IS NOT ENOUGH :

ทำไมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงสำคัญต่อภาคการเงิน

ภาคการเงินเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่นำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนานวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ และบริการทางการเงินใหม่ ๆ ได้อย่างน่าตื่นตาตื่นใจที่สุด โดยมีข้อมูลการใช้งานของผู้บริโภคเป็นแกนกลางสำคัญในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลจึงเสมือนเป็นทรัพย์สินอันมีค่าขององค์กรต่าง ๆ ที่ต้องการเก็บรวบรวมและใช้ในการติดต่อ รวมถึงวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของลูกค้าและประชาชนในมิติต่าง ๆ

แต่กระนั้น การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางที่ผิดก็อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงและความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้ เช่น แก๊งคอลเซนเตอร์ที่โทรศัพท์หลอกลวงจนประชาชนหลงเชื่อและโอนเงินให้ การหลอกลวงให้กรอกข้อมูลส่วนตัวเพื่อแอบอ้างทำเรื่องที่เสียหายหรือผิดกฎหมาย หรือแม้ไม่เสียหายเป็นตัวเงิน ก็สร้างความรำคาญใจอยู่ไม่น้อย เช่น ได้รับการติดต่อทางการตลาดเพื่อเสนอขายสินค้าและบริการ (direct marketing) โดยที่ไม่ได้รับความยินยอม

อันที่จริงสิทธิความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล (data privacy and protection) ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจเท่านั้น หากแต่เป็น "สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน" ที่ต้องได้รับการคุ้มครองจากรัฐ

หลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหภาพยุโรป จึงได้ออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาบังคับใช้และกลายเป็นแนวปฏิบัติไปทั่วโลก

ประเทศไทยก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 หรือ “PDPA” ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2565 เป็นต้นมา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่จะป้องกัน ลดและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว ความเดือดร้อนรำคาญ ภัยคุกคามทางการเงินหรือ ความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งปัญหาเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อในวงกว้างและก่อให้เกิดความเสียหายต่อ เศรษฐกิจไทยโดยรวมอีกด้วย

ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ธปท. ตระหนัก และให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายและมาตรฐานสากล โดยส่งเสริมให้เกิดการสร้าง สมดุลระหว่างการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการใช้ ประโยชน์จากข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์วิจัยเพื่อกำหนด นโยบายการเงินและมาตรการทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลและตรวจสอบสถาบัน การเงิน ธปท. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการ กำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) จัดทำและลงนามในบันทึกข้อตกลงการประสานความร่วมมือ (MOU) ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างหน่วยงาน กำกับดูแลของภาคการเงินในวันที่ 28 เมษายน 2565 เพื่อให้นโยบาย กรอบและกระบวนการกำกับดูแลผู้ประกอบ ธุรกิจภาคการเงินไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน และบริษัทประกันภัย มีความ สอดคล้องและมีมาตรฐานเดียวกันในเรื่องการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลอันจะส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมาย PDPA ในภาคการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ไม่ก่อให้เกิดการระงับการประกอบธุรกิจภายใต้กำกับดูแล

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้จัดอบรมในหัวข้อเรื่องการ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้กับชมรมธนาคารและผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับ ทั้งสถาบันการเงิน และ non-bank ในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพของ บุคลากรของผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับดังกล่าว รวมถึง ยกระดับความน่าเชื่อถือให้กับผู้ประกอบธุรกิจในภาคการเงิน และความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ของ ลูกค้าและประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย

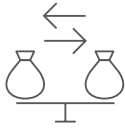
75

พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของภาคธุรกิจ การเงิน

ที่มา : The MOU Signing Ceremony, “The Memorandum of Understanding Signing Ceremony for Cooperation on Personal Data Protection in the Financial Sector between the BOT, the OIC, the SEC, and the PDPC.” (2141) วิดีทัศน์งาน MOU การคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลภาคการเงิน ระหว่าง ธปท. คปภ. ก.ล.ต. และ สคส. - YouTube

การรักษาเสถียรภาพ ระบบการชำระเงิน

การดูแลเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน การจัดการระบบการชำระเงิน

การกำกับดูแลให้ระบบการชำระเงินมีเสถียรภาพ มั่นคง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคส่วนต่าง ๆ เป็นหนึ่งในพันธกิจของ ธปท. ที่ผ่านมา ธปท. ได้ดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมทั้งยกระดับการกำกับดูแลให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล การดำเนินงานสำคัญในปี 2565 มีดังนี้

1 / กิตติทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย

ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านด้านการเงินให้เข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในปี 2565 ธปท. ได้ออก “ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย” เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบชำระเงินในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2565-2567) ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย ซึ่งจะดำเนินการภายใต้ 3 หลักการ คือ

(1) การเปิดกว้างให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน (Openness): การเปิดกว้างให้ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่เชื่อมโยงกันได้ การสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลชำระเงินดิจิทัลในวงกว้าง ภายใต้ธรรมาภิบาลด้านข้อมูลทั้งการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความปลอดภัยของข้อมูลที่เพียงพอ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแข่งขันของผู้ให้บริการชำระเงินและผลักดันการนำเทคโนโลยีใหม่มาพัฒนาบริการและนวัตกรรมการชำระเงินทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

(2) การเข้าถึงและเข้าใจการใช้บริการชำระเงินดิจิทัล (Inclusivity): การขยายและส่งเสริมการใช้บริการชำระเงินดิจิทัลของภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐให้ทั่วถึง

และครอบคลุมยิ่งขึ้น และการสร้างความเชื่อมั่นผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการ

(3) การกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นและเท่าทัน (Resiliency): มีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลระบบชำระเงินยืดหยุ่นสามารถรองรับนวัตกรรมและความเสี่ยงใหม่ ไม่เป็นภาระในทางปฏิบัติ และการปรับเปลี่ยนวิธีการกำกับดูแลให้รองรับโลกดิจิทัล โดยการพัฒนาเครื่องมือการกำกับดูแลที่ทันสมัย ธปท. มุ่งเน้นการเสริมสร้างให้ระบบการชำระเงินไทยพร้อมรองรับการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลของภาคการเงิน ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาบริการชำระเงินดิจิทัลของผู้ให้บริการ เพื่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลายแก่ผู้ใช้บริการ บนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอและตระหนักถึงความเสี่ยง โดยดูแลให้เกิดการเรียนรู้ ปรับตัว และพร้อมใช้การชำระเงินดิจิทัล อีกทั้งสนับสนุนให้การทำธุรกิจปรับเปลี่ยนเป็นแบบดิจิทัลอย่างครบวงจร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งจะช่วยยกระดับศักยภาพการดำเนินธุรกิจและสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และพร้อมก้าวสู่สังคมที่ใช้เงินสดน้อยลง

2 / การทบทวนและปรับปรุงกรอบและหลักเกณฑ์การกำกับดูแล

ปัจจุบันบริบทและสภาพการณ์ด้านการชำระเงินของไทยได้ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วเนื่องจากปัจจัยด้านจำนวนผู้เล่นในระบบที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการพัฒนาของเทคโนโลยีและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ธปท. เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการทบทวนกฎหมายและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านระบบและบริการชำระเงินภายใต้แนวทาง Regulatory Impact Assessment (RIA) เพื่อให้เกณฑ์การกำกับดูแลเกิดผลในทางปฏิบัติ และเท่าทันพัฒนาการของเทคโนโลยีและความเสี่ยงที่เปลี่ยนไปโดยกำหนดแนวทางดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (ไตรมาส 4 ปี 2564-ไตรมาส 2 ปี 2565) เพื่อสร้างความชัดเจนในทางปฏิบัติ เช่น การปรับถ้อยคำ การเพิ่มคำถาม-คำตอบแบบท้ายประกาศ การยกตัวอย่าง ระยะกลาง (ไตรมาส 3 ปี 2565-ไตรมาส 4 ปี 2566) เพื่อลด ละ เลิกภาระและอุปสรรคหลักเกณฑ์ด้านปฏิบัติการที่เกินจำเป็น

และระยะยาว (ปี 2567) เป็นการปรับหลักเกณฑ์ที่ตอบในเชิงนโยบายระบบการชำระเงินให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ในปี 2565 ธปท. ได้ดำเนินการ RIA ด้านระบบการชำระเงินเพื่อให้หลักเกณฑ์ชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ เช่น ออกคำถาม-คำตอบแบบท้ายประกาศหลักเกณฑ์เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจต่อประกาศหลักเกณฑ์เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ มีการปรับกระบวนการโดยการออกแนวนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบธุรกิจก่อนการออกเป็นประกาศหลักเกณฑ์ รวมถึงออกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 เพื่อรองรับการให้บริการระบบดังกล่าวโดยภาคเอกชน อีกทั้ง ธปท. อยู่ระหว่างปรับปรุงประกาศและกระบวนการกำกับ เพื่อ ลด ละ เลิก ภาระที่เกินจำเป็นให้กับผู้ประกอบการและเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแล สอดรับกับทิศทางการชำระเงินที่เปลี่ยนไป ประกอบด้วย

- หลักเกณฑ์การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ
- หลักเกณฑ์อนุญาตการประกอบธุรกิจอื่นสำหรับผู้ประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
- แนวนโยบายการป้องกันภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างเหมาะสมในการป้องกันภัยทุจริต
- การปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุญาต/ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการรายใหม่ และการเพิกถอนการอนุญาต (market entry and exit)

สำหรับการกำกับดูแลการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลที่มีลักษณะใกล้เคียงบริการชำระเงินภายใต้ พรบ. ระบบการชำระเงิน ธปท. อยู่ระหว่างจัดทำแนวทางการเปิดให้ผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับทดสอบรูปแบบการชำระเงินค่าแบบกำหนดเงื่อนไข (programmable payment) ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อประเมินศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน การเพิ่มความปลอดภัยในการให้บริการ และการพิจารณาความเสี่ยง โดยเปรียบเทียบกับบริการด้วยเทคโนโลยีที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแนวทางการกำกับดูแลที่สมดุลระหว่างการส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงินและการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งจะช่วยให้ภาคการเงินมีนวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อประชาชนและภาคธุรกิจ พร้อมกันสามารถป้องกันผลกระทบต่อระบบการเงิน และดูแลคุ้มครองผู้ใช้บริการได้

3 / การกำกับและตรวจสอบผู้ประกอบธุรกิจการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ธปท. กำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 มีการตรวจสอบผู้ประกอบธุรกิจทั้งหมด 14 ราย ส่วนรายที่เหลือได้มีการวิเคราะห์ติดตามการดำเนินงาน (offsite monitoring) ในขณะเดียวกันได้พัฒนาเครื่องมือการกำกับตรวจสอบรองรับการกำกับดูแลแบบใช้ความเสี่ยงเป็นฐาน (risk-based) และการกำกับตรวจสอบอย่างต่อเนื่องที่สำคัญ เช่น e-payment supervisory dashboard ที่สะท้อนความเสี่ยงด้านการดำเนินการ (operational risk) และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (compliance risk) ของผู้ให้บริการ non-bank

78

นอกจากนี้ ธปท. ยังสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับทำแบบประเมินตนเอง (self-assessment) เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลกิจการตามหลัก การสอบทานและถ่วงดุล และความพร้อมในการปฏิบัติตาม พรบ. คุ่มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ประกอบ ธุรกิจมีความมั่นคงปลอดภัยและบริหารจัดการความเสี่ยง เพียงพอสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และคุ่มครองผู้ให้บริการ อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ปี 2565 เป็นครั้งแรกที่มีการประเมิน จำลองเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีข้อมูลส่วนบุคคล เกิดการรั่วไหลซึ่งอาจกระทบต่อเงินกองทุน (BIS ratio) สำหรับธนาคารพาณิชย์ จำนวน 14 ราย (stress test analysis) นอกจากนี้ อยู่ระหว่างการพัฒนาต่อยอด e-payment supervisory dashboard เพื่อใช้ติดตาม ดัชนีความเสี่ยงสำคัญของผู้ให้บริการในลักษณะการแจ้งเตือนล่วงหน้า (early-warning) และการพัฒนาชุดเครื่องมือ ติดตามตรวจสอบด้าน e-payment เพื่อเป็นเครื่องมือ สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบ ทั้งในลักษณะ การตรวจสอบ (onsite monitoring) และการวิเคราะห์ ติดตามการดำเนินงาน (offsite monitoring) ในระยะต่อไป

ธปท. ส่งเสริมให้มีผู้ประกอบธุรกิจการชำระเงินรายใหม่ เพื่อขยายการเข้าถึงและเพิ่มทางเลือกของบริการชำระเงิน ในปี 2565 มีผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตจำนวน 14 ราย ณ สิ้นไตรมาส 3 ปี 2565 มีผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับการ อนุญาตและขึ้นทะเบียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 138 ราย ประกอบด้วยผู้ที่ได้รับอนุญาต 134 ราย ขึ้นทะเบียน 4 ราย รวมใบอนุญาตทั้งสิ้น 316 ฉบับและใบขอขึ้นทะเบียน 4 ฉบับ

ธปท. ได้จัดให้มีการเตรียมความพร้อมรองรับ พระราชบัญญัติคุ่มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของภาคการเงิน ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงิน และสำนักงานคณะกรรมการคุ่มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) โดยผลักดันให้มีการเตรียมความพร้อมในทางปฏิบัติของภาค ธุรกิจ เข้าร่วมให้ความเห็นต่อกฎหมายลำดับรองเพื่อให้เกิด ความชัดเจนและลดภาระในทางปฏิบัติ และการประเมิน ความพร้อมผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับทั้งสถาบันการเงิน ผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงิน และสถาบันการเงิน เฉพาะกิจ (SFIs) และติดตามให้ผู้ประกอบธุรกิจมีความพร้อม ได้ทันก่อนกฎหมายบังคับใช้ในวันที่ 1 มิถุนายน 2565

นอกจากนี้ เพื่อให้ภาคการเงินมีแนวทางในการกำกับ ดูแลที่สอดคล้องกันและไม่เป็นภาระแก่ผู้ประกอบธุรกิจ ธปท. ร่วมกับ ก.ล.ต. คปภ. และ สคส. ลงนามบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Understanding: MOU) เรื่องการกำกับดูแลการคุ่มครองข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2565 การลงนามบันทึกข้อตกลงในครั้งนี้ จะช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้กำกับดูแลให้มีการ ประสานงานกันและลดความทับซ้อนในการกำกับดูแล ในด้านต่าง ๆ เช่น กระบวนการรับมือกรณีข้อมูลรั่วไหล การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการกำกับดูแล และการสร้าง ศักยภาพของบุคลากรและความรู้แก่ผู้ให้บริการทางการเงิน

ในการขับเคลื่อนนโยบายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ธปท. ได้จัดให้มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความรู้และพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรของผู้ประกอบธุรกิจภายใต้การกำกับ อย่างต่อเนื่องผ่านการจัดอบรมและทำเวิร์กช็อปในภูมิภาค ต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย

4 / การสนับสนุนให้มีโครงสร้างธรรมาภิบาลของระบบการชำระเงิน

ธปท. สนับสนุนให้ระบบการชำระเงินมีโครงสร้างธรรมาภิบาล การบริหารจัดการที่ดี เพื่อส่งเสริมให้บริการชำระเงินของประเทศเปิดกว้าง เอื้อต่อการแข่งขัน รวมถึงส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน โดยได้จัดทำกรอบการทำงาน (framework) ในการปรับปรุงโครงสร้างธรรมาภิบาล การบริหารจัดการของระบบการชำระเงิน และโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงิน เผยแพร่ผ่านทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (พ.ศ. 2565-2567) ซึ่งจะมีการจัดตั้งคณะขับเคลื่อนระบบการชำระเงิน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายของ ธปท. ลงสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้ข้อเสนอแนะการกำหนดทิศทางการพัฒนาด้านการชำระเงิน เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการ

นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดตั้งกลุ่มงานบริหารจัดการบริการชำระเงินที่สำคัญ เพื่อบริหารจัดการตามแนวทางสากล มีการทบทวนและพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงิน และโครงสร้างราคาบริการชำระเงินให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไม่ให้บริการที่ซ้ำซ้อน หรือมีการกระจุกตัวจนเกิดความเสี่ยงเชิงระบบ เปิดให้ผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้ตามระดับความเสี่ยง และรองรับการพัฒนานวัตกรรมด้านการชำระเงินที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลภายใต้ราคาที่เหมาะสมเป็นธรรม ซึ่งจะผลักดันการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมต่อไปในปี 2566

5 / การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระเงินให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจ

ธปท. สื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับบริการชำระเงินผ่านการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เว็บไซต์ และช่องทางโซเชียลมีเดียของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดทำรายงานการชำระเงินประจำปี 2564 ข้อมูลสถิติการชำระเงินและบทความเกี่ยวกับการชำระเงินไทย (Bi-monthly Payment Insight) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สาธารณชนในวงกว้าง

ในด้านเนื้อหา การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับระบบชำระเงินครอบคลุมประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับบริการทางการเงินและเทคโนโลยีใหม่ที่นำมาปรับใช้กับภาคธนาคาร ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินสำหรับภาคธุรกิจ (PromptBiz) บริการ SWIFT ความรู้เกี่ยวกับกลไกทางการเงิน ความคืบหน้าของ cross-border QR payment และทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินไทยในระยะต่อไปผ่านเอกสาร “ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (Payment Directional Paper)” อีกทั้งได้เผยแพร่ข้อมูลสถิติความพร้อมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการให้บริการเพื่อให้ลูกค้าประชาชนมีข้อมูลประกอบการพิจารณาเลือกใช้บริการของสถาบันการเงิน รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการของคริปโทเคอร์เรนซีและสเตเบิลคอยน์ รวมถึงความเสี่ยงและมุมมองของ ธปท. ต่อการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อการชำระค่าสินค้าและบริการ

คุณบุษกร ธีระปัญญาชัย พูดคุยกับสื่อมวลชนใน media briefing เรื่องทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (Payment Directional Paper)

6 / การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการดำเนินนโยบายและการกำกับดูแล

ที่ผ่านมา ธปท. ได้จัดทำผลการสำรวจพฤติกรรมทางการเงินของภาคธุรกิจ เพื่อเข้าใจพฤติกรรมการใช้หรือการรับโอนและชำระเงินของภาคธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในช่วงการระบาดของโควิด 19 รวมทั้งทัศนคติ ความคาดหวัง และอุปสรรคของภาคธุรกิจเกี่ยวกับสื่อการชำระเงินรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการพัฒนาบริการการชำระเงินให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจในอนาคต

ธปท. ผลักดันให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลชำระเงินดิจิทัลจาก “โครงการนำร่องการบูรณาการข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน เพื่อพัฒนาเครื่องมือติดตามและวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเงินของคนไทยที่เปลี่ยนไป” มาใช้ประกอบ

การวางแผนทางและจัดกลุ่มผู้ให้บริการ เพื่อใช้ส่งเสริมการชำระเงินดิจิทัลตามทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย

ธปท. ยังผลักดันการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ผ่านการวิเคราะห์ผลของนโยบายภาครัฐต่อภาคเศรษฐกิจและพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของประชาชน เพื่อนำไปใช้วางนโยบายการส่งเสริมการชำระเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในระยะต่อไป

7 / การจัดการระบบการชำระเงิน

80

ในปี 2565 การให้บริการระบบการชำระเงินสำคัญทั้งระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET) และระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) ยังคงอยู่ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโควิด 19 โดยในครึ่งปีหลังสถานการณ์เริ่มผ่อนคลาย ประกอบกับแนวนโยบายภาครัฐยกเลิกมาตรการป้องกันและควบคุมการระบาดเพื่อเปลี่ยนผ่านเป็นโรคประจำถิ่น ธปท. จึงได้ยกเลิกแนวปฏิบัติที่ได้ผ่อนผันการปฏิบัติตามเกณฑ์ให้กับ

สมาชิกของทั้ง 2 ระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานระบบบาทเน็ตและระบบ ICAS เข้าสู่การดำเนินงานตามปกติอย่างไรก็ตาม เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ธปท. ได้กำชับให้สมาชิกของทั้ง 2 ระบบยังคงต้องติดตามและเตรียมพร้อมรองรับเหตุฉุกเฉินไว้อย่างต่อเนื่องด้วย

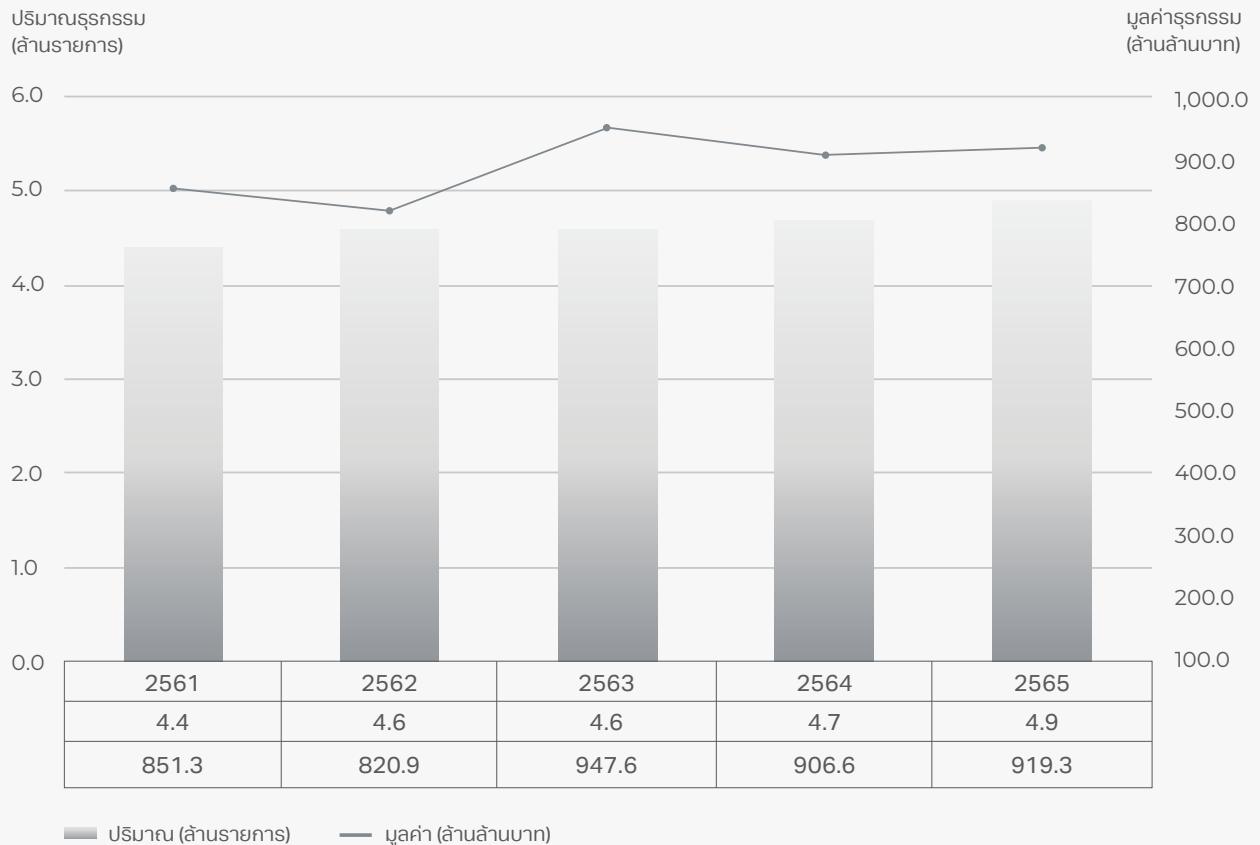
สำหรับผลการดำเนินงานระบบบาทเน็ต และระบบ ICAS (จนถึงวันที่โอนย้ายระบบงาน) ในปี 2565 มีรายละเอียดดังนี้

1. ระบบบาทเน็ต

ณ สิ้นปี 2565 ระบบบาทเน็ต มีผู้ให้บริการ 58 แห่ง แบ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ไทย 17 แห่ง สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 แห่ง บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ 5 แห่ง สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น 6 แห่ง ส่วนราชการสถาบันอื่น ๆ 10 แห่ง และส่วนงานภายใน ธปท. 9 ส่วนงาน

สำหรับสถิติการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ต ปี 2565 มีปริมาณรายการโอนเงินรวม 4.9 ล้านรายการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 0.2% และมูลค่าโอนเงินรวม 919.3 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 13.7%

ปริมาณและมูลค่าธุรกรรมบาทเน็ต

81

2. ระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

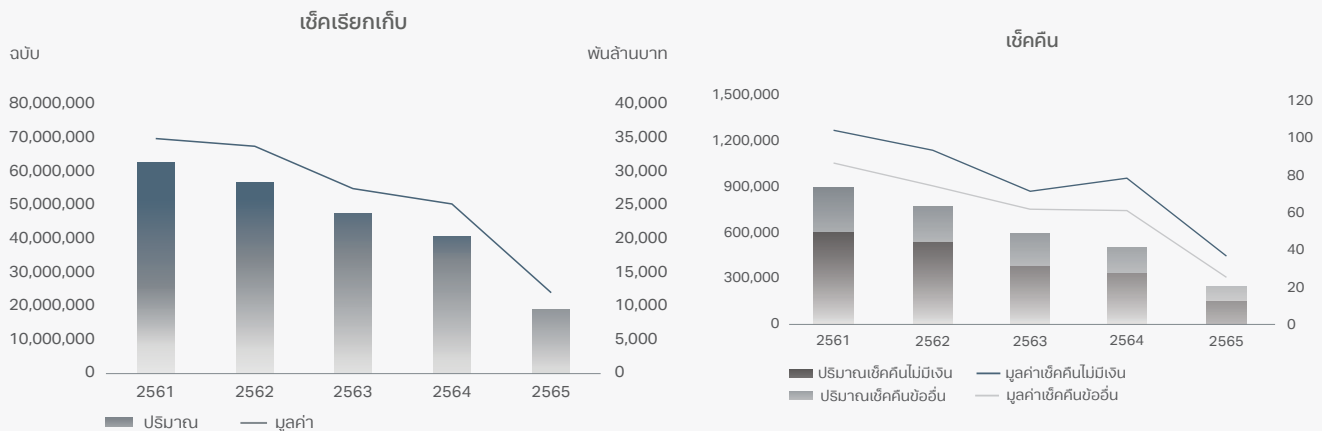
ธปท. ได้โอนย้ายงานบริการระบบ ICAS ไปให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินงานแทน เพื่อให้สอดคล้องตามแนวทางของต่างประเทศ ที่แบ่งแยกบทบาทระหว่างผู้ให้บริการและผู้กำกับดูแลให้ชัดเจน ประกอบกับภาคเอกชนสามารถพัฒนาและต่อยอดบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างคล่องตัว โดยไม่ติดข้อจำกัดด้านกฎหมาย ซึ่งสมาคมธนาคารไทย (TBA) สมาคมธนาคารนานาชาติ (AIB) และสมาคมสถาบันการเงินของรัฐ (GFA) ได้เสนอให้บริษัท เนชั่นแนล ไอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด (NITMX) เป็นผู้ให้บริการรายใหม่ ที่ผ่านมา ธปท. NITMX และภาคธนาคาร ได้ร่วมผลักดันการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาและทดสอบระบบ ICAS ใหม่ การจัดตั้งและเตรียมความพร้อม operation unit การกำหนด

หลักเกณฑ์การกำกับดูแล รวมถึงการยกร่างข้อตกลงในการใช้บริการระบบ ICAS ใหม่ โดย NITMX ได้เริ่มให้บริการระบบ ICAS ใหม่อย่างราบรื่น และ ธปท. ได้ยุติบทบาทการให้บริการ ICAS ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2565

ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2565 ธนาคารสมาชิกระบบ ICAS มีจำนวน 35 แห่ง ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 18 แห่ง สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 แห่ง และสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น 6 แห่ง โดยมีสาขาธนาคารรวมทั้งสิ้นจำนวน 8,957 สาขา (รวมสาขาย่อย)

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารมีปริมาณและมูลค่าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดย ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2565 มีปริมาณเช็คเรียกเก็บรวม 19.23 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 12,291.70 พันล้านบาท ปริมาณ

เช็คคืนรวม 0.27 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 62.85 พันล้านบาท และปริมาณเช็คคืนไม่มีเงินรวม 0.19 ล้านฉบับ มูลค่า 36.67 พันล้านบาท

3. ทิศทางการพัฒนาระบบบาทเนต

3.1 โครงการ BAHTNET ISO 20022

ธปท. ได้พัฒนาระบบบาทเนตและระบบที่เกี่ยวข้องให้รองรับมาตรฐานกลางข้อความของระบบการชำระเงิน ISO 20022 ซึ่งเริ่มใช้งานเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2565 เพื่อรองรับการเชื่อมโยงระบบบาทเนตกับโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินอื่น ๆ ที่สำคัญ ซึ่งเป็นการสร้าง alignment ให้ระบบการชำระเงินของประเทศ เอื้อให้การทำธุรกรรมทั้งการโอนเงินมูลค่าสูง การโอนเงินรายย่อย และการโอนเงินระหว่างประเทศ สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น ไร้รอยต่อ รวมทั้งสามารถรองรับข้อมูลประกอบการชำระเงิน (remittance information) และการพัฒนาต่อยอดบริการทางการเงินด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ในอนาคต

ทั้งนี้ การพัฒนา BAHTNET ISO 20022 ได้ดำเนินงานในรูปแบบ Enriched Data และ Big Bang Approach ซึ่งช่วยลดภาระต้นทุนและแรงงานโดยรวมของสถาบันผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างมาก เช่น การดูแลหลายระบบงาน หรือการพัฒนาระบบงานซ้ำซ้อนหลายครั้ง ทำให้ ธปท. เป็นกลุ่มธนาคารกลางแรก ๆ ของโลกที่เปลี่ยนมาตรฐานข้อความของระบบการโอนเงินมูลค่าสูง มาใช้ ISO 20022 อย่างเต็มรูปแบบ และเป็นกรณีตัวอย่างในการเรียนรู้ให้กับธนาคารกลางหลายแห่งในภูมิภาค

3.2 โครงการ BAHTNET API Hub

ธปท. อยู่ระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน BAHTNET API Gateway/Hub เพื่อเชื่อมโยงระบบบาทเนตกับโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่สำคัญของประเทศ และรองรับบริการทางการเงินดิจิทัลที่หลากหลาย รวมทั้งต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยี API ในรูปแบบ Straight Through Processing (STP) ด้วยมาตรฐานข้อความ ISO 20022

ในปี 2565 ธปท. ทารือร่วมกับตัวแทนจาก Financial Market Infrastructure (FMI) อื่น ได้แก่ NITMX, TSD และ FinNet รวมทั้งตัวแทนสมาชิกผู้ใช้บริการบาทเนตจากสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ และสมาคมสถาบันการเงินของรัฐจำนวน 12 แห่ง เพื่อรวบรวม business use cases ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการทางธุรกิจ (business priority) การลดข้อจำกัดการทำธุรกรรมในปัจจุบัน รวมทั้งการรองรับนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ โดยคาดว่าจะพัฒนาและสามารถทยอยให้บริการได้ตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2567 เป็นต้นไป

บริบทที่เปลี่ยนแปลงของธนบัตร และการปรับ บทบาทการบริหารจัดการธนบัตรในโลกใหม่

ระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ของไทยเติบโตอย่างรวดเร็ว ประกอบกับในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ประชาชนคุ้นเคยกับการชำระเงินออนไลน์มากขึ้น บทบาทของธนบัตรในการเป็นสื่อกลางชำระเงินประจำวันจึงลดลง ในขณะที่จากการศึกษาพบว่า บทบาทของธนบัตรในการเก็บไว้เพื่อความมั่งคั่ง (store of value) เพิ่มขึ้น

รปท. มีอีกบทบาทหน้าที่ในการจัดพิมพ์ธนบัตร และบริหารจัดการธนบัตรให้มีสภาพดี กระจายสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการ

ในปี 2565 รปท. ได้ปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของธนบัตรที่เปลี่ยนแปลงไป ผ่าน 4 กิจกรรมหลัก คือ (1) การปรับวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ (2) การบริหารจัดการธนบัตรสำรองเพื่อรองรับความผันผวนของความต้องการธนบัตร (3) การจัดตั้งศูนย์เงินสดกลาง (Consolidated Cash Center: CCC) เพื่อความคุ้มค่าและยืดหยุ่น (4) การออกใช้ธนบัตรพอลิเมอร์ เพื่อความทนทาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียด ดังนี้

การปรับวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับบริบทใหม่

รปท. คำนึงถึงผลกระทบต่อระบบการชำระเงินในประเทศเป็นสำคัญ รวมทั้งให้ความสำคัญกับความเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและประสิทธิภาพตามลำดับ จึงได้ปรับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสายออกบัตรธนาคาร รปท. ให้สอดคล้องกับบริบทของธนบัตรที่เปลี่ยนแปลงไป และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสำหรับอนาคต โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังนี้

83

VISION วิสัยทัศน์

MISSION พันธกิจ

เป็นองค์กรที่ผลิตและบริหารจัดการธนบัตรชั้นนำของโลก	เดิม	ผลิตและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ธนบัตรหมุนเวียนมีสภาพดี ยากต่อการปลอมแปลง และเพียงพอต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจ เป็นที่เชื่อมั่นและพึงพอใจของประชาชน
ประเทศไทยผลิตและบริหารจัดการธนบัตรชั้นนำของโลก	ใหม่	ผลิตธนบัตรคุณภาพสูง ยากต่อการปลอมแปลง หมุนเวียนธนบัตรสภาพดี มุ่งเน้นให้มีความเพียงพอในทุกสถานการณ์ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและสิ่งแวดล้อมของทั้งระบบ สอดคล้องกับระบบการชำระเงินอื่น ๆ ในอนาคต เพื่อความเชื่อมั่นและพึงพอใจของประชาชน

การบริหารจัดการปริมาณธนบัตรสำรอง เพื่อรองรับความผันผวนของความต้องการธนบัตร

การบริหารจัดการปริมาณธนบัตรสำรองในระยะที่ผ่านมา มีการกำหนดปริมาณธนบัตรขั้นต่ำ (minimum stock) และระยะเวลาที่ต้องแจ้งเตือนให้มีการผลิตเพิ่มเติม (Reorder Point: ROP) โดยทบทุนเกณฑ์เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2565 คณะกรรมการสายออกบัตรธนาคาร (กอบ.) เห็นชอบให้ปรับรูปแบบการบริหารจัดการ stock แบบใหม่ โดยกำหนดปริมาณธนบัตรสำรองขั้นต่ำที่ปลอดภัย (safety stock) เพื่อรองรับความผันผวนของความต้องการธนบัตรที่อาจมีโอกาสดำเนินขึ้นได้ (tail risk) และได้คำนึงถึงต้นทุนของการผลิตและขนส่งธนบัตร นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำการวิเคราะห์เชิงสถิติเพื่อผลิตและกระจายธนบัตร (Production and Distribution Statistical Analysis: PDSA) โดยคำนึงถึงปัจจัยความต้องการธนบัตรของแต่ละพื้นที่และฤดูกาลที่แตกต่างกัน เพื่อบริหารจัดการให้มีธนบัตรเพียงพอในทุกพื้นที่ทั่วประเทศแบบถูกที่ ถูกเวลา

สำหรับการบริหารจัดการธนบัตรปิดผนึก (ธนบัตรที่รับกลับคืนจากธนาคารพาณิชย์และยังมีสภาพดีนำไปหมุนเวียนต่อได้) นั้น ธปท. ใช้นโยบายการหมุนเวียนธนบัตรสภาพดี (recirculation policy) เนื่องจากธนบัตรปิดผนึกจะมีปริมาณสำรองและถูกใช้งานแตกต่างกันในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ของปี เช่น เทศกาลปีใหม่มะจะมีการเบิกธนบัตรปริมาณสูงในเดือนธันวาคมและฝากคืนกลับมาในช่วงต้นเดือนมกราคม ที่ผ่านมานโยบายการหมุนเวียนธนบัตรสภาพดีทำให้ปริมาณธนบัตรปิดผนึกคงค้างลดต่ำลงอย่างต่อเนื่องจนใกล้หมด ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนากการบริหารจัดการหมุนเวียนธนบัตรปิดผนึกที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดตั้งศูนย์เงินสดกลางเพื่อความคุ้มค่าและยืดหยุ่น

ธปท. ได้จัดตั้งศูนย์เงินสดกลาง (Consolidated Cash Center: CCC) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของ ธปท. กับภาคเอกชน ทำให้ต้นทุนการบริหารจัดการธนบัตรทั้งระบบลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าขนส่งธนบัตร ในขณะที่ยังสามารถคงมาตรฐานคุณภาพการกระจายธนบัตรได้ การทำงานของ CCC จะบริหารจัดการธนบัตรแบบครบวงจรโดยเปิดให้เอกชนเข้ามาใช้พื้นที่ศูนย์จัดการธนบัตรและเครื่องจักรนับคัด ภายใต้การกำกับการทำงาน of ธปท. ทำให้มั่นใจถึงมาตรฐานในการนับคัดธนบัตร ก่อนกระจายให้ประชาชนได้ใช้ธนบัตรที่มีสภาพดี

ในปี 2565 ได้เปิดทำการ CCC หาดใหญ่ ระยอง อุบลราชธานี และพิษณุโลก ดังภาพ

การลดความเสี่ยง ในระบบการชำระเงิน

การป้องกันภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน

ปัจจุบันภัยทุจริตทางการเงินมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง มีรูปแบบหลากหลาย และอาจสร้างความเสียหายต่อผู้ใช้บริการในวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว ธปท. ได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและวางมาตรการป้องกันปัญหาในเชิงรุก โดยในปี 2565 ธปท. ได้ตรวจสอบด้านการฉ้อโกงดิจิทัล (digital fraud) และจัดทำร่างแนวนโยบายการป้องกันภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน โดยผู้ให้บริการทางการเงินต้องถือเป็นแนวปฏิบัติขั้นต่ำที่ต้องดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

1 / ด้านธรรมาภิบาล

กำหนดนโยบายให้ภัยทุจริตเป็นความเสี่ยงสำคัญขององค์กร รวมทั้งให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยทุจริตทั้งภายในองค์กรและผู้ให้บริการอย่างต่อเนื่อง

2 / ด้านบริหารจัดการภัยทุจริต

บริหารจัดการภัยทุจริตให้เท่าทันกับภัยรูปแบบใหม่ ๆ โดยมีแนวปฏิบัติด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) **ด้านการป้องกันภัย** : มีมาตรการป้องกันภัยทุจริตตั้งแต่ขั้นตอนออกแบบ พัฒนา และปรับปรุงผลิตภัณฑ์ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติสากล และทบทวนมาตรการอย่างสม่ำเสมอ (2) **ด้านการตรวจจับ** : มีระบบและกระบวนการตรวจจับภัยทุจริตเชิงรุก สามารถเฝ้าระวัง แจ้งเตือนผู้ให้บริการหรือระบบธุรกรรมต้องสงสัยได้อย่างรวดเร็ว และป้องกันความเสียหายไม่ให้ลุกลามเป็นวงกว้างได้อย่างทันท่วงที (3) **ด้านการตอบสนองและรับมือ** : มีแนวทางการตอบสนอง รับมือ ช่วยเหลือและเยียวยาผู้ใช้บริการที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม ทันเหตุการณ์และเป็นธรรม รวมถึงมีการสื่อสารเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ใช้บริการอย่างรวดเร็ว รวมทั้งรายงานเหตุการณ์ทุจริตดังกล่าวต่อ ธปท. และ (4) **ด้านการสร้างความร่วมมือ** : มีกลไกประสานความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการและกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับการจัดการภัยทุจริตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครอบคลุมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลการทุจริต การตอบสนองและรับมือร่วมกัน การให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้ในการใช้บริการทางการเงินดิจิทัลแก่ประชาชนในเชิงรุกอย่างบูรณาการมากขึ้น

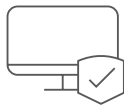

การป้องปรามการประกอบธุรกิจการชำระเงินโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียน หรือไม่ได้รับใบอนุญาต

ธปท. ได้ดำเนินการกับผู้ประกอบธุรกิจที่ให้บริการแก่ประชาชนก่อนได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

นอกจากนี้ ธปท. ยังสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชน เกี่ยวกับความสำคัญของการกำกับดูแลและสนับสนุนการใช้บริการการชำระเงินจากผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง ตามมาตรการป้องปรามการประกอบธุรกิจ e-payment ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนหรือรับใบอนุญาต ด้วยการสื่อสารในรูปแบบอินโฟกราฟิกเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ และช่องทางโซเชียลมีเดียของ ธปท. และผู้ประกอบการภายใต้การกำกับ ตลอดจนจัดหลักสูตร “Digital Payment กับอาชญากรรมทางการเงินและการบังคับใช้กฎหมาย” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ในการผลักดันการพัฒนา ระบบการชำระเงินของไทย และการกำกับดูแลผู้ประกอบการการชำระเงินแก่หน่วยงานกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการประสาน และทำงานร่วมกันเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการในการทำธุรกรรมชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

87

การลดความเสี่ยงในระบบบาทเน็ต

ธปท. ได้จัดเตรียมแผนฉุกเฉินการดำเนินงาน BAHTNET Offline (BNO) เพื่อรองรับกรณีที่ระบบบาทเน็ตไม่สามารถให้บริการได้โดยสิ้นเชิง ซึ่งอาจเกิดจากเหตุวินาศภัยหรือเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น การถูกคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (cyber attack) โดยการจัดเตรียมแผนฉุกเฉินดังกล่าวจะทำให้ระบบบาทเน็ต ซึ่งเป็นระบบการชำระเงินสำคัญของประเทศ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ส่งผลกระทบต่อวงกว้าง

ในปี 2565 ธปท. ได้พัฒนาระบบ BAHTNET Lite ที่รองรับมาตรฐานข้อความ ISO 20022 เพื่อเป็นเครื่องมือการปฏิบัติงานในช่วงที่ ธปท. ประกาศใช้ BNO โดยจะทดสอบร่วมกับผู้ใช้บริการบาทเน็ตในช่วงไตรมาส 1 ปี 2566 และคาดว่าจะพร้อมใช้งานในไตรมาส 2 ปี 2566 เป็นต้นไป

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำ Artificial intelligence (AI) และ Machine learning (ML) มาใช้ในการตรวจจับธุรกรรมฉ้อโกง (fraud) ในระบบบาทเน็ต เพื่อพิจารณาแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยต่อการคุกคามทางด้านไซเบอร์ให้กับระบบบาทเน็ต

การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ของภาคการเงินไทย

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ทั้งในเรื่องรูปแบบ เทคนิควิธีการ ความเชื่อมโยงและความซับซ้อนในการโจมตีเป้าหมาย โดยเป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยทั้งภายนอกด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศและปัจจัยภายในประเทศจากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีทางการเงิน โดยเฉพาะการทำธุรกรรมผ่าน mobile banking ซึ่งเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ธปท. จึงให้ความสำคัญกับการยกระดับความพร้อมรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ในทุกมิติ เพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าจะได้รับบริการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ และมีความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งตลอดปี 2565 ธปท. มีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

(1) ยกระดับความพร้อมรับมือภัยไซเบอร์ของสถาบันการเงิน ให้เท่าทันภัยคุกคามใหม่ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ผ่านการติดตามกรอบการประเมินความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Resilience Assessment Framework: CRAF)

(2) จัดตั้งทีมเพื่อเฝ้าระวังและติดตามภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความเสี่ยงเชิงระบบในภาคการเงินแบบเชิงรุก โดยเฉพาะภัยคุกคามจากช่องโหว่ใหม่ (zero-day attack) ภัยคุกคามจากผู้ให้บริการภายนอก (supply chain attack) และเหตุการณ์ข้อมูลรั่วไหล รวมถึงพัฒนาเครื่องมือเพื่อติดตามความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง (on-going) ผ่าน IT risk dashboard

(3) ขยายขอบเขตการตรวจสอบความเสี่ยงด้านไอทีจากสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ไปยังผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) ที่มีนัยสำคัญเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการดังกล่าวมีธรรมาภิบาลด้านเทคโนโลยีที่ดี มีการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่ครบถ้วนทั้งการตรวจจับและเฝ้าระวัง การป้องกัน การตอบสนอง และการฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดจากภัยไซเบอร์

(4) ขยายความร่วมมือในการรับมือภัยไซเบอร์ไปยังหน่วยงานภายนอกภาคการเงินอย่างต่อเนื่อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) เพื่อสร้างความพร้อมการรับมือภัยไซเบอร์ในระดับประเทศ รวมทั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อบูรณาการความร่วมมือการแก้ไขปัญหาการหลอกลวงออนไลน์ร่วมกัน เป็นต้น

(5) สร้างกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยคุกคามทางไซเบอร์และแนวทางการกำกับดูแลร่วมกับธนาคารกลางในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เท่าทันต่อความเสี่ยงจากการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ และภัยคุกคามทางไซเบอร์รูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ

รู้ให้ทันภัยการเงิน

1. ตั้งสติ คิดก่อนว่าจริงหรือเท็จ เช่น เมื่อมีคนมาบอกว่าได้รางวัล ได้เงินคืนภาษี

2. ถามหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ เช่น สปท. ตำรวจ ก่อนโอนเงินหรือให้ข้อมูลใดไป

4. รับแจ้งความและติดต่อธนาคาร เมื่อรู้ว่าโอนเงินไปให้ผิดอาชีพ

3. ติดตามข่าวสารเตือนภัย เช่น facebook IWG PCT police

5. ระวังการลงทุนที่ดูดีเกินคาดบนทวิตเตอร์ แต่ไม่เคยพูดเรื่องความเสี่ยง

www.1213.or.th [hotline1213](https://t.me/hotline1213)

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน Ins.1213 ธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและสร้างบุคลากรทางไซเบอร์ ซึ่งเป็นหัวใจในการเตรียมความพร้อมด้านไซเบอร์อย่างยั่งยืนให้กับภาคการเงินและหน่วยงานในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องผ่านการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงไปจนถึงผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงนิสิตนักศึกษาที่จะมาเป็นกำลังสำคัญในการรับมือภัยไซเบอร์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (TB-CERT)

คิดก่อนคลิก
3 ทางรอด
ป้องกันไม่ให้โดนล้วงข้อมูล ดูเงิน
จากมิจฉาชีพใช้แอปควบคุมมือถือ

ไม่คลิกลิงก์ใด ๆ จากไลน์ อีเมล หรือ SMS ที่ไม่น่าเชื่อถือ และควร..
1. หาเบอร์และโทรเช็กหน่วยงานที่ถูกแอบอ้างด้วยตนเอง
2. พิมพ์ URL เว็บไซต์ด้วยตนเอง และตรวจทานความถูกต้องทุกครั้ง
เช่น <https://www.abc.com>

ไม่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชันจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่ App Store และ Google Play Store

ไม่ใช้ฟรี Wi-Fi ทำธุรกรรมทางการเงิน

หากมีข้อสงสัยเพิ่มเติม ติดต่อศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) โทร. 1213

นวัตกรรมเพื่อเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง และสร้างโอกาสในการเติบโต

Application Programming Interface (API)

ธปท. เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยี API ที่สามารถนำมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือให้บริการระหว่างผู้ให้บริการทางการเงินให้เป็นอัตโนมัติ รวดเร็ว แม่นยำ เปิดกว้าง และเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินและระบบการเงินของประเทศไทย จึงร่วมกับสถาบันการเงินผลักดันการพัฒนามาตรฐานและใช้ข้อมูลดิจิทัลเพื่อส่งเสริมบริการทางการเงิน เช่น dStatement และเริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม 2565 ซึ่งปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์ให้บริการจำนวน 9 แห่ง บริการดังกล่าวช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่ต้องการใช้ข้อมูลรายการเคลื่อนไหวทางบัญชี (bank statement) เป็นหลักฐานประกอบในการทำธุรกรรมต่าง ๆ (ส่วนใหญ่ใช้เพื่อสมัครขอสินเชื่อ) โดยสถาบันการเงินสามารถส่งข้อมูลไปยังสถาบันการเงินอีกแห่งหนึ่งได้โดยตรงตามคำสั่งและคำยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการ ทำให้เกิด

ความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลาในการรวบรวมเอกสารประกอบการทำธุรกรรม

นอกจากนี้ ธปท. ยังจัดทำแนวปฏิบัติสำหรับการใช้เทคโนโลยี API ในบริการทางการเงิน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ให้บริการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี API อย่างมีมาตรฐาน มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างรัดกุม ปลอดภัย สอดคล้องกับหลักการที่ดีของมาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อภาคการเงินของประเทศ สร้างความน่าเชื่อถือต่อผู้ใช้บริการในวงกว้าง รวมทั้งมีแนวทางการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม และให้ประสบการณ์การใช้งานที่ดี ทั้งนี้ ธปท. ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชนแล้วเมื่อมิถุนายน 2565 และคาดว่าจะประกาศใช้ได้ภายในปี 2566

เงินสกุลดิจิทัลของธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC)

ปัจจุบันกว่า 114 ประเทศทั่วโลกได้ศึกษาและพัฒนา CBDC โดย ธปท. ถือเป็นหนึ่งในธนาคารกลางที่ได้ศึกษาเรื่อง CBDC มาตั้งแต่ปี 2560 ภายใต้โครงการ “อินทนนท์” เนื่องจากเล็งเห็นถึงศักยภาพของเทคโนโลยีในการนำมาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน ปัจจุบันการศึกษา CBDC ได้ต่อยอดการพัฒนาออกเป็น 2 รูปแบบ คือ (1) wholesale CBDC ซึ่งเป็น CBDC ที่ใช้สำหรับการทำธุรกรรมระดับสถาบันการเงินเพื่อการโอนเงินระหว่างประเทศ ภายใต้ “โครงการ mBridge” และ (2) retail CBDC ซึ่งเป็น CBDC ที่ใช้สำหรับการทำธุรกรรมระดับประชาชน รายย่อย

โครงการ mBridge เริ่มขึ้นในปี 2564 โดย ธปท. ร่วมมือกับธนาคารกลางฮ่องกง (HKMA) สถาบันการเงินศึกษาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (PBC DCI) ธนาคารกลางสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (CBUAE) และศูนย์พัฒนานวัตกรรมของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BISIH) ณ ฮ่องกง โดยมีเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพและลดต้นทุนการโอนเงินแบบหลายสกุลเงิน (multi-currency) ระหว่างประเทศโดยไม่พึ่งพาตัวกลาง ปัจจุบัน mBridge ถูกจัดให้เป็นโครงการที่มีความก้าวหน้าด้านการพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลในระดับสถาบันการเงินมากที่สุดในโลก และผลการทดสอบที่ผ่านมาพบว่า สามารถประหยัดต้นทุนการโอนเงินได้มากถึง 50% และทำให้ระยะเวลาการโอนเงินจากเดิมเฉลี่ย 3-5 วัน สามารถเสร็จสิ้นภายในหลักวินาที อย่างไรก็ตาม โครงการ mBridge ยังต้องมีการศึกษาและพัฒนาในมิติอื่น ๆ เพื่อให้สามารถนำมาใช้งานได้จริงในอนาคต

สำหรับโครงการ retail CBDC เริ่มขึ้นในปี 2565 โดย ธปท. ริเริ่มศึกษาและหาโอกาสในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน เพื่อให้ภาคเอกชน

สามารถนำ CBDC ไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมทางการเงินต่าง ๆ เพื่อสามารถตอบโจทย์ความต้องการที่หลากหลายของภาคประชาชน (mass customization)

ปัจจุบัน ธปท. มีแผนการพัฒนา retail CBDC ผ่านการทดสอบทั้งในรูปแบบการใช้งานจริง (live pilot) เพื่อประเมินประสิทธิภาพและความปลอดภัยของระบบ และในรูปแบบการทดสอบด้านนวัตกรรมที่เปิดให้สาธารณชนนำเสนอตัวอย่างในการใช้งานจริงผ่านโครงการ CBDC Hackathon เพื่อนำมาประเมินถึงความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมบน CBDC ซึ่ง ธปท. จะนำผลจากการทดสอบทั้ง 2 รูปแบบนี้ มาวิเคราะห์และประเมินเพื่อกำหนดทิศทางของการพัฒนา CBDC ในระยะต่อไป

ธปท. เห็นถึงศักยภาพของ CBDC ที่จะต้องมีการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก CBDC สามารถเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่จะทำให้ภาคเอกชนสามารถเข้าถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย การออกใช้ CBDC ระดับประชาชนถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาถึงประโยชน์และความเสี่ยงให้รอบด้าน เพราะอาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินในอนาคต ซึ่งปัจจุบัน ธปท. ยังไม่มีแผนที่จะออกใช้ retail CBDC ในวงกว้าง โดยท่านสามารถติดตามข่าวสารและรายละเอียดการพัฒนา CBDC ของ ธปท. ได้จากเว็บไซต์ ธปท. หรือสแกน QR code ด้านล่าง

www.bot.or.th/Thai/DigitalCurrency/Pages/default.aspx

CBDC

เงินดิจิทัลที่เกิดจากการรับฟัง
และพัฒนาร่วมกับประชาชน

CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY

ธปท. เป็นธนาคารกลางแรก ๆ ที่เล็งเห็นถึงศักยภาพและความสำคัญของ Central Bank Digital Currency (CBDC) ที่อาจนำมาพัฒนาสู่การเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินในอนาคต ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสให้ภาคธุรกิจและประชาชนเข้าถึงบริการทางการเงินที่สะดวกสบาย มีความหลากหลายมากขึ้น และมีต้นทุนลดลง

ปัจจุบัน ธปท. มีการศึกษา พัฒนา และทดสอบการใช้ retail CBDC สำหรับภาคประชาชนในวงจำกัด (pilot) ซึ่งการทดสอบนี้ มีการนำ retail CBDC มาใช้ชำระค่าสินค้าบริการในพื้นที่เฉพาะกับกลุ่มผู้ใช้งานประมาณ 10,000 ราย ซึ่งกำหนดโดย ธปท. ร่วมกับภาคเอกชน 3 ราย ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทูชีทูพี (ประเทศไทย) จำกัด ทั้งนี้ การทดสอบได้เริ่มต้นแล้วในช่วงปลายปี 2565 และคาดว่าจะทดสอบจนถึงไตรมาส 3 ปี 2566

91

นอกจากทดสอบการชำระค่าสินค้าบริการทั่วไปแล้ว ธปท. ยังเห็นโอกาสในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถกำหนดเงื่อนไขของการชำระเงิน (programmability) ร่วมกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของภาคธุรกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในระบบการเงิน โดยในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม 2565 ธปท. ได้จัดโครงการ CBDC Hackathon เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชนนำเสนอตัวอย่างการใช้งานจริงของ retail CBDC ในการสนับสนุนนวัตกรรมและสร้างประโยชน์กับเศรษฐกิจ ซึ่งตัวอย่างที่ได้รับคัดเลือกบางส่วนจะถูกนำไปทดสอบกับระบบจำลอง เพื่อศึกษาและประเมินผลการพัฒนา CBDC ภายในปี 2566

แม้ในปัจจุบัน ธปท. และธนาคารกลางอื่นทั่วโลก จะยังไม่มีแผนการออกใช้ CBDC ในอนาคตอันใกล้ เนื่องจากต้องพิจารณาประโยชน์และความเสี่ยงอย่างรอบด้านเพราะอาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินของประเทศได้ แต่การทดสอบ retail CBDC ทั้งสองรูปแบบข้างต้นเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนา CBDC ของไทย ทั้งในแง่ของการยกระดับการสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ให้ทัดเทียมกับโลก และการทำงานร่วมกับภาคประชาชน

ระบบชำระเงินดิจิทัล (Digital Payment)

ที่ผ่านมาคนไทยมีพฤติกรรมการชำระเงินที่เปลี่ยนไปสู่ดิจิทัลมากขึ้น ด้วยความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคธนาคาร ภาคธุรกิจ และประชาชน ประกอบกับการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่เป็นตัวเร่งสำคัญให้การชำระเงินดิจิทัลเป็นทางเลือกหลักในการชำระเงินของคนไทยเร็วขึ้น ข้อมูลชี้ว่า การชำระเงินดิจิทัลเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจาก 135 ครั้งต่อคนต่อปี (ปี 2562) เป็น 400 ครั้งต่อคนต่อปี

ในเดือนกันยายน 2565 การใช้บริการพร้อมเพย์ของประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2565 มียอดการลงทะเบียนพร้อมเพย์ 74.3 ล้านหมายเลข (เพิ่มขึ้น 5.6 ล้านหมายเลขจากเมื่อสิ้นปี 2564) และมีปริมาณโอนเงินเฉลี่ยต่อวัน 48.1 ล้านรายการ หรือคิดเป็นมูลค่า 134.8 พันล้านบาท

ทั้งนี้ ระบบพร้อมเพย์ทำสถิติการใช้งานสูงสุดใหม่ (new high) อยู่ที่ 58.1 ล้านรายการต่อวัน เมื่อเดือนธันวาคม 2565 ธุรกิจส่วนใหญ่เป็นการโอนเงินชำระเงินที่มีมูลค่าเฉลี่ยลดลงต่อเนื่องที่ระดับ 590 บาทต่อรายการ ซึ่งสะท้อนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากขึ้น

แม้ปัจจุบันคนไทยจะยังคงใช้เงินสดเป็นสื่อการชำระเงินหลักในการใช้จ่าย แต่ปริมาณและมูลค่าธุรกรรมมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องและคาดว่าจะลดลงต่อเนื่องในระยะยาว ข้อมูลชี้ว่า การถอนเงินสดผ่าน ATM ในเดือนมกราคม-ธันวาคม 2565 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนมีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 4.9% และ 0.3% ตามลำดับ เนื่องจากประชาชนเริ่มกลับมาใช้ชีวิตตามปกติหลังจากสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 เริ่มคลี่คลาย การถอนเงินผ่านสาขาธนาคาร แม้จะมีการหดตัวลงในช่วงปริมาณ 5.8% เนื่องจากประชาชนใช้การชำระเงินดิจิทัลเพิ่มขึ้น แต่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นในเชิงมูลค่า 2.3% ส่วนการใช้เช็คหดตัวลงทั้งในเชิงปริมาณและมูลค่า 4.9% และ 0.4% ตามลำดับ โดยสาเหตุสำคัญมาจากการหันไปใช้การชำระเงินดิจิทัลแทนการใช้เช็คมากขึ้น เช่น การจ่ายค่าน้ำของกรมสรรพากรและการส่งเงินสวัสดิการของภาครัฐผ่านพร้อมเพย์ รวมถึงภาคธุรกิจสามารถทำรายการโอนเงินผ่านระบบ internet banking ได้สูงขึ้นถึง 2 ล้านบาทต่อรายการ

ธปท. มุ่งผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการทำธุรกรรมทั้งภาคประชาชนและภาคธุรกิจอย่างต่อเนื่อง โดยสรุปโครงการสำคัญ ดังนี้

1 / โครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและการชำระเงินสำหรับภาคธุรกิจ

ธปท. ผลักดันการพัฒนาโครงการ Smart Financial and Payment Infrastructure for Business หรือที่เรียกว่าระบบ “PromptBiz” เพื่อส่งเสริมธุรกิจดิจิทัลและการชำระเงินดิจิทัลอย่างครบวงจร ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และสนับสนุนให้ภาคธุรกิจปรับตัวเข้าสู่ระบบดิจิทัลได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การมีรอยเท้าดิจิทัล (digital footprint) ทางการเงินจะช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs ได้อีกด้วย เพราะระบบ PromptBiz มีการใช้มาตรฐานข้อความการชำระเงิน ISO 20022 เพื่อส่งข้อมูลทางการเงินไปพร้อมกับข้อมูลการชำระเงิน

การพัฒนาโครงการ PromptBiz ในระยะแรกประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือ โครงสร้างพื้นฐานกลางด้านการค้าและการชำระเงิน ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาและทดสอบการให้บริการ ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้งานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ ส่วนที่ 2 คือ บริการ digital supply chain financing เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยเฉพาะกลุ่ม SMEs ด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลที่ช่วยตรวจสอบ invoice การให้สินเชื่อซื้อขาย ลดเวลาพิจารณาให้สินเชื่อ ซึ่งเปิดให้บริการแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564

ธปท. เปิดเผยถึงการเตรียมเปิดตัว PromptBiz ระบบชำระเงินสำหรับภาคธุรกิจในงาน National ITMX Day 2022

2 / การขยายบริการชำระเงินระหว่างประเทศในภูมิภาค และเพิ่มบทบาทไทยในเวทีสากล

ธปท. ได้ผลักดันการเชื่อมโยงด้านระบบการชำระเงินกับประเทศต่าง ๆ ภายใต้แผน ASEAN Payment Connectivity มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไทยเป็นประเทศที่มีการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินมากที่สุดในอาเซียน ทั้งบริการชำระเงินและบริการโอนเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับให้บริการดังกล่าวมีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และต้นทุนต่ำลง อีกทั้งช่วยสนับสนุนการค้าชายแดน การท่องเที่ยว การโอนเงินของแรงงาน ลูกค้ารายย่อย และธุรกิจ รวมทั้งการเติบโตของเศรษฐกิจไทยอีกด้วย

ปัจจุบันมีการเชื่อมโยงบริการชำระเงินผ่าน QR payment กับประเทศญี่ปุ่น กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อลูกค้าในการชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างประเทศ รวมถึงมีบริการโอนเงินระหว่างประเทศแบบทันทีคู่แรกของโลก ระหว่างระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ของประเทศไทย และระบบเพย์นาว (PayNow) ของประเทศสิงคโปร์ ทำให้การโอนเงินระหว่างประเทศรวดเร็วได้รับเงินในทันที ใช้งานง่าย ปลอดภัยได้มาตรฐาน และมีค่าธรรมเนียมที่ต่ำลง โดยบริการดังกล่าวได้รับผลตอบรับที่ดีจากประชาชน มีธุรกรรมการใช้งานอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และในอนาคตจะมีการพิจารณาขยายวงเงินโอนเพื่อรองรับภาคธุรกิจต่อไป โดยการเชื่อมโยงระบบ PromptPay-PayNow ได้รับรางวัล Initiative of the Year ประจำปี 2565 จากวารสารธนาคารกลางอีกด้วย

ในปี 2565 นอกจาก ธปท. จะผลักดันให้เพิ่มจำนวนผู้ให้บริการในการเข้าร่วมการเชื่อมโยงที่เปิดให้บริการแล้ว ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาการเชื่อมโยงบริการชำระเงินผ่าน QR payment กับประเทศอื่น ๆ เพื่อขยายขอบเขตการให้บริการกับประเทศที่มีปริมาณการค้าชายแดนไทยสูง และมีนักท่องเที่ยวระหว่างกันเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ประเทศอินเดีย เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และ สปป.ลาว รวมถึงการพัฒนาการเชื่อมโยงการโอนเงินรายย่อยแบบทันทีด้วยเบอร์โทรศัพท์มือถือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียผ่านการเชื่อมโยงระบบ PromptPay-DuitNow ซึ่งคาดว่าจะเริ่มให้บริการได้ในปี 2566

ระยะต่อไป ธปท. และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะยังคงมุ่งพัฒนาการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศในอาเซียนและนอกอาเซียน ทั้งการเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการในการเข้าร่วมการเชื่อมโยงใน corridor ที่เปิดให้บริการแล้ว การขยายบริการจากการชำระเงินด้วย QR payment ไปสู่การโอนเงินและการเชื่อมโยงการชำระเงินด้วย QR payment กับ corridor ใหม่ ตลอดจนศึกษาการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรูปแบบใหม่ร่วมกับธนาคารกลางในกลุ่มอาเซียน และ Bank for International Settlements (BIS) Innovation Hub เพื่ออำนวยความสะดวกเป็นทางเลือกในการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในอนาคต ตลอดจนสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนต่อไป

ในเวทีสากล ธปท. สนับสนุนบทบาทให้ไทยเป็นประเทศผู้นำด้านการชำระเงินระหว่างประเทศ โดยการเป็นประธานใน Working Committee on Payment and Settlement Systems ของอาเซียน และรองประธานของ EMEAP Working Group on Payment and Financial Market Infrastructures เพื่อผลักดันการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินทั้งในและนอกภูมิภาค รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับธนาคารกลางอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียนและเอเชีย-แปซิฟิกอีกด้วย

นอกจากนี้ ในปี 2565 ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมเอเปค ธปท. ได้เสนอแนวนโยบายการเชื่อมโยงการชำระเงินและการโอนเงินข้ามพรมแดน (APEC Policy Considerations for Developing Cross-border Payments and Remittances) และได้รับการรับรองจากที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเอเปคเมื่อเดือนตุลาคม 2565 โดยเขตเศรษฐกิจเอเปคสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงการโอนเงินและการชำระเงินระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถทำธุรกรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง

อนาคตในมือคุณ : ความสำเร็จ และการต่อยอดระบบการชำระเงินที่ทันสมัย

PROMPT PAY

คนไทยเกือบ 2 ใน 3
ลงทะเบียนพร้อมเพย์แล้ว

ยอดลงทะเบียน
74.3
ล้านหมายเลข

มูลค่าเฉลี่ยต่อรายการ
ลดลงต่อเนื่อง
สะท้อนการใช้พร้อมเพย์
ในชีวิตประจำวัน

สถิติการใช้งานสูงสุดใหม่ (NEW HIGH)
58.1 ล้านรายการต่อวัน
เมื่อเดือนธันวาคม 2565

ปริมาณธุรกรรมต่อวัน **48.1** ล้านรายการ

มูลค่าธุรกรรมต่อวัน **134.8** พันล้านบาท

ข้อมูล

ร.ค. 64

ร.ค. 65

อัตราเติบโต (%YoY)

ปริมาณธุรกรรม
(ล้านรายการ)

36.2

48.1

33.2 ↑

มูลค่าธุรกรรม
(พันล้านบาท)

112.6

134.8

19.7 ↑

มูลค่าเฉลี่ยต่อรายการอยู่ที่
590 บาท ต่อรายการ
(ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

CROSS-BORDER PAYMENT

นอกจากสแกนง่ายในเมืองไทย
แล้ว ยังสามารถใช้ง่าย
และรับเงินผ่าน QR PAYMENT
ได้ในหลายประเทศ

บริการ QR PAYMENT

ให้บริการแล้วใน 6 ประเทศ ได้แก่
ญี่ปุ่น กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย
สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย

บริการ REAL-TIME
REMITTANCE เปิดให้บริการระหว่าง
ประเทศไทยและสิงคโปร์

✳ นับตั้งแต่เปิดตัวไปเมื่อเดือนเมษายน 2564 – เดือน
ธันวาคม 2565 มีมูลค่าโอนรวมกว่า 4,950 ล้านบาท
โดยปริมาณธุรกรรมเพิ่มขึ้นจากช่วงต้นของการให้
บริการในเดือนพฤษภาคม 2564 ที่ 14,000 รายการ
เป็นกว่า 55,000 รายการในเดือนธันวาคม 2565

✳ PROMPTPAY-PAYNOW ได้รางวัล
INITIATIVE OF THE YEAR จาก
CENTRAL BANKING AWARDS 2022

PROMPTBIZ

● **PROMPTBIZ: GAME CHANGER**
สำหรับภาคธุรกิจ
ช่วยส่งเสริม DIGITAL BUSINESS
และสนับสนุน DIGITAL PAYMENT
อย่างครบวงจร

ลักษณะบริการ

✳ ส่งข้อมูลทางการค้าไปพร้อมกับ
ข้อมูลการชำระเงินด้วยการต่อยอด
จากมาตรฐานข้อความ ISO
20022

✳ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน
ลดเวลาและความผิดพลาดในการ
ตรวจสอบเอกสาร ทำให้ได้รับเงิน
เร็วขึ้น

✳ มีข้อมูลทางดิจิทัล ซึ่งเป็นประโยชน์
ต่อภาคธุรกิจในการต่อยอดทาง
การค้าและเข้าถึงแหล่งสินเชื่อ
หมุนเวียนได้ดีขึ้น

QR PAYMENT LIVE DEMONSTRATION ณ ประเทศอินโดนีเซีย

NEXT STEP:

QR PAYMENT:

ฮ่องกงและอินเดีย

REAL-TIME

REMITTANCE:

มาเลเซีย (PROMPTPAY-
DUITNOW)

เทคโนโลยีทางการเงินอื่น ๆ

1 / การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางการเงินผ่านกลไก REGULATORY SANDBOX

ธปท. ให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมสำหรับบริการทางการเงินผ่านกลไก regulatory sandbox ที่เปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจทดสอบการนำเทคโนโลยีใหม่มาให้บริการ ในขณะที่ยังดูแลความเสี่ยงและคุ้มครองผู้ใช้บริการได้อย่างเหมาะสม โดยปัจจุบัน มีผู้ประกอบการกิจอยู่ระหว่างทดสอบ 25 ราย และผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ออกจาก regulatory sandbox และให้บริการในวงกว้างแล้ว 52 ราย อาทิ การพิสูจน์และยืนยันตัวตนข้ามหน่วยงานผ่านแพลตฟอร์มเนชั่นแนลดิจิทัล ไอดี (National Digital Identity หรือ NDID) การใช้ biometrics เพื่อยืนยันตัวตนลูกค้า และ peer-to-peer lending platform รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในบริการทางการเงิน เช่น การออก e-LG และการโอนเงินระหว่างประเทศ ในโครงการ e-LG on blockchain ภายใต้บริษัท บีซีโอ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้สามารถออกหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์ได้ภายในไม่ถึง 1 วัน (เทียบกับเดิมที่ใช้เวลา 3-7 วัน) และการโอนเงินระหว่างประเทศแบบ real time

2 / โครงสร้างพื้นฐานในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์ม เนชั่นแนลดิจิทัล ไอดี (National Digital Identity หรือ NDID)

ธปท. ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลข้ามหน่วยงานผ่านแพลตฟอร์ม NDID เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เช่น การเปิดบัญชีเงินฝาก บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ การขอข้อมูลเครดิตเพื่อสมัครสินเชื่อ การยืนยันภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการตรวจสอบค่าลดหย่อนภาษี ฯลฯ ผ่านช่องทางออนไลน์ได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยยิ่งขึ้น โดยปัจจุบัน มีธนาคารพาณิชย์ 10 ราย และผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) 2 ราย ที่อยู่ระหว่างการทดสอบใน regulatory sandbox และมีลูกค้าลงทะเบียนใช้งาน NDID แล้วกว่า 9 ล้านราย มีผู้เปิดบัญชีเงินฝากผ่านระบบ NDID สำเร็จแล้วกว่า 1.6 ล้านบัญชี และขอข้อมูลเครดิตจาก NCB ผ่าน NDID เพื่อสมัครสินเชื่อสำเร็จแล้วกว่า 20 ล้านรายการ

นอกจากนี้ ธปท. ส่งเสริมการขยายบริการอย่างต่อเนื่อง เช่น การรับส่งข้อมูลรายการเคลื่อนไหวบัญชีเงินฝาก (bank statement) ข้ามธนาคาร ซึ่งได้เริ่มให้บริการตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 และผลักดันร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลสำหรับนิติบุคคล (corporate digital ID) ซึ่งเป็นก้าวสำคัญที่จะช่วยให้ระบบการเงินไทยเข้าสู่ยุคดิจิทัลและมีการใช้งานในวงกว้าง

95

การแถลงข่าวร่วมเปิดตัว
การให้บริการ dStatement

คำนิยามการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การธนาคารเพื่อความยั่งยืน

ธปท. มีนโยบายและมีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ระบบสถาบันการเงินไทยตระหนักถึงความสำคัญและความเร่งด่วนของการดำเนินธุรกิจตามหลักการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) หรือ การธนาคารที่มุ่งดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และอยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี (Environmental, Social, and Governance: ESG) ที่ผ่านมา ธปท. มุ่งเพิ่มความตระหนักและสนับสนุนการผนวกปัจจัย ESG เข้าไปในกระบวนการดำเนินธุรกิจ และผลักดันให้ปลูกฝังเป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมของสถาบันการเงินไทย อาทิ

(1) ผลักดันให้ธนาคารพาณิชย์ประเมินตนเองด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบต่อลูกค้าเมื่อเดือนสิงหาคม 2565 สมาคมธนาคารไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG Declaration) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่งมีทิศทางและเป้าหมายในการปรับการดำเนินธุรกิจของตนเองให้สอดคล้องกับหลักการ ESG

96

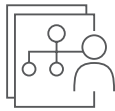
(2) ผลักดันมาตรการสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินร่วมกับสมาคมธนาคารไทย เช่น การปรับแนวทางการเปิดบัญชีและปรับปรุงจุดให้บริการที่เอื้อต่อการเข้าถึงบริการทางการเงินของผู้พิการ

นอกจากนี้ ธปท. ยังกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ภาคการเงินพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและมีบทบาทสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจสามารถเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมด้วยจังหวะเวลาและความเร็วที่เหมาะสมกับบริบทของไทย ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาลingkungan โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) อย่างรุนแรง โดยได้เผยแพร่เอกสารทิศทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย เพื่อสื่อสารทิศทางและนโยบายของ ธปท. สู่สาธารณะในเดือนสิงหาคม 2565

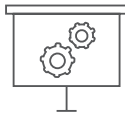
ทั้งนี้ หนึ่งในการวางรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม¹⁶ ได้แก่ การผลักดันให้สถาบันการเงินมีการผนวกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการดำเนินธุรกิจและการตัดสินใจ และมีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมที่ตอบโจทย์ความต้องการของ

¹⁶ การวางรากฐานที่สำคัญ (building blocks) 5 ด้าน ได้แก่ (1) การปรับกระบวนการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินเพื่อให้มีผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมที่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคธุรกิจ (products and services) (2) มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (taxonomy) (3) ฐานข้อมูลที่เป็นระบบและเข้าถึงได้และมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลของสถาบันการเงิน (data and disclosure) (4) โครงสร้างแรงจูงใจ (incentive) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในภาคการเงินที่เหมาะสม และ (5) องค์ความรู้และทักษะของบุคลากรในภาคการเงิน (capacity building)

ภาคธุรกิจ โดย ธปท. ได้จัดทำแนวนโยบาย ธปท. เรื่อง “การดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” ซึ่งคาดว่าจะเผยแพร่ในไตรมาสแรกปี 2566 เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันการเงินใช้อ้างอิงในการผนวกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ ใน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านแรก โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ (governance) โดยคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินมีบทบาทหน้าที่ในเรื่องนี้ที่ชัดเจน และมีการให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและติดตามการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง (tone from the top)

ด้านที่สอง การกำหนดกลยุทธ์ (strategy) โดยสถาบันการเงินควรต้องกำหนดแผนงานภาพรวมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงโอกาสและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจของสถาบันการเงินเองและผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ และแผนการดำเนินงานเพื่อให้สามารถติดตามความคืบหน้าได้อย่างชัดเจน

97

ด้านที่สาม การบริหารความเสี่ยง (risk management) โดยสถาบันการเงินควรผนวกความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร รวมทั้งมีกลไกและกระบวนการในการระบุ ประเมิน ควบคุม และติดตามความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างครบวงจร

ด้านที่สี่ การเปิดเผยข้อมูล (disclosure) โดยสถาบันการเงินควรสื่อสารให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบถึงแนวทางและความคืบหน้าการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างโปร่งใส ทั้งการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ และการบริหารจัดการโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่สะท้อนการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน โดยควรอ้างอิงแนวทางหรือมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลในระดับสากล เช่น แนวทางของ Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance)

ธปท. ทบทวนโครงสร้างการกำกับดูแลข้อมูลให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและภารกิจของ ธปท. ในปัจจุบัน โดยนอกจากการจัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Committee: DGC) ทำหน้าที่ กำหนดกลยุทธ์ นโยบายและแผนขับเคลื่อนงานด้านข้อมูล (roadmap) รวมทั้งมาตรฐานในการบริหารจัดการข้อมูลของ ธปท. แล้ว ในปี 2565 ธปท. ได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านข้อมูล เพื่อสนับสนุนให้การกำหนดกลยุทธ์และนโยบายด้านข้อมูล ตลอดจนการกำกับดูแลการบริหารจัดการและการขับเคลื่อน งานด้านข้อมูลตลอดวงจรชีวิตของข้อมูล (data life cycle) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งองค์กรในลักษณะ One BOT โดยคำนึงถึงภาระต้นทุนของ ผู้ให้ข้อมูลกับประโยชน์ที่ได้รับ (cost-benefit analysis) การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และการเปิดเผย ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กลับคืนสู่สาธารณะด้วย

98

ธปท. ตระหนักถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของ ข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้ นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection Policy: PDPA) ซึ่งเผยแพร่บนเว็บไซต์ ธปท. รวมถึงบทบัญญัติตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล

ส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดไว้ โดยได้เน้นย้ำและสร้างความตระหนักแก่ผู้บริหารและพนักงาน ธปท. อย่างสม่ำเสมอ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ จัดหลักสูตรอบรมในรูปแบบออนไลน์ (online compliance) เรื่อง ธปท. กับการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล สื่อสารแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลในรูปแบบอินโฟกราฟิก เพื่อให้ผู้บริหารและพนักงาน ธปท. ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลภายใต้หลักการพื้นฐานที่สำคัญ คือ ความจำเป็น ความได้สัดส่วน และความชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลอย่างเหมาะสมภายใต้กรอบ การบริหารความเสี่ยงองค์กร และมาตรฐานสากล

ทั้งนี้ ธปท. ผลักดันแนวคิดการสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล ที่มีอย่างคุ้มค่า การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ปฏิบัติงาน และตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูล (data-driven organization) การสนับสนุนการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยน ข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ ที่สำคัญ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน การกำกับดูแลข้อมูลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

การได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้ใช้บริการทางการเงินทุกคน ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ธปท. จึงมุ่งมั่นผลักดันให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึง เลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการที่ตรงกับ ความต้องการ เข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งผู้ให้บริการทางการเงินตระหนักถึงการให้บริการแก่ลูกค้าด้วยความ ใส่ใจและรับผิดชอบ เสนอบริการทางการเงินที่ตรงกับ

ความต้องการและความสามารถทางการเงิน โดยไม่หลอกลวง ไม่บังคับ ไม่รบกวน ไม่เอาเปรียบ และไม่ได้มุ่งหวัง เพื่อการทำกำไรในการขายผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อให้ สภาพแวดล้อมของระบบการเงินเอื้อต่อการให้บริการที่เป็นธรรม เสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนและส่งเสริม การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

1 / ประชาชนได้รับบริการทางการเงินที่ตรงกับความต้องการ เป็นธรรม โดยมีภาระทางการเงินที่ลดลง

ในการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการทางการเงินที่ตรงกับ ความต้องการด้วยราคาที่เหมาะสม ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์ การปฏิบัติและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับดอกเบี้ย ค่าบริการ

และเบี้ยปรับ สำหรับผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับ ของ ธปท. ทุกประเภทให้ปฏิบัติตามกรอบหลักการ ดังนี้

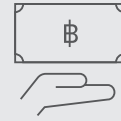
1

คิดค่าบริการโดยคำนึงถึงต้นทุนที่แท้จริง
ไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม

2

ใช้ฐานคำนวณเหมาะสม
สอดคล้องกับต้นทุน

3

คิดค่าบริการที่ไม่ได้ใช้ตามสัดส่วน
ระยะเวลาที่ไม่ได้ใช้บริการ โดยแจ้งเงื่อนไข
และช่องทางให้ลูกค้าทราบ

4

ไม่ผลิตรายการให้ลูกค้า โดยไม่เรียกเก็บ
ค่าบริการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ลูกค้า

5

เปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส
ชัดเจน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

6

ดูแลพันธมิตรทางธุรกิจที่ดำเนินการแทน
ให้ทราบเจตนารมณ์ในการกำหนดอัตรา
ค่าบริการอย่างเป็นธรรม ไม่ผลิตรายการให้ลูกค้า
และดูแลให้เปิดเผยข้อมูลค่าบริการให้ลูกค้า
ทราบ รวมทั้งได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับเงินฝากและเงินให้สินเชื่อสำหรับ
สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเงิน
และพัฒนาการทางเทคโนโลยี โดยมีผลใช้
ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565

99

นอกจากนี้ ธปท. ยังอยู่ระหว่างปรับปรุงหลักเกณฑ์
การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม
(market conduct) หลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยผิดนัด
ชำระหนี้และการตัดชำระหนี้ โดยจะขยายขอบเขตครอบคลุม
ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับของ ธปท. เพิ่มเติม
ให้ถือปฏิบัติบนมาตรฐานเดียวกัน และปรับปรุงหลักเกณฑ์
บางส่วนให้ชัดเจน ยึดหยุ่น มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ให้บริการทางการเงินทั้งระบบรักษามาตรฐาน
การให้บริการทางการเงิน และยกระดับด้วยการกำกับดูแล
เข้มข้นอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2565 ธปท. ผลักดันให้ผู้ให้บริการทางการเงิน
ที่มีลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเปราะบาง และผู้ให้บริการทาง
การเงินที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ปรับปรุงการปฏิบัติงาน
ในระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพื่อให้เป็นไปตาม

มาตรฐานของ ธปท. รวมทั้งได้เปิดเผยความคืบหน้า
การกล่าวโทษผู้ให้บริการที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การบริหารจัดการ
ด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม กรณีเปิดเผย
ข้อมูลลูกค้าให้กับบุคคลอื่นและติดต่อลูกค้าโดยไม่ได้รับความ
ยินยอม เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการรักษา
ความปลอดภัยของข้อมูลลูกค้าอย่างรัดกุม และใช้ข้อมูล
ตามวัตถุประสงค์โดยไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของลูกค้า

นอกจากนี้ ธปท. ได้ให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ
จากการตรวจสอบการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ย
ผิดนัดชำระหนี้และการตัดชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์
และสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ เพื่อให้ผู้ให้บริการทาง
การเงินปฏิบัติตามสอดคล้องกับเจตนารมณ์ให้การคิดดอกเบี้ย
ผิดนัดชำระหนี้ไม่สร้างภาระมากเกินไปสำหรับลูกหนี้ที่ประสบ
ปัญหาทางการเงิน ให้พึงอยู่ในวิสัยที่ลูกหนี้จะสามารถกลับมา

จ่ายชำระหนี้ได้ ทำให้ไม่เร่งการเกิดหนี้ด้วยคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันสะท้อนต้นทุนจริงและไม่ทำให้ลูกหนี้เสียวินัยทางการเงิน ทั้งนี้ กรณีที่มีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ธปท. ได้ดำเนินการให้ผู้ให้บริการทางการเงินแก้ไขและชดเชยเยียวยาให้แก่ลูกหนี้

ในส่วนของการประเมินความเสี่ยงที่เกิดกับผู้บริโภค ธปท. ให้ความสำคัญติดตามประเด็นความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ เช่น การเสนอขายผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่อาจนำไปสู่การขายที่ไม่ตรงกับความต้องการ หรือการบังคับขาย และการดูแลข้อมูลลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้บริการทางการเงินรักษามาตรฐานการให้บริการที่เป็นธรรมอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ธปท. ได้ประสานความร่วมมือกับ ก.ล.ต. และ คปภ. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแล โดยไม่สร้างภาระแก่ผู้ให้บริการทางการเงินที่อาจเกิดจากการกำกับดูแลที่แตกต่างกัน และได้ร่วมให้ความเห็นต่อร่างหลักเกณฑ์ของ สคบ. ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสัญญาของธุรกิจการให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และธุรกิจการให้กู้ยืมเงินเพื่อผู้บริโภคของสถาบันการเงิน เพื่อให้แนวทางการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างเป็นธรรม สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน และสนับสนุนให้อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเติบโตอย่างยั่งยืน

2 / ประชาชนได้รับความช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ได้รับคำปรึกษา และเข้าถึงความรู้ของ ธปท.

ประชาชนสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาจากการใช้บริการกับผู้ให้บริการทางการเงิน ได้รับความรู้ทางการเงิน การเตือนภัยการเงิน ขอคำปรึกษาแก้ไขหนี้ และสามารถเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ ผ่านช่องทางศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) 1213 และสำนักงานภาค 3 แห่ง ได้แก่ สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้ ที่ดำเนินการเชิงรุกในการส่งผ่านมาตรการของ ธปท. ไปยังประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ

(1) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเป็นตัวกลางในการสื่อสารสาธารณะที่เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ โดยจัดประชุมสื่อสารมาตรการของ ธปท. และสร้างวิทยากรเพื่อช่วยเผยแพร่ความรู้ทางการเงิน เช่น “โครงการจัดการเงินดีเพื่อชุมชน” เพื่อสร้างวิทยากรที่สามารถให้ความรู้ด้านการเงินแก่เครือข่ายชุมชนท้องถิ่นและถ่ายทอดแก่ประชาชนฐานรากในระดับหมู่บ้าน รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และเครือข่ายต่าง ๆ อาทิ สมาคมผู้ประกอบการสมาคมผู้บริโภคในจังหวัด มุลินธิ และหน่วยงานเทศบาล เพื่อให้คำปรึกษาแก้ไขหนี้แก่ประชาชนและช่วยเหลือลูกหนี้ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

(2) สถาบันการเงิน เพื่อส่งเสริมการให้บริการแก่ประชาชนอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม โดยจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกฎเกณฑ์การกำกับดูแลให้แก่สาขาของสถาบันการเงินในภูมิภาคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

(3) กลุ่มเปราะบางและประชาชนฐานราก เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และทราบช่องทางเข้าถึงความช่วยเหลือตามมาตรการต่าง ๆ โดยให้ความรู้โดยตรงผ่านช่องทางที่หลากหลายทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ หอกระจายข่าวหมู่บ้าน การลงพื้นที่ รวมถึงการจัดประชุมและให้สัมภาษณ์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รู้จักการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลและการบริหารจัดการหนี้ ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาหนี้ของตนเองและขยายผลไปยังชุมชนและคนใกล้ชิด รวมถึงให้รู้เท่าทันภัยทางการเงินเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

งานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน

ธปท. ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สิน
ของประชาชน พร้อมกับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินเพื่อให้ประชาชน
มีความมั่นคงทางการเงินในทุกช่วงชีวิต

การป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชาชน

ธปท. ชี้ช่องทางแก้หนี้และส่งเสริมให้เกิดการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน โดย ธปท. ได้พัฒนาหลักสูตร e-learning เกี่ยวกับการจัดการหนี้ ร่วมกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด (SAM) ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่การเตรียมตัวก่อนเป็นหนี้ ระหว่างเป็นหนี้ และเมื่อหนี้มีปัญหา เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถวางแผน บริหารจัดการหนี้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่าง พัฒนาหลักสูตรเทคนิคการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้านหนี้สินและการเงิน ร่วมกับ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และมูลนิธิสถาบันศึกษา และพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้ไกล่เกลี่ย ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมคุ้มครองสิทธิฯ (ประมาณ 3,500 คน) ให้สามารถช่วยเหลือ ประชาชนที่มีหนี้สินและต้องการไกล่เกลี่ยให้มีทางออก ลดปริมาณคดีที่ต้องขึ้นสู่ ศาล ซึ่งอาจใช้เวลาและซ้ำเติมปัญหาแก่ลูกหนี้มากขึ้น

101

ในส่วนของผู้ที่สนใจสำคัญเฉพาะกลุ่ม ธปท. ทำงานเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาหนี้สินในกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ โดยจัดทำหลักสูตร e-learning เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน ให้เข้าใจถึงวงจรหนี้ ไม่ก่อหนี้เกินตัว และสามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างเหมาะสม และร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จัดทำโครงการ “ครูต้นกล้าทางการเงิน” เพื่อให้ความรู้กับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-5 ก่อนจบการศึกษา เพื่อลด ปัญหาหนี้สินของครูรุ่นใหม่

ในส่วนประชาชนกลุ่มฐานราก เช่น เกษตรกรและผู้ประกอบอาชีพอิสระที่มี รายได้ไม่แน่นอน ธปท. ได้ลงพื้นที่ไปยังชุมชนทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคร่วมกับ หน่วยงานอื่น อาทิ การลงพื้นที่ในชุมชนร่วมกับสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร การลงพื้นที่กับกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ และกาฬสินธุ์ ร่วมกับมูลนิธิ ปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และการลงพื้นที่ชุมชนนอกเมืองในภาคใต้ ร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัญหา ที่แท้จริงและนำไปเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาหนี้สินและการส่งเสริมความรู้ทางการเงินที่เหมาะสมในระยะต่อไป

สปท. กับการช่วยเหลือประชาชน เพื่อรับมือกับภัยทางการเงินอย่างครบวงจร

ปัจจุบันประชาชนได้รับผลกระทบจากภัยทางการเงินเป็นวงกว้าง ผ่านการส่ง SMS แอบอ้างเป็นธนาคารหรือหน่วยงานรัฐลวงให้ทำธุรกรรม และแก๊งคอลเซ็นเตอร์โทรมาหลอกให้โอนเงิน ที่ผ่านมาธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น สมาคมธนาคารไทย บริษัทผู้ให้บริการสัญญาณโทรศัพท์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม บูรณาการความร่วมมือในการรับมือภัยทางการเงินต่าง ๆ ตั้งแต่การป้องกัน ตรวจสอบ ตอบสนองและเตือนภัยแก่ประชาชน รวมถึงให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเสียหาย โดย ธปท. ได้ดำเนินการในเรื่องสำคัญต่อเนื่องดังต่อไปนี้

1 การป้องกันและตรวจจับ

- ✱ เผยแพร่รายชื่อผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อที่ได้รับใบอนุญาตจาก ธปท. พร้อมทั้งรายละเอียดช่องทางการให้บริการ และช่องทางการติดต่อเป็นรายสถาบันผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและเข้าถึงผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อที่น่าเชื่อถือ และป้องกันการถูกหลอกลวงแอบอ้างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจในการกู้เงินหรือลงทุน
- ✱ แก้ปัญหาการหลอกลวงผ่านเครือข่ายโทรศัพท์ ช่องทาง SMS และคอลเซ็นเตอร์อย่างเป็นระบบ ได้แก่ การลงทะเบียนชื่อผู้ส่ง SMS ในภาคธนาคาร การแก้ไขปัญหากลังคอลเซ็นเตอร์จากต่างประเทศ และการสื่อสารให้ความรู้แก่ประชาชน โดยเป็นความร่วมมือระหว่าง ธปท. สำนักงาน กสทช. และบริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์
- ✱ ยกระดับการบริหารจัดการภัยทุจริตของผู้ให้บริการทางการเงินทั้งสถาบันการเงินและที่มิใช่สถาบันการเงิน โดยออกแนวนโยบายการบริหารจัดการภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน ครอบคลุมตั้งแต่การป้องกันและรับมือภัยทุจริตที่เป็นความเสี่ยงสำคัญขององค์กร ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการภัยทุจริต การดูแลคุ้มครองผู้ใช้บริการ และการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเชิงรุก

2 การตอบสนองเมื่อเกิดเหตุ

- ✱ มีศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินผ่านสายด่วน 1213 เพื่อให้คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนด้านบริการทางการเงินแก่ประชาชน
- ✱ สนับสนุนและผลักดันให้มีการพัฒนาช่องทางการรับแจ้งความออนไลน์ โดย ธปท. ผลักดันความร่วมมือระหว่างกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและธนาคารไทย 21 แห่ง เพื่อให้เกิดช่องทางการรับแจ้งความออนไลน์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการประสานงานที่รวดเร็วระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติและภาคธนาคาร

3 ความร่วมมือ

- ✱ ธปท. บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานในภาคการเงิน ภาคโทรคมนาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัล สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และอื่น ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดมาตรการรับมือในเชิงนโยบาย การแก้ไขกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องในด้านการหลอกลวงและภัยทางการเงิน

4 ผนวกด้านการสื่อสารเตือนภัย

- ✱ ธปท. ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางของ ธปท. และช่องทางของหน่วยงานพันธมิตร เพื่อป้องกันและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง เช่น วิธีการใช้บริการทางการเงินที่ปลอดภัย รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหากรณีตกเป็นเหยื่อ

การเสริมสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ดี

ธปท. สานต่อโครงการเสริมสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ดีในกลุ่มเยาวชน คนรุ่นใหม่และวัยทำงาน ประกอบด้วย 2 โครงการ คือ

1 / โครงการ Fin. ดี We Can Do!!! กับกลุ่มนักศึกษาอาชีว-

เป็นกิจกรรมให้ความรู้ควบคู่การลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้นักศึกษาจัดการกับประเด็นทางการเงินในสถานศึกษาได้ ในปี 2565 มีวิทยาลัยเข้าร่วมโครงการ 117 แห่ง โดยตั้งแต่เริ่มโครงการปี 2561 ถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินงานครอบคลุม 40% ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั่วประเทศ นอกจากนี้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการส่งเสริมความรู้ทางการเงินในระดับอาชีวศึกษา ธปท. ได้จัดประกวดสถานศึกษาต้นแบบเพื่อให้สถานศึกษาที่เคยได้รับรางวัลได้ขยายขอบเขตการดำเนินโครงการไปยังกลุ่มเป้าหมายภายนอกวิทยาลัย เช่น โรงเรียนหรือวิทยาลัยในเครือข่ายและชุมชนใกล้เคียง ซึ่งปัจจุบันมีวิทยาลัยต้นแบบกว่า 50 แห่ง และได้ร่วมกับองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลักดันให้กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางการเงินเป็นทักษะวิชาชีพด้านความรู้ทางการเงินของ อวท. เพื่อสร้างความยั่งยืนและขยายผลครอบคลุมทุกจังหวัด โดยจะเริ่มดำเนินการในปี 2566

104

กิจกรรม Fin. ดี We Can Do!!! เพื่อให้นักศึกษาอาชีวศึกษาเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง

2 / โครงการ Fin. ดี Happy Life!!! กับกลุ่มวัยทำงาน

เป็นโครงการฝึกอบรม Fin. trainer หรือ พี่เลี้ยงด้านการเงิน ให้กับตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินของคนวัยทำงาน ในปี 2565 มีหน่วยงานใหม่ (ภาครัฐและเอกชน) ร่วมโครงการ 109 แห่ง สร้าง Fin. trainers ได้ 682 คน ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่พนักงานในองค์กรได้กว่า 89,281 คน มีพนักงานเข้าร่วมกิจกรรมแบบเข้มข้น และมีการติดตามผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้จริงจำนวน 2,310 คน โดย ธปท. ได้พัฒนาชุด toolkit¹⁸ และโปรแกรมสำรวจสุขภาพทางการเงิน (Financial Health Check) เพื่อเป็นเครื่องมือช่วย Fin. trainer ขยายผลการส่งเสริมความรู้และประเมินสุขภาพการเงินของพนักงานในองค์กรได้ในวงกว้างและเป็นมาตรฐาน โดยสามารถเข้าไปใช้บริการได้ที่เว็บไซต์ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท.

นอกจากนี้ ธปท. ได้มอบรางวัลให้แก่ 71 หน่วยงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการขยายผลโครงการอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การดำเนินการข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการผลักดันการบูรณาการความร่วมมือที่ ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมกันดำเนินการเพื่อยกระดับทักษะทางการเงินระดับประเทศ ภายใต้ “แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะทางการเงินของ ไทย พ.ศ. 2565-2570” ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง¹⁹ ซึ่งครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยเกษียณ รวมถึงกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้คนไทยมีความตระหนักรู้และมีทักษะทางการเงินเพียงพอที่จะนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมตลอดทุกช่วงอายุ

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการ
ทางการเงิน ธปท.

[www.1213.or.th/th/Pages/
FinancialHealthCheck.aspx](http://www.1213.or.th/th/Pages/FinancialHealthCheck.aspx)

โครงการ Fin. ดี Happy Life!!!
มุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงินของคนวัยทำงาน

¹⁸ ชุด toolkit ประกอบด้วยเนื้อหาความรู้ คลิปวิดีโอการจัดการเงินส่วนบุคคลกว่า 30 ตอน และคู่มือการสอนในรูปแบบอินโฟกราฟิก

¹⁹ คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนฯ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2565 และมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง “คณะกรรมการการพัฒนาทักษะทางการเงิน” เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2565 เพื่อให้เป็นกลไกกำกับ ขับเคลื่อน และติดตามผลการดำเนินการพัฒนาทักษะทางการเงินอย่างบูรณาการเป็นระบบ มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

การดำเนินงานด้านความยั่งยืน ภายในองค์กร-ความมุ่งมั่น ในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ธปท. ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาสีงแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ได้วางแผนงาน 3 ปี การบริหารจัดการภายในด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบด้านการใช้ทรัพยากรที่เกิดจากการดำเนินงาน โดยตั้งเป้าลดก๊าซเรือนกระจกให้ได้ 30% ภายในปี 2573 และมุ่งให้ ธปท. เป็นหนึ่งในองค์กรที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง คัดค้านและเต็มประสิทธิภาพ โดยแผนการดำเนินงานดังกล่าวครอบคลุมงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) ด้านกิจกรรมภายใน ธปท. มีแนวทางการสร้างความยั่งยืนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยแบ่งเป็น 2 เรื่องหลัก ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงาน และการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(2) ด้านการบริหารเงินสำรอง ธปท. มีแนวทางการบริหารเงินสำรองที่คำนึงถึงความยั่งยืน (sustainable investment) ผ่านกระบวนการลงทุนที่พิจารณาการดำเนินงานด้าน ESG ประกอบการตัดสินใจ เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาวควบคู่ไปกับการสร้างผลกระทบเชิงบวกหรือลดผลกระทบเชิงลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมผ่าน 2 ช่องทางหลัก ได้แก่ กระบวนการลงทุน และการคัดเลือกและประเมินคู่ค้าหรือผู้จัดการทุนภายนอก

(3) ด้านการผลิตและการกระจายธนบัตรออกใช้ ธปท. มุ่งลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิต รวมถึงการใช้วัสดุที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการโลจิสติกส์ของการนำธนบัตรออกใช้

1 / ด้านกิจกรรมภายใน ธปท. : การจัดการทรัพยากรจากกิจกรรมภายในสำนักงาน

ธปท. มุ่งมั่นให้การดำเนินงานคำนึงถึงความยั่งยืนด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้พนักงานเกิดความตระหนักรู้ในปัญหาสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ได้นำระบบจัดการพลังงานและการดำเนินงานตามมาตรฐานสำนักงานสีเขียวมาใช้ เพื่อให้มีการบริหารการใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยในปี 2565 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (green mindset)

ธปท. สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยประกาศเป็นนโยบายและเป้าหมายอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายให้ ธปท. เป็นองค์กรที่เป็นแบบอย่างที่ดี และสร้างวัฒนธรรมของความยั่งยืนได้ ทั้งนี้ ธปท. ขับเคลื่อนและผลักดันให้มีการวัดผลด้านจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมกับพนักงาน ธปท.

ในกระบวนการสร้างความตระหนักรู้ ธปท. มุ่งสร้าง “ชุมชนสีเขียว (green community)” ตลอดทั้งปีผ่านการจัดกิจกรรมให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคลที่มีความมุ่งมั่นและเป็นแรงบันดาลใจด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรณรงค์และกระตุ้นให้พนักงานตระหนักและมีส่วนร่วมในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การคัดแยกขยะให้ถูกประเภทตั้งแต่ต้นทาง การลดขยะฝังกลบ และการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษที่ได้ผลักดันมาอย่างต่อเนื่องทุกปี

ปี 2565 ธปท. มุ่งลดการใช้ภาชนะพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single use plastic) ผ่านหลัก 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ด้วยการขอความร่วมมือจากร้านค้าและจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น โครงการสะสมแต้มแลกของรางวัลจากการนำภาชนะส่วนตัวมาใช้อาหารและเครื่องดื่ม กิจกรรมสนับสนุนการปรับพฤติกรรมคัดแยกขยะจากที่บ้านมารวบรวมที่ ธปท. เพื่อนำไปรีไซเคิล และสนับสนุนการคัดแยกของใช้สภาพดีที่ไม่ได้ใช้งานเพื่อส่งต่อให้กับผู้ขาดแคลน รวมถึงสื่อสารและสร้างความ

ตระหนักรู้ให้แก่พนักงานและลูกค้าเกี่ยวกับการใช้พลังงานในแต่ละเดือน

นอกจากนี้ เพื่อให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมครอบคลุมทุกมิติ ในปี 2565 ซึ่งเป็นปีที่ ธปท. ครบรอบ 80 ปี มีการจัดกิจกรรมจำนวนมาก ธปท. จึงประกาศแนวปฏิบัติการจัดประชุมและการจัดงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (green meeting and green event guideline) ตามมาตรฐานสากล เช่น การเลือกใช้ห้องประชุมและการสั่งอาหารที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม การใช้วัสดุตกแต่งสถานที่ที่ย่อยสลายได้หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และการใช้ป้ายอิเล็กทรอนิกส์แทนการสั่งพิมพ์กระดาษหรือไวเนล

จากการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดทั้งปี ธปท. ได้มีการวัดผลผ่าน green survey จำนวน 2 ครั้ง โดยเป็นการวัดความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสภาวะโลกร้อนและการมีส่วนร่วมของพนักงานในกิจกรรมที่ ธปท. จัดขึ้น โดยผลครั้งที่ 1 มาจากผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 549 คน มีความตระหนักรู้ (green mindset) เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงในระดับดีถึงดีมากอยู่ที่ 62% ในการสำรวจครั้งที่ 2 มีจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ 1,027 คน (เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า) ผล green mindset ระดับดีถึงดีมากอยู่ที่ 56% โดยการตอบแบบสำรวจที่เพิ่มขึ้นนี้ สะท้อนการมีส่วนร่วมและความตระหนักของพนักงานในองค์กรที่เพิ่มขึ้น

107

2. การดำเนินงานเพื่อปกป้องสภาพภูมิอากาศ (climate protection)

ในปี 2565 ธปท. มีเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกถึงที่ 20% เทียบกับปีฐาน 2560 เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ โดยวางแผนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมทั้งการใช้ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ขยะของเสีย

กระดาษ และน้ำประปา ทั้งนี้ ได้เน้นความสำคัญเรื่องการใช้ไฟฟ้า เนื่องจากมีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของ ธปท. สูงถึง 95% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด โดยการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา ประกอบด้วย

สำนักงานใหญ่	สำนักงานภาคเหนือ	สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปรับปรุง เปลี่ยนเครื่องจ่ายน้ำเย็น (chiller) ของศูนย์คอมพิวเตอร์ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น	เปลี่ยนเครื่องสูบน้ำของระบบรดน้ำ ต้นไม้เป็นแบบปรับเปลี่ยนตามการใช้งาน (inverter) เปลี่ยนหลอดไฟ เป็น LED	เปลี่ยนหลอดไฟภายในอาคาร สำนักงานเป็นหลอดไฟ LED
ทุกสำนักงานมีการบริหารจัดการระบบปรับอากาศให้มีประสิทธิภาพและประหยัดพลังงาน		

โดยภาพรวม ปี 2565 ธปท. ปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง 25% โดยผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้พลังงานทุกด้าน ของ ธปท. ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ขยะ กระดาษ น้ำประปา ลดลงดีกว่าเป้าหมาย เนื่องจากการที่พนักงาน ส่วนมากปฏิบัติงานที่บ้านในช่วงต้นปีจากสถานการณ์โควิด 19 และการปรับรูปแบบการทำงานใหม่ให้รองรับสถานการณ์

ฉุกเฉิน แม้การทำงานจะกลับมาเป็นปกติมากขึ้น แต่ ธปท. ยังตั้งเป้าลดผลกระทบจากการดำเนินงานต่อสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน โดยยังคงเดินหน้าผลักดันการลดใช้ทรัพยากร และสร้างจิตสำนึกให้แก่พนักงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงอนุรักษ์ พลังงานและเพิ่มสัดส่วนการใช้เทคโนโลยีสะอาดให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด

2 / การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ : การลงทุนที่ยั่งยืน

108 หลักการสำคัญในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ได้แก่ (1) การรักษามูลค่า (2) การมีสภาพคล่องเพียงพอ และ (3) การได้ผลตอบแทนภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดย ธปท. มีการวิเคราะห์ ศึกษา แนวทางการดำเนินการ ด้าน ESG ในการบริหารเงินสำรองทางการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยการลงทุนที่คำนึงถึงปัจจัยด้าน ESG นั้นทำได้หลากหลาย ช่องทาง อย่างไรก็ดี ยังต้องคำนึงถึงหลักการในการบริหาร เงินสำรองเป็นสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันบางช่องทางอาจมี ข้อจำกัดด้านสภาพคล่องและอันดับความน่าเชื่อถืออยู่บ้าง เช่น การลงทุนในสินทรัพย์ประเภท “สีเขียว (green)” และ “เพื่อสังคม (social bonds)” บางประเภท ดังนั้น การดำเนินการของ ธปท. จึงต้องใช้ความระมัดระวัง รอบคอบ และค่อยเป็นค่อยไป

อย่างไรก็ดี สำหรับการลงทุนในตราสารทุน ธปท. ได้จัดทำดัชนีอ้างอิงสำหรับ ธปท. โดยเฉพาะ ซึ่งไม่รวม กลุ่มธุรกิจบางประเภทที่ไม่เป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (negative screening) เช่น กลุ่มธุรกิจการพนัน เหล้า และบุหรี่ เพื่อสะท้อนการลงทุนอย่างรับผิดชอบต่อสังคม และยังสามารถลดความเสี่ยงด้านชื่อเสียงของ ธปท. ด้วย

ธปท. มีแนวทางการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ที่คำนึงถึงความยั่งยืน (sustainable investment)

ผ่านกระบวนการลงทุนที่พิจารณาการดำเนินงานด้าน ESG ประกอบการตัดสินใจลงทุน เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาว ควบคู่ไปกับการสร้างผลกระทบเชิงบวกหรือลดผลกระทบ เชิงลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในโลกจริง โดยปัจจุบัน ธปท. ให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ต่อเศรษฐกิจและการลงทุนซึ่งส่งผลกระทบผ่าน 2 ช่องทางหลัก ได้แก่ (1) ความเสี่ยงเชิงกายภาพ (physical risk) หรือการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพอากาศที่มีผลโดยตรง ต่อเศรษฐกิจ อาทิ น้ำท่วมฉับพลัน และ (2) ความเสี่ยง ในช่วงเปลี่ยนผ่าน (transition risk) หรือการเปลี่ยนแปลง ด้านนโยบายต่าง ๆ เพื่อปรับตัวสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

ภายใต้ความเสี่ยงข้างต้น การลงทุนในประเทศหรือ บริษัทที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ดี จะสามารถช่วยลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมให้กับกองทุน และทำให้กองทุนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เครื่องมือหลัก ของ ธปท. ในด้านนี้คือ การวิเคราะห์ climate stress test ซึ่งเป็นแบบจำลองเชิงปริมาณที่ใช้วัดความเสี่ยงด้าน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย ในช่วงที่ผ่านมา

นอกจากกระบวนการลงทุนแล้ว ธปท. พิจารณาปัจจัยด้าน ESG ในกระบวนการคัดเลือกและประเมินมูลค่าหรือผู้จัดการ
ทุนภายนอกด้วย โดยนอกจากจะช่วยลดความเสี่ยงด้านชื่อเสียงต่อ ธปท. แล้วยังเป็นการส่งสัญญาณให้ผู้ร่วมตลาดทราบถึง
จุดยืนของ ธปท. ในการทำงานด้านความยั่งยืนด้วย

BOX 10

ธปท. กับเส้นทางการเปลี่ยนผ่าน สู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม : Transition Path to Environmental Sustainability

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งจาก
ภัยธรรมชาติที่รุนแรงขึ้น ไปจนถึงนโยบายปรับตัวด้าน
สิ่งแวดล้อมของทางการในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย
ซึ่งได้ประกาศเป้าหมายการบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน
(Carbon neutrality) ภายในปี 2593 (ค.ศ. 2050)
และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์
(Net zero emission) ภายในปี 2608 (ค.ศ. 2065)
โดยในช่วงเปลี่ยนผ่านนั้น ทุกภาคส่วนในระบบเศรษฐกิจ
จำเป็นต้องช่วยกันขับเคลื่อนอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อที่
จะมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ธปท. ในฐานะผู้ดูแลเศรษฐกิจ สถาบันการเงิน
และระบบการเงินของประเทศให้มีเสถียรภาพ จึงได้ให้
ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ภาคการเงินปรับตัวและช่วย
สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้าน
สิ่งแวดล้อมได้อย่างทันการณ์ และไม่ส่งผลกระทบในวงกว้าง
โดยต้องไม่เร่งเกินไปจนภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs ปรับตัว
ไม่ทันและสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน และไม่ซ้ำ
เกินไปจนเกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพ
ระบบเศรษฐกิจ โดย ธปท. ได้กำหนดทิศทางการดำเนินงาน
ที่มุ่งหวังผลลัพธ์ 3 ด้านดังนี้

ผลลัพธ์ด้านแรก คือ ระบบสถาบันการเงินมีความมั่นคงและ
น่าเชื่อถือด้านความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงด้าน
สิ่งแวดล้อมและด้านการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของระบบ
เศรษฐกิจไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยสถาบันการเงิน

มีการผนวกปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในกระบวนการดำเนินธุรกิจ
ที่ได้มาตรฐาน รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนิน
งานด้านสิ่งแวดล้อมที่โปร่งใสและสอดคล้องกับมาตรฐาน
สากล พร้อมทั้งมีเครื่องมือที่สามารถประเมินและรับมือกับ
ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย ธปท.
คาดว่าจะออกแนวนโยบาย ธปท. เรื่อง การดำเนินธุรกิจ
สถาบันการเงินโดยคำนึงถึงมิติด้านสิ่งแวดล้อมและ
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในเดือนมกราคม 2566
ซึ่งสถาบันการเงินจะนำไปใช้อ้างอิงเพื่อจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ
ของภาคสถาบันการเงิน (industry handbook) เพื่อให้
สามารถนำแนวนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติใช้ได้อย่างเป็น
รูปธรรม ภายในช่วงกลางปี 2566

ผลลัพธ์ด้านที่สอง คือ ประเทศไทยมีระบบนิเวศ (eco-
system) ที่สนับสนุนการระดมทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
(green finance) และการปรับตัวของภาคธุรกิจในช่วง
เปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
(transition finance) โดยสามารถวัดและประเมินระดับ
ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ได้อย่างมีมาตรฐาน มีระบบและฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม
ที่สถาบันการเงินและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้
ประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
รวมทั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและสามารถ
ประเมินโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมได้ โดย ธปท.
ได้ดำเนินการ (1) เข้าร่วมเป็นผู้แทนในคณะทำงาน Thailand
Taxonomy เพื่อร่วมพัฒนามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรม

109

ทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy) ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งจะช่วยให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะสถาบันการเงินใช้อ้างอิงในการสนับสนุนเงินทุนให้ธุรกิจปรับตัวให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งคาดว่า Thailand Taxonomy สำหรับภาคพลังงานและขนส่งจะแล้วเสร็จภายในไตรมาส 1 ปี 2566 และจะพัฒนาต่อยอดในภาคสำคัญอื่น ๆ ต่อไป (2) สร้างเครือข่ายข้อมูลกับหน่วยงานทั้งในและนอกภาคการเงินเพื่อแลกเปลี่ยนและใช้ประโยชน์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างองค์กรได้อย่างทั่วถึง และ (3) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคการเงิน โดยในปี 2566 จะให้ความสำคัญกับหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบผ่านการนำความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาเป็นปัจจัยในการประเมินสถานการณ์แบบจำลองและการทดสอบภาวะวิกฤต (climate scenario analysis and stress testing) และแนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลตามแนวทางของ Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD)

110

ผลลัพธ์ด้านที่สาม คือ ภาคการเงินมีบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ตอบโจทย์การปรับตัวของภาคธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม โดยสถาบันการเงินมีการออกผลิตภัณฑ์และบริการทั้ง green และ transition products ที่ตอบโจทย์และช่วยสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจได้อย่างทั่วถึงและทันการณ์ ภายใต้ขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินและแรงจูงใจที่เหมาะสม เพื่อมิให้ก่อความเสี่ยงเพิ่มเติมจนกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน โดย ธปท. จะพิจารณาทบทวนกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ขอบเขตการประกอบธุรกิจ เป็นต้น และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงภาคสถาบันการเงินพิจารณาแนวทางการผลักดันการจูงใจ และการช่วยเหลือภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ SMEs ในการปรับตัว เช่น โครงการสินเชื่อเพื่อการปรับตัวซึ่งมีต้นทุนที่ต่ำ การให้สถาบันการเงินมีบทบาทให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ การดำเนินการของ ธปท. ตามทิศทางข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการช่วยสนับสนุนระบบเศรษฐกิจไทยในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น

การผลักดันการดำเนินการเรื่องนี้ให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือและการดำเนินการอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน ซึ่งภาครัฐต้องสื่อสารให้ทุกภาคส่วนเข้าใจและเห็นความจำเป็นในเรื่องนี้ และมีนโยบายที่ผลักดันให้ภาคธุรกิจ ภาคการเงิน และภาคประชาชนปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจและการใช้ชีวิตประจำวันให้อยู่บนเส้นทางการเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

กระบวนการลงทุนที่คำนึงถึง ESG ในแบบ สปท.

สปท. มีแนวทางการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศที่คำนึงถึงความยั่งยืน (sustainable investment) โดยพิจารณาการดำเนินงานด้าน ESG ของผู้ร่วมตลาดประกอบการตัดสินใจลงทุน เพื่อสร้างผลตอบแทนในระยะยาวควบคู่ไปกับการสร้างผลกระทบเชิงบวกหรือลดผลกระทบเชิงลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในโลกจริง ทั้งนี้ สปท. พิจารณาปัจจัยด้าน ESG ในสองระดับ ได้แก่ การลงทุนในระดับประเทศ (top-down approach) และการลงทุนในระดับรายบริษัท (bottom-up approach) ในการลงทุนระดับประเทศ สปท. พิจารณาปัจจัยด้านสังคมและธรรมาภิบาล ในการประเมินขีดความสามารถของแต่ละประเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน ในขณะที่ยังอยู่ระหว่างการศึกษาคำคัญของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่มีต่อเศรษฐกิจและการลงทุน ทั้งนี้ การพิจารณาจะประเมินจากขีดความสามารถของประเทศต่อการรับมือกับทั้งความเสี่ยงเชิงกายภาพ และความเสี่ยงในช่วงเปลี่ยนผ่าน โดยจะเน้นการลงทุนในประเทศที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ดีเพื่อช่วยลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมให้กับกองทุนและทำให้กองทุนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในระดับบริษัท สปท. อยู่ระหว่างการศึกษาดัชนีอ้างอิงที่คำนึงถึงปัจจัยด้าน ESG อาทิ การพิจารณาตัดกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการลงทุนโดยพิจารณาคะแนนด้าน ESG ของแต่ละบริษัทมาเป็นข้อกำหนดสัดส่วนการลงทุน นอกจากนี้ สปท. ยังศึกษาการลงทุนเพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยตรงตามหลัก Sustainable Development Goals ขององค์การสหประชาชาติด้วย

3 / การผลิตและการกระจายธนบัตรออกใช้

บทบาทหน้าที่หลักหนึ่งของ ธปท. คือการออกแบบ จัดพิมพ์ ธนบัตร และบริหารจัดการให้ธนบัตรสภาพดีกระจายสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ต้องใช้พลังงาน ทรัพยากร และการดำเนินงานที่อาจก่อ

ให้เกิดของเสีย ธปท. จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ และมุ่งสร้างความยั่งยืนภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ธนบัตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปี 2565 ได้มีการพัฒนารูปแบบและคุณลักษณะของธนบัตรเพื่อให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการออกใช้ธนบัตรพอลิเมอร์ชนิดราคา 20 บาท ทดแทนธนบัตรกระดาษ ธนบัตรพอลิเมอร์ผลิตจากวัสดุพลาสติกประเภท Biaxially Oriented Polypropylene (BOPP) ทำให้ทนทานต่อความชื้นและสิ่งสกปรกได้ดี นอกจากนี้ยังมีอายุการใช้งานนานกว่าธนบัตรกระดาษ ประมาณ 2.5 เท่า มีลักษณะต่อต้านการปลอมแปลงที่หลากหลายและยากต่อการปลอมแปลง อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าธนบัตรกระดาษในหลายด้าน เช่น ด้านการผลิตธนบัตรทดแทน การขนส่งและกระจายธนบัตร การทำลายธนบัตรที่เสื่อมสภาพ และหมดอายุการใช้งาน

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) อย่างต่อเนื่อง และในปี 2565 ได้รับการรับรองอุตสาหกรรมสีเขียวระดับที่ 3 ระบบสีเขียว (green system) จากกระทรวงอุตสาหกรรม ทำให้มั่นใจว่ากระบวนการผลิตธนบัตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องตามมาตรฐานสากล

2. การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 การใช้พลังงานทางเลือก

ธปท. ตั้งเป้าหมายลดการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตธนบัตรมาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มใช้พลังงานทางเลือกจากระบบโซลาร์เซลล์แทนการใช้พลังงานไฟฟ้าบางส่วนใน

การผลิตธนบัตรตั้งแต่ปี 2563 และในปี 2565 ธปท. ได้เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทางเลือกถึงระดับสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนด (1,000 kW) ซึ่งช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ 1,000,000 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี หรือเทียบเป็นค่าไฟได้ถึง 5,000,000 บาทต่อปี และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างน้อย 600 Ton CO₂e ต่อปี หรือลดลง 9% ต่อปีเมื่อเทียบกับปี 2563 ทั้งนี้ ธปท. มีแผนที่จะขยายการใช้พลังงานทางเลือกจากระบบโซลาร์เซลล์ไปยังศูนย์เงินสดกลาง (Consolidated Cash Center: CCC) อีกด้วย

2.2 การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (green mindset)

ด้วยความมุ่งมั่นในการสร้างความยั่งยืนภายในองค์กร ธปท. จึงได้มีการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้พนักงานอย่างต่อเนื่อง อาทิ การประชาสัมพันธ์และอบรมให้ความรู้การณรงค์ใช้ภาชนะพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single use plastic) อาทิ ถ้วยพลาสติกหิ้วและแก้วน้ำพลาสติกในห้องอาหาร การส่งเสริมการใช้แก้วส่วนตัว กิจกรรมรับบริจาคถุงผ้าและถุงกระดาษเพื่อส่งต่อให้ผู้ที่ต้องการ

2.3 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ธปท. ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อเก็บข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของผลิตภัณฑ์ธนบัตร รวมทั้งเข้ารับการตรวจประเมินก๊าซเรือนกระจกของผลิตภัณฑ์ธนบัตร (Carbon Footprint of Product: CFP) ซึ่งเป็นวิธีการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์แต่ละหน่วย ตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ในปี 2564 ธปท. ได้ตรวจประเมิน CFP ของธนบัตรแบบ 17 ทั้ง 5 ชนิดราคา และในปี 2565 ได้ตรวจประเมิน CFP ของธนบัตรพอลิเมอร์ ชนิดราคา 20 บาท โดยมีเป้าหมายที่จะนำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการประเมินนี้มาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกระบวนการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรและผลิตภัณฑ์ธนบัตรในระยะถัดไป

111

สร้างความเชื่อถือเชื่อมั่น ให้แก่ประชาชน

รับฟัง เพิ่มช่องทาง และพัฒนาเครือข่าย เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการปรับนโยบายเข้าสู่ภาวะปกติ ภายใต้สถานการณ์โลกที่ยังไม่ปกติ และสถานการณ์ไทยที่ยังมีความท้าทายอยู่หลายประการ การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญของ ธปท. ในการสร้างความเข้าใจ ป้องกันความเข้าใจผิด และรักษาความเชื่อมั่นของประชาชน

กระบวนการสื่อสารของ ธปท. ในปี 2565 ยังคงเริ่มต้นด้วยการ “รับฟัง” ผ่านเครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง และการจับกระแสในสังคมออนไลน์ (social media listening tools) เพื่อนำประเด็นและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และวางกลยุทธ์ เพื่อทำการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง ตรงกลุ่มเป้าหมาย และผ่านช่องทางที่เหมาะสม

ในปีนี้ ธปท. เพิ่มการสื่อสารผ่านช่องทางใหม่เพื่อสร้างความเข้าใจด้านเศรษฐกิจการเงินในรูปแบบที่ย่อยง่ายขึ้นผ่านรายการ “แบงก์ชาติชวนคุย” ที่หยิบยกเอาเรื่องที่กำลังเป็นกระแสมาคุยแบบเป็นกันเองกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นแขกรับเชิญ และรายการ “คุณถามแบงก์ชาติตอบ” ที่หยิบคำถามหรือประเด็นที่มีผู้สงสัยจากสังคมออนไลน์ มาหาคำตอบจากคนแบงก์ชาติไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือพนักงานผู้ชำนาญในประเด็นนั้น ๆ ด้วย mood and tone ที่เป็นกันเอง เข้าถึงง่าย

นอกจากการกำหนดประเด็นสื่อสารจากส่วนกลางแล้ว ธปท. ยังใช้โอกาสจากการลงพื้นที่จริงอย่างต่อเนื่องในการรับฟังปัญหาจากประชาชนและผู้ประกอบการในแต่ละภูมิภาคมาถอดบทเรียนการแก้ปัญหา และนำไปเข้าสู่กระบวนการจัดการความรู้และสื่อสารสาธารณะ โดยมีรูปธรรมสำคัญคือ รายการ “แบงก์ชาติชวนคุย Special” ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้ชมถึงมุมมองใหม่ในการรับฟังของ ธปท.

การสื่อสารยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการรับมือกับ “ภัยทางการเงิน” ซึ่งจุใจมาในหลากหลายรูปแบบ ซับซ้อนและน่ากลัวขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งผ่านโทรศัพท์แก๊งคอลเซนเตอร์ การแอบอ้างองค์กรหรือคนที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงการส่ง

แอปพลิเคชันปลอมไปทางไลน์เพื่อดูดข้อมูลจากสมาร์ทโฟน ธปท. จึงเดินทางให้ความรู้และสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางของตัวเองและพันธมิตร อาทิ สื่อมวลชน อินฟลูเอนเซอร์ รวมไปถึงหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้ ธปท. ยังเล็งเห็นโอกาสในการขยายการเข้าถึงประชาชนกลุ่มฐานรากในภูมิภาคให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยใช้ความไว้วางใจที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมถึงประชาชน มีต่อสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่งของ ธปท. ด้วยจุดเด่นนี้ ธปท. จึงยกระดับการสื่อสารให้ความรู้ผ่านสำนักงานภาคและเครือข่ายมากขึ้น โดยทำหน้าที่ทั้งเตือนภัยและส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้การวางแผนทางการเงิน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้คนไทยปลอดภัยรอดพ้นจากวิกฤตใด ๆ ที่อาจต้องพบเจอในอนาคต

ในระยะต่อไป ธปท. มีเป้าหมายที่จะสร้างสรรค์รูปแบบการสื่อสารให้หลากหลายขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งขยายช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงในวงกว้างมากขึ้น รวมถึงพัฒนาการนำข้อมูลมาปรับปรุงแผนการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

รายการแบงก์ชาติชวนคุย Special ตอน เดวแ่วข้างม้อย พาไปพูดคุยกับผู้ประกอบการและพาชมการพลิกฟื้นย่านเมืองเก่า จ.เชียงใหม่

การสื่อสารไร้เสียง รพท. เตือนภัย-ให้ความรู้ สู่ผู้พิการทางการได้ยิน

เมื่อทั้งไม่ได้ยิน
และมีข้อจำกัดด้านการเรียนรู้
ผู้พิการทางการได้ยิน
จึงเป็นอีกกลุ่มเปราะบาง
ที่อาจตกเป็นเหยื่อของภัย
ทางการเงินได้ง่าย

รพท. จัดทำคลิปการเตือนภัยทางการเงินเป็นภาษามือ
เพื่อเผยแพร่สู่กลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน

ที่ผ่านมา รพท. พยายามอย่างยิ่งในการจัดทำสื่อที่คาดว่า
สามารถสื่อสารกับคนได้ครอบคลุมในวงกว้าง กระนั้น
ก็ยังมีกลุ่มที่การสื่อสารผ่านเสียงและตัวหนังสือยังไม่
ตอบโจทย โดยเฉพาะกลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน

จากข้อมูลของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
มีผู้พิการทางการได้ยินที่ลงทะเบียนกับกรมฯ จำนวน
401,318 คน (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2565) ซึ่งกว่า
ครึ่งหนึ่งเข้าถึงการศึกษาได้เพียงระดับประถมศึกษา เมื่อทั้ง
ไม่ได้ยินและมีข้อจำกัดด้านการเรียนรู้ ผู้พิการทางการได้ยิน
จึงเป็นอีกกลุ่มเปราะบางที่อาจตกเป็นเหยื่อของภัยทางการเงิน
ได้ง่าย

การสื่อสารที่ไร้เสียงถึงผู้พิการทางการได้ยินจึงเป็นอีก
เป้าหมายหนึ่งที่ รพท. มุ่งมั่นอยากทำให้สำเร็จอย่างยิ่ง

113

ในปี 2565 รพท. เริ่มต้นทำคลิปวิดีโอภาษามือ
เตือนให้ระวังภัยทางการเงิน 3 ด้าน ได้แก่ พิชชิ่ง แฮร์ลูกโซ่
และบัญชีม้า เผยแพร่ผ่านช่องทางของ รพท. และส่งต่อ
ให้สมาคมล่ามภาษามือแห่งประเทศไทย คลิปวิดีโอนี้เป็น
จุดเริ่มต้นและเป็นแรงขับเคลื่อนให้ต่อยอดความร่วมมือ
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้
ผู้พิการ

ในปี 2566 รพท. ร่วมกับกรมส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ พร้อมด้วยสมาคมล่ามภาษามือแห่งประเทศไทย
วางแผนจะจัดโครงการอบรมศัพท์เศรษฐกิจ ความรู้ทางการเงิน
และภัยทางการเงิน เพื่อให้ความรู้กับล่ามภาษามือทั้งกลุ่ม
ที่เป็นผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์และล่ามในชุมชน นำไปสื่อสาร
ต่อไปถึงกลุ่มผู้พิการทางการได้ยินในวงกว้างต่อไป รพท.
คาดหวังว่าความร่วมมือทางการสื่อสารในครั้งนี้จะช่วยเพิ่ม
โอกาสในการเข้าถึงข้อมูลให้กับอีกหนึ่งกลุ่มเปราะบางของ
สังคมไทย

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ธปท. ได้ดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญ เพื่อสนับสนุน การดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินไทยและภูมิภาค รวมถึงเสริมสร้างบทบาท ของ ธปท. ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ดังนี้

การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กร และเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

ธปท. ได้แสดงบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ อย่างสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. ได้รับเชิญให้เข้าร่วมเป็นวิทยากรในเวทีสำคัญ อาทิ World Economic Forum 2022 และ BOAO Forum for ASIA 2022 Annual Conference นอกจากนี้ ธปท. ยังผลักดันแนวคิด เรื่องการดำเนินนโยบายแบบผสมผสานอย่าง ต่อเนื่อง ผ่านเวทีของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

(International Monetary Fund: IMF) และ BIS เพื่อให้ประเทศมีความยืดหยุ่นในการใช้ นโยบายที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศตน ซึ่ง IMF จะใช้ประสบการณ์จากการทำนโยบาย ผสมผสานของไทย มาช่วยออกแบบการใช้ กรอบ Integrated Policy Framework (IPF) (operationalization) และให้ IMF สามารถใช้ กรอบ IPF นี้กับประเทศสมาชิกทั่วโลกในอนาคต

114

การพัฒนาความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาค (REGIONAL FINANCIAL COOPERATION)

1 / การส่งเสริมการเงินที่ยั่งยืนในอาเซียน (Sustainable Financing in ASEAN)

ธปท. ในฐานะสมาชิกคณะทำงานอาวุโสเพื่อการ รวมตัวทางการเงินของอาเซียน (Senior Level Committee on Financial Integration: SLC) ได้ร่วมผลักดันความร่วมมือด้านการเงิน ที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่องผ่านคณะทำงาน SLC Task Force on Sustainable Finance (SLC-TF)

โดยมีงานสำคัญ ได้แก่ การพัฒนา ASEAN Taxonomy และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ (Learning Roadmap and Curriculum) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรผู้กำกับดูแล ภาคการเงินในด้านการส่งเสริมการเงินที่ยั่งยืน ในอาเซียนร่วมกับ SEACEN Center²⁰

²⁰ The South East Asian Central Banks Research and Training Centre (SEACEN Centre) จัดตั้งขึ้นในปี 2525 เพื่อรับผิดชอบ ดูแลเรื่องการค้นคว้าวิจัย การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของสมาชิก SEACEN มีสำนักงานจัดตั้งอยู่ที่ธนาคารกลางมาเลเซีย โดย SEACEN ได้เปิด หลักสูตร “ASEAN Core Curriculum on Climate Risk Resilience / Sustainable Finance” ให้กับหน่วยงานที่เป็นสมาชิกส่งผู้แทน เข้าร่วมการอบรมแล้วตั้งแต่ช่วงกลางปี 2565 โดยมีทั้งหมด 5 blocks ได้แก่ (1) Vulnerability Analysis and Data (Block 1); (2) Taxonomy and Disclosure Standards (Block 2); (3) Climate Change and Monetary Policy (Block 3); (4) Regulation and Supervision (Block 4); และ (5) Scaling Up Sustainable Finance (Block 5)

2 / ความร่วมมือด้านการเชื่อมโยงระบบการชำระเงิน (Payment Connectivity)

ในปี 2565 ธปท. ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในภูมิภาค (MOU on Cooperation in Regional Payment Connectivity) ร่วมกับธนาคารกลางของประเทศในอาเซียน 4 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกลางอินโดนีเซีย ธนาคารกลางมาเลเซีย ธนาคารกลางฟิลิปปินส์ และธนาคารกลางสิงคโปร์ ในช่วงการประชุมผู้นำกลุ่มประเทศ G20 ณ เมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพของบริการชำระเงินระหว่างประเทศให้สามารถรองรับรูปแบบการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินและนวัตกรรมทางการเงินที่หลากหลาย

นอกจากนี้ ในวาระที่ไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมเอเปค ธปท. ได้เสนอข้อริเริ่มเรื่อง APEC Payment Connectivity โดยเฉพาะเอกสารการพิจารณาเชิงนโยบายการเชื่อมโยงการชำระเงินและการโอนเงินข้ามพรมแดน (APEC Policy Considerations for Developing Cross-border Payments and Remittances) ที่อ้างอิงประสบการณ์การเชื่อมโยงการชำระเงินในอาเซียน สำหรับเขตเศรษฐกิจเอเปคนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมการเชื่อมโยงการชำระเงินและการโอนเงินระหว่างกัน และได้รับการเห็นชอบจากที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของประเทศสมาชิกเอเปค เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2565

3 / การจัดงานประชุม the BOT-BIS conference

ธปท. ร่วมกับ BIS เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม the BOT-BIS conference ภายใต้หัวข้อ “Central Banking Amidst Shifting Ground” ในวันที่ 2 ธันวาคม 2565 เนื่องในโอกาสครบรอบ 80 ปี ธปท. โดยมีผู้ว่าธนาคารกลางชั้นนำและบุคคลสำคัญทางการเงินของโลกมาเข้าร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นเร่งด่วน (pressing issues) ของโลกร่วมสมัย

การจัดงานครั้งนี้เป็นโอกาสในการสะท้อนภาพของ ธปท. ในฐานะธนาคารกลางที่ดำเนินนโยบายบนหลักการ มีข้อมูลและงานวิชาการสนับสนุน และนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศตลาดเกิดใหม่ได้ โดยมีการถ่ายทอดสดให้ผู้สนใจและประชาชนทั่วไปทั้งในและนอกประเทศได้รับชม นอกจากนี้ ยังถือเป็นการสร้างพื้นที่การหารือนโยบายที่สำคัญสำหรับธนาคารกลางและต่อยอดความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อร่วมตอบโต้ของธนาคารกลางที่ต้องทำหน้าที่ตามพันธกิจในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและการเงินท่ามกลางความท้าทายต่าง ๆ ได้แก่ (1) ความท้าทายระยะสั้น คือการดูแลเงินเฟ้อให้อยู่ในกรอบเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับ

สาธารณชนผ่านการดำเนินนโยบายแบบผสมผสาน รวมทั้งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ท่ามกลางความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อเศรษฐกิจโลกจากการแบ่งขั้วอำนาจและการเกิดกระแสทวนกลับของโลกาภิวัตน์ (deglobalization) (2) ความท้าทายระยะยาว คือ 1) ด้านดิจิทัล ที่ธนาคารกลางมุ่งสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมนวัตกรรมและการบริหารความเสี่ยงต่อระบบและผู้ให้บริการ เพื่อให้ภาคการเงินนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการ และเอื้อให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการเงินได้ทั่วถึง และ 2) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ที่ธนาคารกลางต้องทำความเข้าใจและเตรียมรับมือกับผลกระทบ และเพิ่มบทบาทเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเร่งด่วน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการพัฒนาในระดับพหุภาคี (Multilateral Development Banks) และกองทุนสถาบัน (institutional fund) เพื่อดึงดูดเงินทุนจากภาคเอกชนมากขึ้น

บรรยายภาศงาน งาน BOT-BIS conference
ในหัวข้อ “Central Banking Amidst Shifting Ground”

การมีส่วนร่วมในความตกลงการค้าเสรี (FREE TRADE AGREEMENT: FTA)

ธปท. ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินของไทย²¹ เข้าร่วมการเจรจากระดับความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Area: AANZFTA) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางการเงิน การลงทุน และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อปรับปรุงขอบเขตให้ทันสมัยและสอดคล้องกับรูปแบบการค้าและการลงทุนในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการสรุปผลการเจรจากระดับความตกลง AANZFTA อย่างมีนัยสำคัญ (substantial conclusion) แล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2565

นอกจากนี้ ในปี 2565 ธปท. ได้เข้าร่วมเจรจาจัดทำ FTA กับประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ได้แก่ FTA ระหว่างไทยและสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association: EFTA) ซึ่งประกอบด้วย สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ และลิกเตนสไตน์ และ FTA ระหว่างอาเซียนและแคนาดา (ASEAN-Canada Free Trade Agreement: ACAFTA) โดยฝ่ายไทยและคู่เจรจาภายใต้กรอบไทย-EFTA และ ACAFTA ตั้งเป้าสรุปผลการเจรจาให้ได้ภายใน 2 ปี

²¹ ประกอบด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

การสร้างองค์ความรู้ และเครือข่ายนักวิชาการ

ธปท. ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินนโยบายทั้งจาก ธปท. และหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลจริงและการวิเคราะห์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมถึงการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับภาคเอกชน ซึ่งช่วยสนับสนุนให้ภาคเอกชนสามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปปรับใช้ได้จริง ทั้งนี้ ในปี 2565 สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (PIER) และสายงานต่าง ๆ ใน ธปท. ร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรทางวิชาการภายนอก ดำเนินงานดังต่อไปนี้

การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้

PIER และสายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายในและภายนอก ธปท. ผ่านช่องทางต่าง ๆ กว่า 100 ขึ้น ทั้งในรูปแบบบทความวิจัยฉบับเต็ม (PIER Discussion Paper) บทความ PIERspectives บทความวิจัยฉบับย่อ (aBRIDGEd) บทความขนาดสั้นผ่าน PIER Blog และคอลัมน์เศรษฐศาสตร์เข้า “ท่า” ของสำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า รวมถึงบทความที่ตีพิมพ์ในคอลัมน์แรงสืเปี้ย หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และคอลัมน์บางขุนพรหมชวนคิด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

นอกจากนี้ PIER ยังได้เปิดโอกาสให้นักวิจัยนำเสนอผลการศึกษาคือสื่อมวลชน (research brief) เพื่อสื่อสารผลการวิจัยเรื่องต่าง ๆ สู่สาธารณะ อาทิ โครงการวิจัย “กักตักหนี้กับการพัฒนาเศรษฐกิจการเงินครัวเรือนฐานราก”

เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานี้เกษตรกรไทย “สมอง vs กำลัง-แรงงานสองขั้ว อัตราผลตอบแทนของทักษะ และความไม่เท่าเทียมของค่าจ้าง” เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงานไทย และ “เจาะลึกเงินเพื่อไทยผ่านข้อมูลราคาสินค้าและบริการรายย่อย” เพื่อทำความเข้าใจเงินเพื่ออันจะนำไปสู่การดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสม

นอกจากการเผยแพร่ความรู้แล้ว PIER ยังให้ทุนสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ แก่นักวิจัยภายนอกจำนวนทั้งสิ้น 5 ทุน เพื่อตอบโจทย์ในการดำเนินนโยบายของ ธปท. และเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ให้กับสาธารณชนและวงการวิชาการระดับประเทศ ประกอบไปด้วยทุนวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเงินการเงินเพื่อความยั่งยืน และตลาดแรงงานไทย

การสร้างเวทีวิชาการระดับประเทศ

ในปี 2565 PIER จัดงานสัมมนาทางวิชาการประจำปี (BOT Symposium) ภายใต้หัวข้อ “ก้าวสู่ยุคใหม่เศรษฐกิจการเงินไทย” ในรูปแบบ on-site และถ่ายทอดสดออนไลน์เพื่อให้ผู้รับชมเข้าถึงได้มากขึ้น โดยได้นำเสนอการ

ออกแบบนโยบายในด้านต่าง ๆ เพื่อรับมือกับความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ผ่านการเรียบเรียงและสื่อสารงานวิจัยให้เข้าใจง่าย เข้าถึงสาธารณชน และนำไปปรับใช้ได้จริง รวมถึงจัด PIER Economic Seminar

โดยนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และ PIER Research Exchange รวม 26 ครั้ง ในปี 2565 เพื่อเป็นเวทีนำเสนอผลงานทางวิชาการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ในงานวิจัย และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง นักเศรษฐศาสตร์และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก ธปท. อีกด้วย

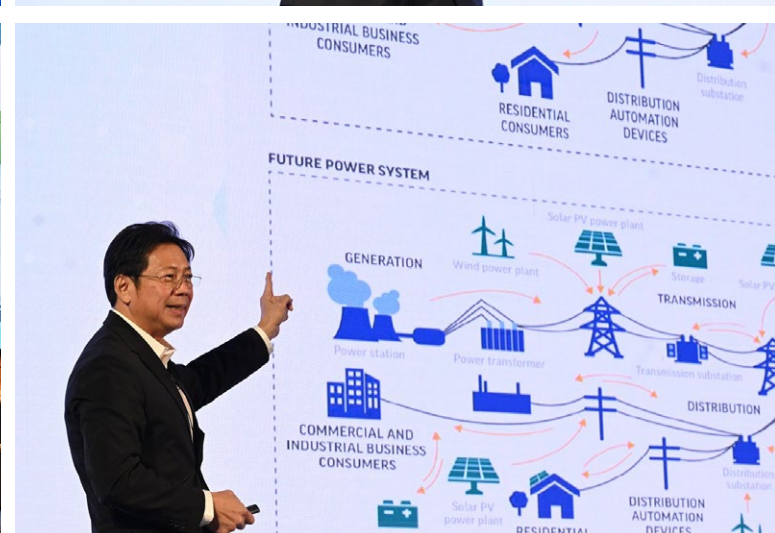
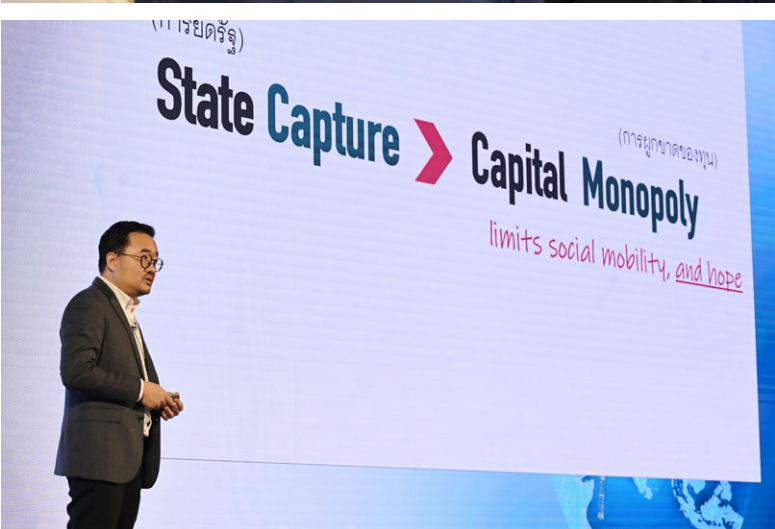
การสร้างเครือข่ายทางวิชาการระหว่างนักวิชาการ และเชื่อมต่อนักวิชาการกับผู้ดำเนินนโยบาย

PIER ทำงานเพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยนับตั้งแต่ก่อตั้งในปี 2558 PIER มีนักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้องจากสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตและนำเสนอผลงานวิจัย รวมถึงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจำนวนกว่า 440 คน พร้อมกันนี้ยังมุ่งขยายเครือข่ายนักวิชาการในต่างประเทศให้กว้างขวางขึ้นต่อเนื่องด้วย เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้กับนักวิชาการจากมหาวิทยาลัย Harvard MIT และนักวิจัยจาก J-PAL Southeast Asia นอกจากนี้ PIER ได้มีส่วนในโครงการ Evidence for Policy Design ของมหาวิทยาลัย Harvard นำนักศึกษาสามท่านมาร่วมฝึกงานด้านการวิจัยที่ PIER เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิชาการที่สนใจงานวิจัยเกี่ยวกับภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง

ด้านการสร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ ผู้ดำเนินนโยบาย รวมทั้งภาคธุรกิจ PIER มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนในสามหัวข้อหลักที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาของเศรษฐกิจไทย ได้แก่ เศรษฐกิจดิจิทัล ความยั่งยืน และปัญหาหนี้ครัวเรือน เช่น เวทีเสวนาเรื่อง Future Financial Landscape เวทีเสวนาเกี่ยวกับ taxonomy framework ของประเทศไทย และเวทีเสวนาทางออกการแก้หนี้แก่ชนไทย นอกจากนี้ ยังมีการจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับภูมิรัฐศาสตร์กับเศรษฐกิจไทย ทำให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ดำเนินนโยบายได้แลกเปลี่ยนความเห็นกันด้วย

ในปี 2565 ธปท. ยังได้ร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและผลักดันการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรอย่างยั่งยืน โดย PIER ทำหน้าที่เป็นองค์กรเชื่อมต่อผู้ดำเนินนโยบาย (ฝ่ายกำกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ธปท. คณะทำงานต่าง ๆ รวมถึงคณะกรรมการกำกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน) เข้ากับนักวิจัยผู้เชี่ยวชาญทั้งในพื้นที่และต่างประเทศเพื่อให้เกิดการออกแบบนโยบายที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของงานวิจัย โดยคณะทำงานจะได้มีโอกาสพูดคุยกับเกษตรกรจากทุกภูมิภาคในประเด็นต่าง ๆ ทั้งศักยภาพในการหารายได้ ปัญหาที่พบในการทำเกษตร และปัญหาหนี้สิน รวมถึงได้เข้าสังเกตการณ์กระบวนการสอบทานและแก้ไขหนี้ของ ธ.ก.ส. พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนมุมมองและองค์ความรู้กับเจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ในพื้นที่

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการลงพื้นที่จริง จะช่วยให้คณะทำงานเข้าใจถึงปัญหาทั้งจากฝั่งเกษตรกรและฝั่งผู้ให้กู้ ซึ่งจะสามารถช่วยในการหาแนวทางการออกแบบนโยบายจัดทำข้อเสนอแนะ และผลักดันการแก้หนี้อย่างองค์รวมได้ใน 5 ด้าน คือ (1) การสร้างฐานข้อมูลเกษตรกรและบูรณาการองค์ความรู้ (2) การแก้หนี้เก่าให้เกษตรกรลดและปลดหนี้ได้ (3) การปล่อยหนี้ใหม่อย่างยั่งยืนทั่วถึง และตอบโจทย์ (4) การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและความรู้ความเท่าทันทางการเงิน และ (5) การเพิ่มรายได้และศักยภาพของครัวเรือนเกษตรกร

งานสัมมนาทางวิชาการประจำปี (BOT Symposium) ซึ่งจัดต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

120

การลงพื้นที่พูดคุยกับเกษตรกรเพื่อเรียนรู้ปัญหาจากพื้นที่จริง

เสริมความเข้มแข็งภายในองค์กร

การบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น “พนักงาน ธปท.” คือ หัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุพันธกิจ ดังนั้น ธปท. จึงได้วางกลยุทธ์และแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร ตั้งแต่การสรรหาและดึงดูดผู้ที่มีศักยภาพมาร่วมงาน การบริหารผลงาน การเสริมสร้างความผูกพันองค์กร การดูแลสุขภาพกายและใจ จนถึงการปรับรูปแบบการทำงานและระบบบริหารทรัพยากรบุคคลที่สนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การสรรหาบุคลากร

ด้วยเป้าหมายที่มุ่งให้องค์กรมีความพร้อมรับความท้าทายทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ธปท. จึงมองหาบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อร่วมขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายองค์กร ในปีที่ผ่านมา ธปท. ใช้กลยุทธ์การสรรหาเชิงรุก (active recruitment) ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและสามารถจัดเตรียมบุคลากรให้เพียงพอกับความต้องการขององค์กร โดยเน้นบุคลากรกลุ่มศักยภาพที่มีคุณสมบัติจำเป็นสำหรับงานในอนาคต โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล นอกจากนี้ ยังมุ่งสรรหากลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์จากภาครัฐและภาคธุรกิจ เพื่อช่วยเสริมให้

การทำงานของ ธปท. มีความรอบด้านมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้สร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา โดยการลงนามปฏิญญาความร่วมมือกับ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการผลิตกำลังคนให้ตอบโจทย์ความต้องการตลาดแรงงาน นอกจากนี้ยังสนับสนุนการให้ทุนการศึกษา ในสาขาวิชาที่มีการแข่งขันสูง อาทิ Artificial Intelligence, ESG หรือ Sustainability และกฎหมายทางเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพ และตอบโจทย์ภารกิจการทำงานของ ธปท. ในอนาคตให้มากที่สุด

การพัฒนาบุคลากร

ธปท. สนับสนุนพนักงานให้พัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการเติบโตในสายอาชีพ และสร้างระบบนิเวศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning ecosystem) โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถของพนักงานผ่านการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ตอบโจทย์ความต้องการของพนักงานทุกกลุ่ม ให้รู้สึก รู้กว้าง สามารถต่อยอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติงานจริงผ่านโรงเรียนเฉพาะด้าน (technical school) เช่น โรงเรียน SMART (โรงเรียนด้านการกำกับสถาบันการเงินสำหรับพนักงานทั่วไป) โรงเรียน law school และโรงเรียน hr school

นอกจากนี้ ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักรู้เป้าหมายในการทำงาน (sense of purpose) และการสร้างทัศนคติที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้พนักงานสามารถปรับตัวในสภาพการทำงานรูปแบบใหม่ พร้อมขับเคลื่อน ธปท. สู่การเป็นองค์กรที่ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็ว และสามารถตอบสนองต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่กระทบต่อภาคการเงินโลกอนาคต

การบริหารผลการปฏิบัติงานและผลประโยชน์ตอบแทน

ธปท. มุ่งเน้นให้ผู้บริหารและพนักงานในทุกระดับร่วมกันกำหนดเป้าหมายงานให้สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายขององค์กรในอนาคต (Future BOT) โดยเชื่อมโยงพันธกิจองค์กรและถ่ายทอดไปยังส่วนงานและพนักงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนพันธกิจมีเป้าหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งองค์กร และสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (One BOT)

นอกจากนี้ ธปท. ได้บริหารค่าตอบแทนให้สามารถสะท้อนความแตกต่างของผลการ

ปฏิบัติงานของพนักงานได้อย่างชัดเจนและยุติธรรม เพื่อสร้างแรงผลักดันในการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน โดยได้ปรับสัดส่วนพนักงานที่ได้รับผลประโยชน์ให้มีการกระจายตัวที่เหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมกับการปรับอัตราจ่ายของอัตรากาขึ้นเงินเดือนประจำปี (Merit Increase: MI) และเงินรางวัลสูงใจจากการทำงาน (Variable Pay: VP) ให้มีความแตกต่างกันตามผลประเมินและศักยภาพของพนักงาน

การดูแลพนักงานและปรับรูปแบบการทำงาน

ธปท. ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานและรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมหลังสถานการณ์โควิด 19 คลี่คลาย โดยศึกษา รูปแบบการทำงานขององค์กรอื่น รวมถึงสำรวจความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความผูกพันในองค์กรและรูปแบบการทำงานในอนาคต เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำงานแบบ new normal ทั้งนี้ รูปแบบการทำงานในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้มีลักษณะผสม (hybrid) ที่ให้ความยืดหยุ่นทั้งเรื่องเวลาและสถานที่ทำงานจากที่พักหรือสำนักงาน พร้อมทั้งให้ฝ่ายงานบริหารจัดการรูปแบบการทำงานได้ตามบริบทลักษณะงานที่แตกต่างกัน โดยนาระบบดิจิทัลมาช่วยในการทำงาน นอกจากนี้ ยังได้ปรับรูปแบบการลาให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์การทำงานรูปแบบใหม่

ได้ดำเนินการผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การให้พนักงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมเนื่องในโอกาสครบรอบ 80 ปี ธปท. การจัดกิจกรรมส่งเสริมบรรยากาศการทำงานร่วมกัน การเตรียมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่จำเป็น และการดูแลสุขภาพพนักงาน รวมถึงการจัดหาวัคซีนและการดูแลให้พนักงานเข้าถึงการรักษาได้อย่างรวดเร็วภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่ยังคงอยู่

ที่สำคัญ ธปท. เปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้บริหารและพนักงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อทบทวนความเหมาะสมของรูปแบบการทำงาน และปรับแนวทางการเสริมสร้างความผูกพันและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ตอบโจทย์การดำเนินพันธกิจของธปท. พร้อมส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่พนักงานอีกด้วย

สำหรับการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานและสร้างความผูกพันในองค์กร

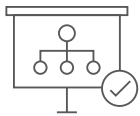

ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่สนับสนุนการทำงาน

ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของการนำเครื่องมือใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการทำงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร โดยอยู่ระหว่างการนำระบบ Oracle Fusion Cloud Human Capital Management (HCM) มาใช้สนับสนุนการบริหารงานทรัพยากรบุคคลอย่างครบวงจร พร้อมนำหลักการประเมินผลกระทบของการออกกฎระเบียบ และกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและตอบโจทย์พันธกิจในอนาคต รวมทั้งเพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับพนักงานในการออกแบบการพัฒนาและเส้นทางอาชีพ

ของตนเองร่วมกับหัวหน้างาน ผ่านการใช้งานแพลตฟอร์มที่ง่ายและสะดวกมากขึ้น

นอกจากนี้ ระบบงานใหม่นี้ดังกล่าวยังรวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรบุคคลทั้งหมดให้อยู่ในที่เดียว สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ บริหารจัดการ และช่วยตัดสินใจในการออกนโยบายต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนโดยใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี รวมถึงจะช่วยดูแลพนักงานและดึงดูดผู้มีศักยภาพภายนอก ตลอดจนพัฒนาองค์กรให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

การปรับโครงสร้างองค์กร ธปท. และกระบวนการทำงานให้รองรับงานในอนาคต

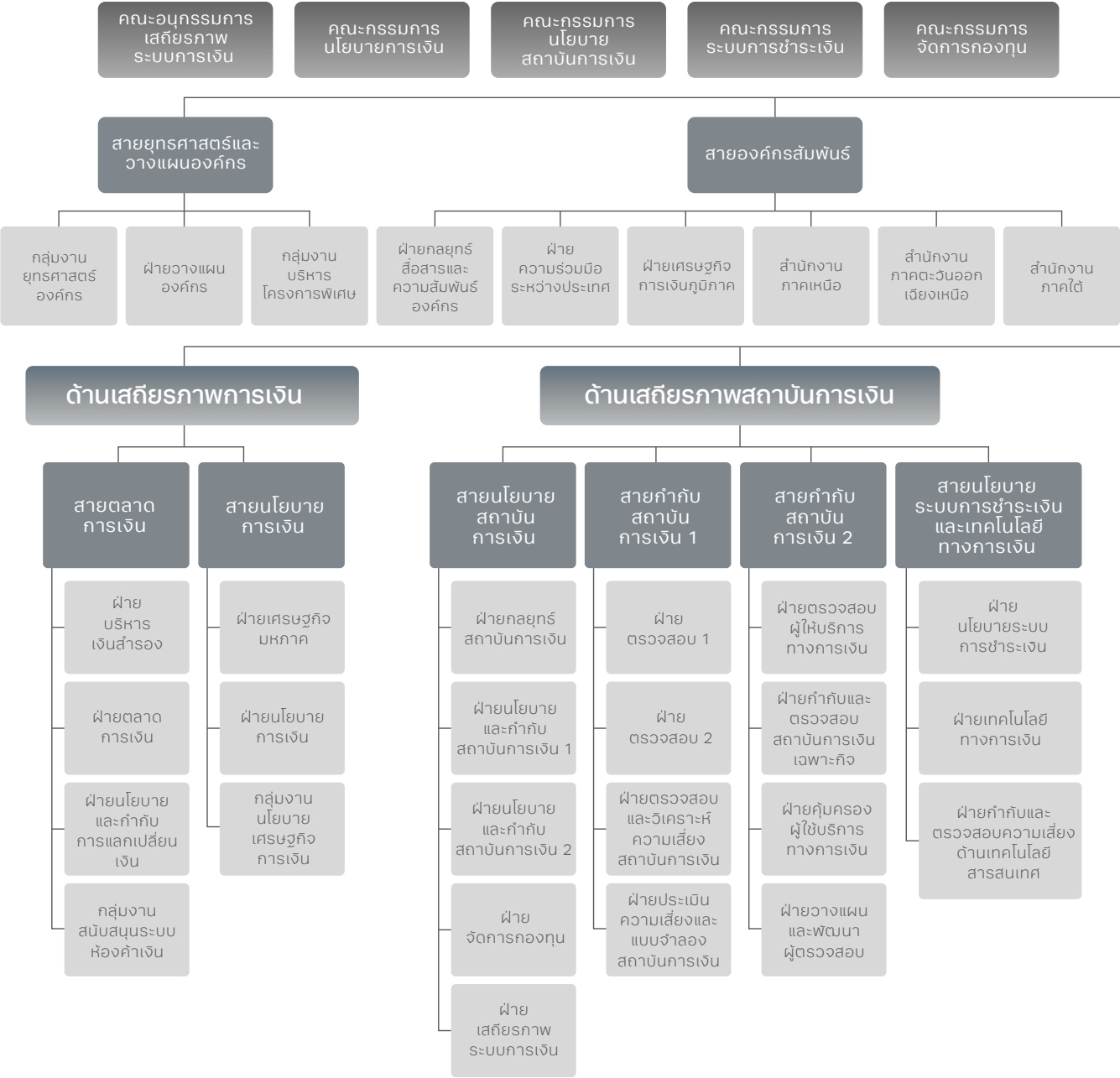
ธปท. อยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างองค์กรและกระบวนการทำงานเพื่อรองรับการดำเนินการกิจในอนาคต โดยเริ่มต้นจากการปรับโครงสร้างองค์กรในด้านเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน เพื่อยกระดับการกำกับดูแล และพัฒนาระบบการเงินและระบบการชำระเงินของไทยให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกการเงิน

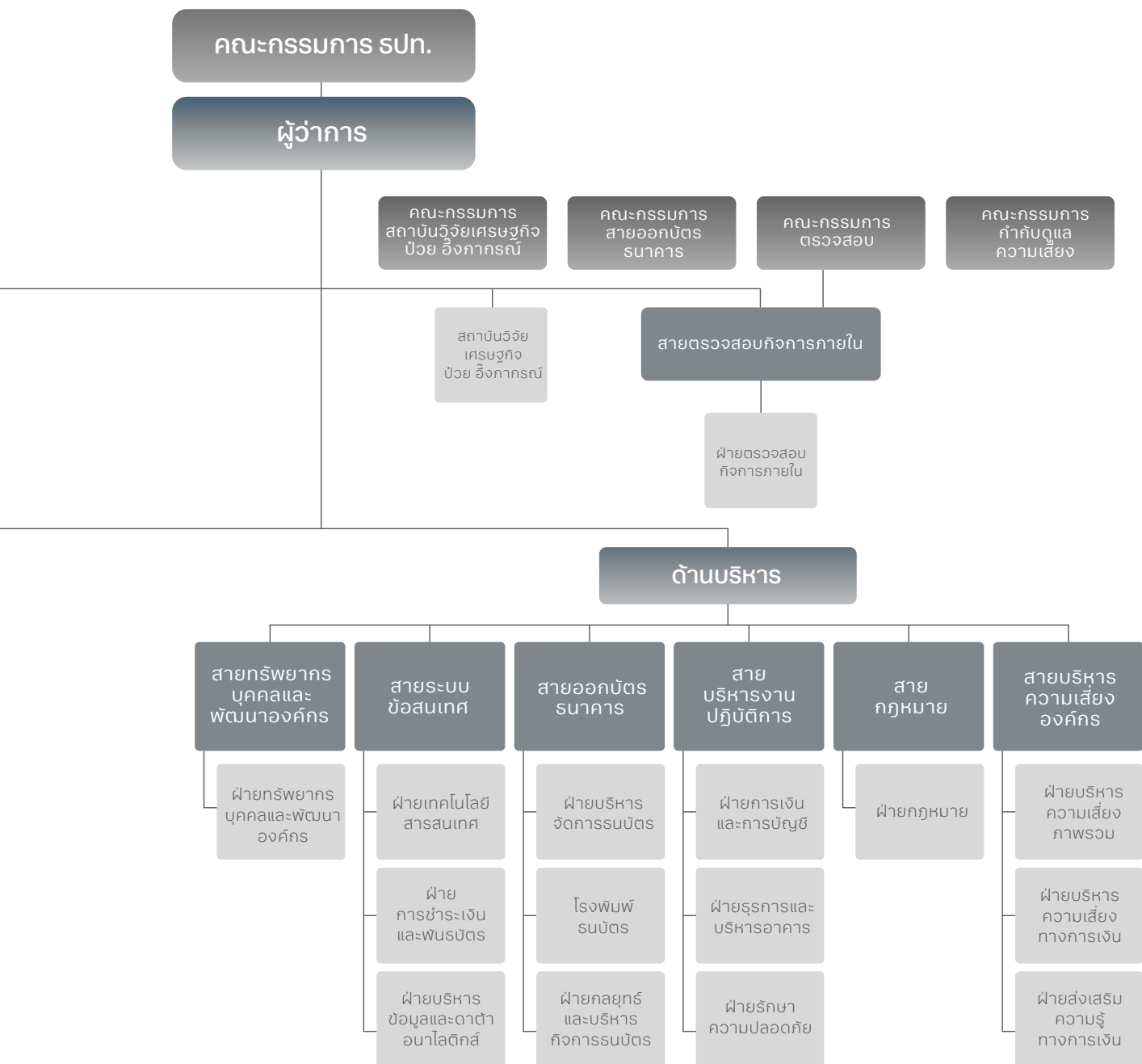
การปรับโครงสร้างองค์กรและกระบวนการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนงานยุทธศาสตร์สำคัญในอนาคต ทั้งการออกนโยบายและการพัฒนาระบบการเงินและระบบการชำระเงินให้มีประสิทธิภาพและเท่าทันความเสี่ยงใหม่ การยกระดับการกำกับดูแลโดยมุ่งเน้นการกำกับในเชิง activity based และให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความเสี่ยงเฉพาะด้าน (risk specialist) มากขึ้น การปรับ

บทบาทฝ่ายวางแผนและพัฒนาผู้ตรวจสอบให้เป็นแกนหลักในการวางกลยุทธ์และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเครื่องมือและการปรับปรุงกระบวนการทำงาน เช่น การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำ matrix reporting มาใช้

นอกจากนี้ ธปท. ยังปรับโครงสร้างของสายงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิด synergy และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น การรวมศูนย์งานจัดซื้อจัดจ้าง รวมศูนย์งานสื่อสารองค์กร และปรับบทบาทสำนักงานภาคให้เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงงานด้านเศรษฐกิจและการให้ความรู้ทางการเงินเพื่อสร้าง value added ให้กับภาครัฐและภาคเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมและการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้แก่ประชาชนทั่วทุกภูมิภาค

ผังโครงสร้างองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย

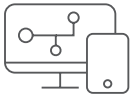

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565

— หมายถึง สายการบังคับบัญชาโดยตรง

การบริหารจัดการเทคโนโลยีและระบบข้อมูล

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น “พนักงาน ธปท.” คือ หัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุพันธกิจ ดังนั้น ธปท. จึงได้วางกลยุทธ์และแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร ตั้งแต่การสรรหาและดึงดูดผู้ที่มีศักยภาพมาร่วมงาน การบริหารผลงาน การเสริมสร้างความผูกพันองค์กร การดูแลสุขภาพกายและใจ จนถึงการปรับรูปแบบการทำงานและระบบบริหารทรัพยากรบุคคลที่สนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

1 / การพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มมาตรฐาน เพื่อเพิ่มศักยภาพของ ธปท. ในการขับเคลื่อนภารกิจที่มีความท้าทายมากขึ้น

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ธปท. ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเป็นแบบ hybrid และยังสามารถดำเนินภารกิจได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยมีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเป็นโน้ตบุ๊ก พร้อมแพลตฟอร์มมาตรฐานสำหรับการสื่อสารและทำงานร่วมกัน รวมถึงการเข้าใช้ระบบงานไอที ธปท. จากนอกที่ทำการได้อย่างคล่องตัว และปลอดภัยสูง เช่น การสื่อสารแบบเป็นทางการผ่านอีเมล การสื่อสารด้วยข้อความ การแชร์เอกสารร่วมกัน การประชุมออนไลน์ และสื่อสารกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชัน “MyBOT” ตลอดจนการปรับใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์แทนการลงนามในเอกสารกระดาษ

เพื่อส่งเสริมให้พนักงานปรับตัวและปรับใช้เครื่องมือใหม่ข้างต้นได้อย่างรวดเร็ว ธปท. จึงจัดให้มีการพัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจผ่านโครงการ Digital First ที่เป็นแพลตฟอร์มสำหรับแบ่งปันความรู้ทักษะ และประสบการณ์ผ่านการประยุกต์ใช้งานจริงของ Digital Champion Network นอกจากนี้ ยังจัดให้มี Innovation Lab ที่เป็นพื้นที่เปิดสำหรับให้พนักงานได้ทดลอง เรียนรู้ การประยุกต์ใช้เครื่องมือไอทีภายใต้การให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงมีการรวมกลุ่มนำเสนอไอเดียใหม่ ๆ ผ่านโครงการ Crenovator อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ธปท. ยังมุ่งยกระดับระบบไอทีให้ทันสมัย สอดรับกับภารกิจที่มีความท้าทาย และรูปแบบการทำงานที่ปรับเปลี่ยนไป โดยมุ่งเน้นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในมุมมองที่หลากหลาย กว้าง และลึก เพื่อสนับสนุนและลดความเสี่ยงในการตัดสินใจของผู้บริหารที่อยู่บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (evidence-based decision making) และนำไปสู่องค์กรที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการขับเคลื่อน (data-driven organization) นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้กระชับ เป็นมาตรฐาน โดย ธปท. ได้ขยายแพลตฟอร์ม Robotics Process Automation (RPA) และพัฒนากระบวนการอัตโนมัติได้มากกว่า 70 กระบวนการ อีกทั้งอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมแพลตฟอร์มมาตรฐาน สำหรับรองรับการบริหารจัดการภายใน ธปท. เช่น ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรองค์กร

นอกจากนี้ ในปี 2565 ธปท. ได้ขยายผลแพลตฟอร์มมาตรฐานด้านการให้บริการ ให้รองรับบริการภายใน ธปท. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายอย่างเต็มรูปแบบ และอยู่ระหว่างเตรียมการพัฒนาขยายผลไปสู่บริการสำหรับบุคคลและหน่วยงานภายนอกในลักษณะ One BOT ในปี 2566-2567

2 / เพิ่มความแข็งแกร่งด้านความมั่นคงปลอดภัยให้ทัดเทียมองค์กรชั้นนำ

ภาพรวมการดูแลและบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. มีความเข้มแข็ง โดยได้รับการประเมินจากหน่วยงานอิสระให้มีความทัดเทียมธนาคารกลางชั้นนำในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก

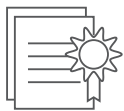
โดยในปี 2565 ธปท. ได้ปรับเพิ่มการดูแลความมั่นคงปลอดภัยของการปฏิบัติงานจากนอก

ที่ทำการ ให้เท่าทันและครอบคลุมภัยคุกคามไซเบอร์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ธปท. ยังเข้าร่วมทดสอบระบบและกระบวนการป้องกันภัยไซเบอร์กับองค์กรชั้นนำ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. มีความมั่นคงปลอดภัย และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

3 / การพัฒนาและยกระดับบริการไอที ของ ธปท. ให้ตอบโจทย์ภารกิจสำคัญและเร่งด่วน

นอกเหนือจากการยกระดับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมประสิทธิภาพการทำงานภายใน ธปท. แล้ว การให้บริการและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและผู้ใช้บริการภายนอกเป็นงานสำคัญที่ ธปท. ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด โดยเฉพาะช่วงหลังการระบาดของโควิด 19 ธปท. ได้พัฒนาและขยายการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง ทั้งระบบการลงทะเบียนและจัดสรรตามมาตรการทางการเงินช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤต มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของผู้ให้บริการทางการเงิน (ทั้ง bank และ non-bank) รวมถึงการพัฒนา chatbot เพื่อเป็นช่องทางที่ช่วยตอบคำถามประชาชนได้สะดวกและทั่วถึงมากขึ้น

สำหรับการให้บริการทางการเงินในปี 2565 ธปท. ได้ยกระดับเทคโนโลยีให้ทันสมัย รองรับปริมาณการใช้บริการทางการเงินที่เพิ่มสูงขึ้น และรูปแบบการใช้บริการดิจิทัลที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยได้ปรับปรุงมาตรฐานการส่งข้อความของระบบบาทเนตให้เป็นไปตามมาตรฐาน ISO 20022 พร้อมให้ภาคธุรกิจเชื่อมโยงระบบและข้อมูลเพื่อขยายศักยภาพทางธุรกิจได้กว้างไกลกว่าเดิม นอกจากนี้ ยังได้เปิดขายพันธบัตรรัฐบาลผ่านระบบ DLT Bond ที่พัฒนาด้วยเทคโนโลยี Distributed Ledger อย่างเป็นทางการเมื่อกลางปี ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการปรับใช้เทคโนโลยีใหม่ในภาคการชำระเงินของประเทศไทย รวมถึงการโอนย้ายบริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (ICAS) ให้เอกชนดำเนินการเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในระบบการชำระเงินของประเทศ

การยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลให้มีคุณภาพ (ด้านระบบข้อมูล)

1 / โครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน (Regulatory Data Transformation)

ธปท. ดำเนินโครงการ Regulatory Data Transformation มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 ได้ทำงานร่วมกับสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ และสถาบันการเงิน 28 แห่งอย่างใกล้ชิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อ (1) ร่วมผลักดันการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการยกระดับการนำข้อมูลมาใช้ ทั้งสำหรับ ธปท. เพื่อการตัดสินใจนโยบายให้ตรงจุด และสำหรับสถาบันการเงินเพื่อใช้เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และ (2) การบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นมาตรฐานและฐานข้อมูลเชิงลึก เพื่อช่วยสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน พัฒนา

กระบวนการประเมินและตรวจสอบความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด โดย ธปท. ได้ปรับปรุงแนวทางและรูปแบบการรายงานข้อมูลสินเชื่อรายตัวให้มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับธุรกิจ และการจัดเก็บข้อมูลของสถาบันการเงินให้มากที่สุด

ทั้งนี้ โครงการในระยะแรกสำหรับข้อมูลสินเชื่อ มีกำหนดแล้วเสร็จภายในปี 2566 ซึ่งปรับจากกำหนดเดิมเล็กน้อย และคาดว่าจะสามารถเริ่มใช้งานข้อมูลสินเชื่อเชิงลึกได้ในปี 2567

2 / โครงการ Economic Data Transformation

ธปท. ได้ริเริ่มโครงการ Economic Data Transformation (EDT) เพื่อยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลเศรษฐกิจและภาครัฐของ ธปท. ที่มีจำนวนมากและหลากหลายให้เป็นระบบ มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีการจัดการข้อมูลสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้กระบวนการทำงานเป็นลักษณะ Straight Through Processing (STP) รวมถึงดูแลคุณภาพของข้อมูล และควบคุมให้มีการจัดการความเสี่ยงด้านข้อมูลที่อาจเกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจต่อหน่วยงานผู้ให้ข้อมูลในการแบ่งปันข้อมูลให้แก่ ธปท. รวมถึงสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเศรษฐกิจและภาครัฐที่ ธปท. ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ติดตาม และออกแบบนโยบายได้อย่างเต็มที่

เป้าประสงค์หลักและแผนการดำเนินงานภายใต้โครงการ EDT ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

(1) การยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลเศรษฐกิจและภาครัฐให้เป็นระบบ (2) การปรับปรุงกระบวนการจัดการข้อมูลตลอดทั้งวงจรชีวิตของข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ และ (3) การสร้างมาตรฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงกันได้ในมิติต่าง ๆ ซึ่งในปี 2565 ธปท. ได้ดำเนินการทั้ง 3 ส่วนคู่ขนานกัน โดยทบทวนและวิเคราะห์ความต้องการทางด้านธุรกิจจากผู้ปฏิบัติงาน ผู้ให้ข้อมูล และผู้ใช้งานข้อมูล นำมาออกแบบโครงสร้างข้อมูล (data model) และอยู่ระหว่างการพัฒนา data platform เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณข้อมูลเศรษฐกิจและภาครัฐภายใต้การดูแลของ ธปท. ที่มีจำนวนมาก ซึ่งต้องใช้เวลาในการยกระดับ ปรับปรุง และสร้างมาตรฐานข้อมูลทั้งหมดให้อยู่ในระดับเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและการประยุกต์ใช้ MACHINE LEARNING เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

ในปี 2565 ที่ผ่านมา ธปท. ได้ยกระดับการใช้ข้อมูลระดับจุลภาคและข้อมูลจากแหล่งใหม่ ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อยกระดับการทำงาน และตอบโจทย์นโยบายในช่วงที่เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวหลังโควิด โดยมีตัวอย่างงานที่สำคัญ ดังนี้

1 / การพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารของ ธปท.

ธปท. ได้พัฒนาการสื่อสารนโยบายให้มีประสิทธิภาพและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้น โดยได้นำข้อมูลจากการติดตามกระแสจากสื่อสังคมออนไลน์มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคด้านการประมวลผลภาษา (Natural Language Processing: NLP) และการวิเคราะห์เครือข่าย (network analysis) เพื่อติดตามประเด็นสื่อสาร การกระจายของข่าวสาร และการมีส่วนร่วม รวมถึงทิศทางการคิดเห็น เพื่อพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้น และทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2 / การยกระดับการกำกับดูแลตลาดการเงิน

ธปท. ได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อช่วยติดตามความเคลื่อนไหวในตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั้งในรูปแบบ behavioral score และ dashboard โดยใช้เทคนิคทางสถิติและการวิเคราะห์เครือข่าย เพื่อติดตามการปฏิบัติตามเกณฑ์และพฤติกรรมของผู้ร่วมตลาดภายหลังการผ่อนคลายเกณฑ์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายในอนาคต รวมทั้งมีการพัฒนาแบบจำลองเพื่อประมาณการมูลค่าการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของผู้ประกอบการ เพื่อประเมินผลกระทบต่อค่าเงินและเสถียรภาพตลาดการเงิน

3 / การใช้เทคโนโลยีด้านข้อมูลเพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน

ธปท. ได้นำเทคโนโลยีด้านข้อมูลมาใช้ในการยกระดับกระบวนการทำงานในหลายด้าน ที่สำคัญคือ (1) พัฒนาระบบอัตโนมัติสำหรับการตรวจสอบเอกสารการยื่นขอรับเงินชดเชยดอกเบี้ยและความเสียหายจากมาตรการ soft loan

ด้วยการใช้เทคโนโลยีด้าน image processing และ Optical Character Recognition (OCR) มาช่วยในการอ่านเอกสารรายการเดินบัญชี สัญญาจดจำนอง และใบรับรองราคาหลักประกัน ที่เดิมไม่สามารถอ่านด้วยคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวช่วยให้สามารถสอบทานเอกสารที่มีปริมาณมากได้ถี่ถ้วนและรวดเร็วขึ้น (2) พัฒนาเครื่องมือระบุความสัมพันธ์ของระเบียบและประกาศต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน ซึ่งช่วยให้ผู้ออกนโยบายและผู้ตรวจสอบสามารถค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกันได้สะดวกยิ่งขึ้น และ (3) นำเทคนิคด้าน NLP มาพัฒนาแบบจำลองเพื่อจัดประเภทโครงการใช้จ่ายภาครัฐเข้าหมวดหมู่ทางสถิติโดยอัตโนมัติ ซึ่งช่วยลดเวลาที่ใช้ในการประมวลผลสถิติรายจ่ายภาครัฐ

4 / การใช้ข้อมูลระดับจุลภาคเพื่อติดตามและประเมินภาวะเศรษฐกิจ

ธปท. ขยายผลการใช้ข้อมูลระดับจุลภาคเพื่อเพิ่มศักยภาพในการติดตามและประเมินภาวะเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้ข้อมูลโทรคมนาคมเพื่อติดตามการเคลื่อนย้ายแรงงาน การเชื่อมโยงข้อมูลด้านธุรกิจเข้ากับข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความตระหนักรู้เรื่องความยั่งยืน รวมถึงการขยายผลการประมาณการผลผลิตทางการเกษตรจากข้าวไปยังพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอื่น ๆ โดยมีความร่วมมือเชิงวิชาการกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

Regulatory Impact Assessment (RIA) หรือ “คิดรอบ ตอบได้”

จากบริบทโลกและระบบเศรษฐกิจการเงินที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการปฏิรูปทัศนภาคการเงินในอนาคต ธปท. จึงได้มีการนำหลักการ Regulatory Impact Assessment (RIA) หรือ “คิดรอบ ตอบได้” มาใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การออกนโยบาย หลักเกณฑ์ รวมถึงการทำงานต่าง ๆ มีการประเมินผลกระทบอย่างรอบด้าน และตอบโจทยความท้าทายดังกล่าว โดยในปี 2565 ธปท. ได้ดำเนินการ

1 / ออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ภายใต้หลัก RIA อาทิ ลด ละ เลิก หลักเกณฑ์ที่เป็นภาระและอุปสรรคด้านปฏิบัติการที่เกินจำเป็น โดยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หลายฉบับ เช่น หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักเกณฑ์การอนุญาตและกำกับดูแลการทำธุรกรรมอนุพันธ์ของธนาคารพาณิชย์ หลักเกณฑ์ด้านธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ยังร่วมกับกระทรวงการคลังจัดงานมหกรรมร่วมใจแก้หนี้ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยหนี้กับเจ้าหนี้ผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งเป็นการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่สถานการณ์โควิด 19 ทั้งนี้ จากการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง จึงได้คงการลดอัตราค่าธรรมเนียมบัตรเครดิต และคงการขยายระยะเวลาชำระหนี้ของสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2 / ทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ตามโครงการ RIA เพื่อรองรับทัศนภาคการเงินในอนาคตและทบทวนความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในปี 2565 ธปท. ได้ตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการ RIA โดยดำเนินงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายในและภายนอก ธปท. อาทิ สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อทะเบียนรถ และตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อย จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นที่มีการปรับกระบวนการให้คณะทำงานเข้าใจประเด็นในเชิงลึกมากขึ้น และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาทางเลือกตลอดจนแนวทางปรับปรุง ลดหลักเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรค ซ้ำซ้อน หรือเป็นภาระเกินความจำเป็น

รวมทั้งยังมีการปรับกระบวนการทำงานให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับสถาบันการเงินและ non-bank โดยที่ยังรักษาเสถียรภาพของระบบได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสุดท้ายจะส่งผลถึงประชาชนและภาคธุรกิจที่จะเข้าถึงบริการทางการเงินได้หลากหลายด้วยต้นทุนทางการเงินที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงมากขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ธปท. จะดำเนินการโครงการ RIA นี้อย่างเข้มข้นต่อเนื่องเพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในปี 2566

3/ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่สภท.รับผิดชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับ พรบ. หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562²² โดยในปี 2565 สภท. ได้ร่วมกับกระทรวงการคลังประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมาย จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ (1) พรก. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 และ (2) พรก. การรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ. 2563

4 / บุคลากรหลักการ RIA เข้าสู่การทำงานของ สภท. ที่เข้มข้นมากขึ้น ทั้งในส่วนของ การสร้างความรู้ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักของพนักงานผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และยังคงยึดหลัก “คิดรอบ ตอบได้” ซึ่งต้องตอบคำถาม 7 คำถามให้ได้ก่อนออกนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ สำหรับการบริหารจัดการภายใน สภท. ได้มีการปรับองค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ และความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความชัดเจนและความคล่องตัวในการขับเคลื่อนงานมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการปรับกระบวนการทำงาน รวมถึง กฎ ระเบียบ นโยบายต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นน้ำจนปลายน้ำให้ยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการทำงานในรูปแบบใหม่ (hybrid workplace)

ในด้านงบประมาณ สภท. จัดสรรงบประมาณอย่างมีวินัย ยึดหลัก “ความคุ้มค่าตามกรอบนโยบายงบประมาณที่ยั่งยืน” มีการใช้กระบวนการประเมินความคุ้มค่า (Value for Money: VfM) ที่เข้มข้นอย่างต่อเนื่อง มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน ลงทุนเฉพาะที่จำเป็น ด้วยทางเลือกที่เหมาะสม ส่งผลให้การตั้งงบประมาณปี 2566 ลดลงได้ถึงกว่า 290 ล้านบาท

131

²² สภท. ได้กำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายระดับ พรบ. และ พรก. จำนวน 10 ฉบับ ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สภท. ให้แล้วเสร็จภายในปี 2568

การดำเนินการในระยะต่อไป

FUTURE OF BOT

สำหรับการขับเคลื่อนนโยบายของ ธปท. ในปี 2566 ธปท. จะมุ่งส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยเติบโตอย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยกำหนดทิศทางนโยบายสำคัญ หรือ OKRs (Objectives and Key Results) 4 ด้านที่มุ่งผลักดันให้เห็นผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1

เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้ไม่สะดุด (smooth takeoff)

ธปท. จะดูแลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยระบบการเงินและสถาบันการเงินสามารถทำงานได้เป็นปกติ และสนับสนุนให้การส่งผ่านนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการดูแลเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับกรอบเป้าหมายและไม่ส่งผลกระทบต่อภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจมากนัก ธปท. จะพิจารณาปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไปให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการลดมาตรการในลักษณะปูพรม และทำมาตรการเฉพาะจุดให้มากขึ้นเพื่อสนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืนควบคู่กับการดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน

2

วางกลไกแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

ธปท. ให้ความสำคัญกับการดูแลให้หนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยลูกหนี้สามารถชำระคืนหนี้ได้และยังเหลือรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ ไม่เป็นปัจจัยฉุดรั้งการบริโภคของประชาชน และทำให้ครัวเรือนขาดกันชน (buffer) ในการรองรับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ จนอาจกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไป โดยในปี 2566 ธปท. จะเร่งผลักดันผู้ให้บริการในภาคการเงินดำเนินการปล่อยสินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรมตลอดทั้งกระบวนการ (responsible lending) ผ่านการยกระดับการให้ข้อมูล

สำคัญแก่ลูกหนี้อย่างชัดเจน ครอบคลุม เข้าใจง่าย เพื่อช่วยให้ลูกหนี้เข้าใจผลของการเป็นหนี้ดีและหนี้เสียตลอดวงจรหนี้ โดยคาดว่าจะออกหลักเกณฑ์ภายในครึ่งแรกของปี 2566

ในระยะต่อไป ธปท. จะผลักดันให้มีมาตรการดูแลให้ลูกหนี้เข้าถึงสินเชื่อได้เท่าที่เหมาะสม สามารถจ่ายคืนได้โดยมีเงินเหลือดำรงชีพ ควบคู่กับการสนับสนุนให้เกิดกลไกการปล่อยสินเชื่อตามความเสี่ยง (risk-based pricing) เพื่อนำมาทบทวนการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อรายย่อย ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่ำกว่าเพดานได้รับดอกเบี้ยต่ำลง และช่วยให้กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงกว่าเพดานมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น โดยคาดว่าจะออกเอกสารเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อมาตรการและกลไกข้างต้นได้ในช่วงครึ่งหลังของปี 2566

3

ภาคการเงินช่วยสนับสนุนภาคธุรกิจให้เปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ธปท. สนับสนุนให้ภาคธุรกิจเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างทันการณ์ และสร้างผลข้างเคียงน้อยที่สุดด้วยจังหวะเวลาและความเร็วที่เหมาะสมกับบริบทของไทยและความพร้อมของแต่ละภาคส่วน โดยการดำเนินการต้อง “ไม่ช้าไป” จนผลกระทบลุกลาม แก่ได้ยาก และต้อง “ไม่เร็วไป” จนภาคเศรษฐกิจปรับตัวไม่ทัน ซึ่งมีแผนดำเนินการที่สำคัญในระยะต่อไปดังนี้

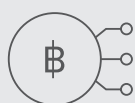
(1) พัฒนามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy) โดยทำงานร่วมกับคณะทำงาน Thailand Taxonomy ในกิจกรรมนำร่องที่สำคัญจากภาคพลังงานและขนส่งที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ

ในช่วงต้นปี 2566 และจะดำเนินการต่อยอดในภาคสำคัญอื่น ๆ เป็นลำดับถัดไป

(2) ผลักดันให้สถาบันการเงินนำแนวนโยบาย ธปท. ด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเผยแพร่ในช่วงไตรมาสแรกปี 2566 ไปใช้อ้างอิงเพื่อจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติของภาคสถาบันการเงิน (industry handbook) ให้เป็นมาตรฐานของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งคาดว่าจะตั้งแต่ปี 2566 เป็นต้นไป จะเริ่มเห็นภาคการเงินทยอยผนวกมิติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจและดำเนินธุรกิจ รวมถึงออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่จะช่วยสนับสนุนให้ภาคเอกชนเปลี่ยนสู่ธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สินเชื่อสนับสนุนให้เปลี่ยนมาใช้พลังงานทดแทน หรือสินเชื่อเพื่อรองรับยานยนต์ไฟฟ้า

(3) ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเร่งเปลี่ยนผ่านสู่ธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านโครงสร้างแรงจูงใจ (incentive) ที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง อาทิ มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อการปรับตัวสำหรับการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(4) ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของบุคลากรในภาคการเงิน (capacity building) โดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม โดยในปี 2566 จะเน้นที่การประเมินผลกระทบผ่านการนำความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาเป็นปัจจัยในการประเมินสถานการณ์แบบจำลองและการทดสอบภาวะวิกฤต (climate scenario analysis and stress testing) ตลอดจนเตรียมความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลของสถาบันการเงินที่สอดคล้องกับมาตรฐานของ Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)

4

วางโครงสร้างพื้นฐานการเงินดิจิทัล

ธปท. จะวางโครงสร้างพื้นฐานการเงินดิจิทัลเพื่อสร้างโอกาสใหม่ ๆ และสนับสนุนให้ใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมและข้อมูลได้เต็มที่ในการพัฒนาบริการเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้น โดยที่นวัตกรรมนั้นต้องมีการดูแลความยั่งยืนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม (responsible

innovation) ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้ใช้งานมากเกินไปหรือกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน โดยมีแผนการดำเนินการที่สำคัญดังนี้

(1) **Open Infrastructure:** พัฒนาต่อยอดและให้มีการเปิดกว้างการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานด้านการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินใหม่ที่จำเป็นและช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่โลกการเงินดิจิทัล โดย

1.1 ผลักดันให้ระบบการชำระเงินสำคัญมีโครงสร้างธรรมาภิบาล (governance structure) และโครงสร้างราคาที่เหมาะสม เพื่อให้มีการเปิดกว้างให้ผู้ให้บริการทั้งสถาบันการเงินและ non-bank สามารถเชื่อมต่อและเข้าถึงระบบดังกล่าว ตลอดจนแข่งขันกันให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม

1.2 ขยายความเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ (cross-border payment) ให้ใช้บริการได้อย่างสะดวกรวดเร็วด้วยค่าธรรมเนียมที่ต่ำลงและครอบคลุมมากขึ้น อาทิ (1) การขยายความเชื่อมโยงบริการชำระเงินระหว่างประเทศผ่าน QR code กับประเทศอินเดีย ชองกง และ สปป.ลาว รวมทั้งการเชื่อมโยงระบบ PromptPay กับระบบ DuitNow ของมาเลเซีย เพื่อรองรับการโอนเงินรายย่อยระหว่างประเทศแบบทันที หลังจากที่ได้เชื่อมกับระบบ PayNow ของสิงคโปร์ไปแล้ว โดยคาดว่าจะเริ่มให้บริการได้ในปี 2566 (2) การต่อยอดการทดสอบ wholesale CBDC ภายใต้โครงการ mBridge เพื่อเป็นทางเลือกในการชำระเงินระหว่างประเทศที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและรองรับกับเทคโนโลยีในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น โดยในปี 2566 ธปท. จะร่วมผลักดันให้ระบบสามารถรองรับจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและการใช้งาน (use cases) ที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับมีกรอบโครงสร้างธรรมาภิบาลของโครงการที่ชัดเจน

1.3 ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่จำเป็นเพิ่มเติม อาทิ (1) ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและการชำระเงินดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจหรือระบบ “PromptBiz” ร่วมกับสมาคมธนาคารไทย และบริษัท เนชั่นแนล โอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด เพื่อส่งเสริมให้กระบวนการทางธุรกิจตั้งแต่การซื้อขายสินค้าและการชำระเงินอยู่ในรูปแบบดิจิทัลได้ครบวงจร

โดยเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้าและการชำระเงินของภาคธุรกิจ ผ่านผู้ให้บริการทางการเงินและเชื่อมต่อกับระบบภาษีของภาครัฐ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดค่าใช้จ่าย ตลอดจนสามารถนำข้อมูลดิจิทัลไปใช้ประกอบการขอรับบริการทางการเงินอื่น ๆ ได้ในอนาคต เช่น การขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาและทดสอบการให้บริการ และคาดว่าจะเริ่มให้บริการได้ในปี 2566 (2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกลาง Corporate Digital ID และ e-signature สำหรับนิติบุคคล ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ภาคธุรกิจทั้งขนาดใหญ่ และ SMEs สามารถใช้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตน รวมถึงบริการ e-signature ได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินสำหรับ SMEs เช่น การขอสินเชื่อ และการเปิดบัญชีเงินฝากผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความปลอดภัยและเชื่อถือได้ และลดขั้นตอนการตรวจสอบเอกสารในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ของนิติบุคคล เช่น เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชี เอกสารการมอบอำนาจกรรมการบริษัทให้ถูกต้องเชื่อถือได้ โดยคาดว่าจะเริ่มเห็นการใช้งานได้ภายในไตรมาส 3 ของปี 2566 (3) เดินหน้าโครงการทดสอบ retail CBDC เพื่อหาโอกาสในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและเตรียมพร้อมให้เท่าทันกับนวัตกรรมและความเสี่ยงใหม่ ๆ เนื่องจาก retail CBDC อาจเป็นทางเลือกให้ประชาชนและภาคธุรกิจเข้าถึงบริการทางการเงินที่สะดวก และมีต้นทุนที่ลดลงในอนาคต ซึ่ง ธปท. ได้เริ่มทดสอบ retail CBDC ตั้งแต่ปลายปี 2565 และจะขยายการทดสอบร่วมกับผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ผ่านการคัดเลือกจนถึงช่วงกลางปี 2566

(2) Open Data: พัฒนาต่อยอดกลไกที่เอื้อให้ผู้ให้บริการสามารถใช้สิทธิโอนย้ายข้อมูลของตนให้หน่วยงานอื่น (data portability) ภายใต้ความยินยอม (consent) ของผู้ใช้บริการเอง โดยจะขยายการให้บริการ dStatement ไปยังผู้ให้บริการกลุ่มอื่น ๆ นอกภาคธนาคาร เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างแพร่หลายขึ้น ช่วยส่งเสริมกระบวนการดิจิทัล ลดต้นทุนและระยะเวลาในการทำธุรกรรม นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างหารือแนวทางการผลักดันงานด้าน Open Data ที่มุ่งเน้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในภาคการเงินและข้ามภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินโดยเฉพาะสินเชื่อแก่ผู้ใช้บริการรายย่อยและ SMEs ได้ดีขึ้น

(3) Open Competition และ Resiliency: เปิดให้ผู้เล่นทั้งรายเดิมและรายใหม่เข้ามาพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินเพื่อตอบโจทย์ผู้ใช้บริการทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น และช่วยลดช่องว่างการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยประกอบธุรกิจอย่างยั่งยืนและไม่กระตุ้นการแข่งขันหรือใช้อำนาจตลาดอย่างไม่เหมาะสม จนอาจกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน ผู้ฝากเงิน และผู้บริโภคในวงกว้าง โดย

3.1 เปิดให้มีผู้เล่นประเภทใหม่ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank: VB) เพื่อให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยี ข้อมูลที่หลากหลาย และบริการดิจิทัล เข้ามานำเสนอบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ที่ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยต้นทุนที่เหมาะสม โดยเฉพาะผู้ใช้บริการรายย่อยและ SMEs ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างเหมาะสมทั้งนี้ ธปท. ได้เผยแพร่แนวทางการอนุญาตให้จัดตั้ง VB เพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นในช่วงต้นปี 2566 โดยคาดว่าจะสามารถออกหลักเกณฑ์ฯ เพื่อเปิดรับสมัครคำขอจัดตั้ง VB ได้ในปี 2566 และประกาศผลผู้ที่ได้รับความเห็นชอบให้จัดตั้ง VB จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ภายในปี 2567

3.2 ทบทวนเกณฑ์ที่อาจเป็นอุปสรรคหรือสร้างภาระต้นทุนที่เกินจำเป็นแก่ผู้ให้บริการ หรือไม่สอดคล้องกับภูมิทัศน์ในภาคการเงินและความเสี่ยงที่เปลี่ยนไปผ่านโครงการ RIA อาทิ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตการประกอบธุรกิจ และข้อจำกัดในการลงทุนของสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจได้อย่างยืดหยุ่น คล่องตัว และสามารถใช้เวลาอย่างชาญฉลาดเฉพาะในการพัฒนาบริการใหม่ ๆ ซึ่งปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องหลังจากที่ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันการเงินในปี 2565 โดยคาดว่าจะได้ข้อสรุปและแนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ภายในปี 2566

